

2021-2022
Ερευνητική Εργασία

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

**ΣΤΙΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ**

ΚΑΡΑΣΠΗΛΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

Ψυχολογία των Χρωμάτων στις Εικαστικές Τέχνες και την Αρχιτεκτονική

Καρασπήλιου Αναστασία
Επιβλέπων: Ανδρεαδάκης Δημήτριος

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Πολυτεχνείου Κρήτης

Ακαδημαϊκό Έτος 2021-2022

Χανιά, Φεβρουάριος 2022

Ευχαριστίες

Για την διεκπεραίωση της παρούσας Ερευνητικής Εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέπων καθηγητή μου, κ. Δημήτριο Ανδρεαδάκη, για την συνεργασία και την καθοδήγηση.

Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την Ερευνητική μου Εργασία στους γονείς μου που μου συμπαραστάθηκαν όλα αυτά τα χρόνια.

Περίληψη

Σε ποιο βαθμό ο συνδυασμός της ψυχολογίας του χρώματος και της αρχιτεκτονικής επηρεάζει τον ανθρώπινο νου;

Μπορούμε να ενισχύσουμε την εγκεφαλική δραστηριότητα του ατόμου εάν συνδέσουμε τη σωστή απόχρωση σε έναν συγκεκριμένο χώρο, προκειμένου να εμπνεύσουμε τους ανθρώπους να εργαστούν, να μελετήσουν ή και να αλληλεπιδράσουν κοινωνικά;

Πώς μπορούν οι αρχιτέκτονες, οι σχεδιαστές και οι ψυχολόγοι να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν νέους χώρους εφαρμόζοντας την ψυχολογία των χρωμάτων και να αλλάξουν δραστικά τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι κατανοούν το δομημένο περιβάλλον;

Η ανθρώπινη ψυχολογία είναι ένα εξαιρετικά περίπλοκο θέμα και η αναγνώριση της ύπαρξης μιας σύνδεσης μεταξύ της αρχιτεκτονικής και του τρόπου που αισθανόμαστε σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον δεν είναι εύκολη. Ο καθένας βιώνει τον χτισμένο χώρο με μοναδικό τρόπο λόγω της μοναδικότητας της ίδιας της ανθρώπινης φύσης ενώ η γενίκευση του τρόπου με τον οποίο ένα συγκεκριμένο χρώμα μπορεί να μας κάνει πιο ενεργητικούς, καταθλιπτικούς ή ξύπνιους είναι αρκετά τολμηρή.

Ωστόσο, αντικείμενο της παρούσας ερευνητικής εργασίας αποτελεί η απόδειξη και η διερεύνηση της ύπαρξης σύνδεσης μεταξύ ανθρώπινης ψυχολογίας και χώρου, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας του δομημένου κόσμου.

Η μελέτη διερευνά αρχικά την ιστορία του χρώματος και της χρήσης αυτού, διαχρονικά σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Εν συνεχεία συγκεντρώνει τις απόψεις και θεωρίες αρκετών ακαδημαϊκών, ζωγράφων και αρχιτεκτόνων από τον Γκαίτε έως τον Ιππέν και από τον Λε Κορμπιζιέ έως τον Μποφίλ. Το κύριο μέρος της μελέτης ασχολείται με τη φύση του χρώματος και πτυχές της όπως η χημική του σύσταση, ή χρήση του από διάσημους ζωγράφους σε έργα τέχνης αλλά και η ψυχολογική του επιρροή στην αρχιτεκτονική. Η εργασία αποπειράται να παράξει μια επιστημονική εξήγηση αναφορικά με το «τι», «γιατί» και «πώς» του χρώματος, η οποία θα καταστεί απαραίτητη κατά την ανάλυση των ψυχολογικών επιπτώσεων της χρήσης του. Εν κατακλείδι τελικός στόχος αποτελεί η απόδειξη πως το χρώμα μπορεί να ιδωθεί ως κάτι πολύ περισσότερο από ένα απλό υλικό βαφής επιφανειών και να αποτελέσει αντικείμενο επιστημονικής μελέτης και εμπειρικής ανάλυσης.

Λέξεις Κλειδιά: Ψυχολογία, Χρώμα, Αρχιτεκτονική, Εικαστικές Τέχνες, Πολιτισμοί

6 **ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

7 **ΕΝΟΤΗΤΑ 1**

A. Ιστορική Αναδρομή

Εμπεδοκλής / Αριστοτέλης / Ισαάκ Νεύτωνας / Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε / Καρλ Γιούνγκ / Μπάουχαους / 1933 / Μεταπολεμική Εποχή / Άντζελα Ράιτ

11 **B. Χρωματικοί Συμβολισμοί Σε Διαφορετικούς Πολιτισμούς**

Βιτρό / Νεοκλασικά Κτίρια στην Ευρώπη / Αιγυπτιακός Πολιτισμός / Ισλαμικός Πολιτισμός / Θιβέτ και Βουδισμός / Ρωμαϊκός Πολιτισμός / Αφρικανικός Πολιτισμός

45 **Γ. Ζωγράφοι που χρησιμοποίησαν την θεωρία του Χρώματος**

Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε / Πάουλ Κλέε / Βασίλι Καντίνσκι / Γιοχάνες Ίπτεν

53 **Δ. Αρχιτέκτονες που χρησιμοποίησαν την θεωρία του Χρώματος**

Λε Κορμπιζιέ / Λουίς Μπαραγάν / Ρίτσαρντ Ρότζερς / Ρικάρντο Μποφίλ

68 **ΕΝΟΤΗΤΑ 2**

A. Χρωματικός Τροχός

70 **B. Οι πτυχές του Χρώματος**

Όψεις του Χρώματος / Βασικά Χρωματικά Σχήματα

ΠΕΡΙΕΧΟ

80

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

A. Δημιουργικοί Χωρικοί Συνδυασμοί

Δυνατό / Πλούσιο / Ρομαντικό / Ζωτικό / Γήινο / Φιλικό / Μαλακό / Φιλόξενο / Κινητικό / Κομψό / Φρέσκο / Παραδοσιακό / Ανανεωτικό / Τροπικό / Κλασικό / Αξιόπιστο / Ήπιο / Ηγεμονικό / Μαγικό / Ενεργητικό / Επαγγελματικό

124

B. Ψυχολογία Χρωμάτων

Κόκκινο / Κίτρινο / Πορτοκαλί / Πράσινο / Μπλε / Μωβ / Ροζ / Καφέ / Γκρι / Άσπρο / Μαύρο

136

Επίλογος

137

Βιβλιογραφία

141

Λίστα Εικόνων

DOMENNA

Εισαγωγή

Σύμφωνα με το λεξικό του Κέιμπριτζ, "Χρώμα, η ιδιότητα που έχει ένα αντικείμενο που προκαλεί διαφορετικές αισθήσεις στο μάτι ως αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο αντανακλά ή εκπέμπει φως".

Όταν μπαίνουμε σε ένα δωμάτιο, βλέπουμε κάποιον να περπατάει προς το μέρος μας στο δρόμο ή κοιτάζουμε μια πινακίδα, το πρώτο πράγμα που παρατηρούμε είναι το χρώμα.

Ενώ οι περισσότεροι από εμάς αντιδρούμε στο χρώμα με βαθιά προσωπικό και ενστικτώδη τρόπο, υπάρχουν ορισμένες ιδιότητες του χρώματος που είναι καθολικές.

Περιτριγυριζόμαστε από αποχρώσεις και τόνους αρκετών εκατομμυρίων χρωμάτων. Αλλά στην πραγματικότητα, **πόσα χρώματα μπορούν να διακριθούν;** Είναι αποδεδειγμένο ότι το ανθρώπινο μάτι μπορεί να αντιληφθεί μόνο μερικές εκατοντάδες αποχρώσεις.

Για το ανθρώπινο μάτι δεν υπάρχει χώρος χωρίς το χρώμα του, και κανένα χρώμα που δεν δημιουργεί το δικό του χώρο. Όταν ανοίγουμε τα μάτια μας, η υφή ολόκληρου του οπτικού μας πεδίου αποτελείται από ένα πράγμα, και αυτό είναι το χρώμα.

«Το χρώμα έχει τεράστια ψυχολογική και συνειρμική δυνατότητα, όσο κι αν η αντίληψη συνδέεται με τη μνήμη και την αναγνώριση, το χρώμα προέρχεται από τον πολιτιστικό μας τόπο». -Grynsztein, 2002

Τα χρώματα είναι σαν γράμματα στην οπτική μας αντίληψη. Ο εγκέφαλός μας οργανώνει αυτά τα γράμματα (χρώματα) σε συνεκτικές γνωστικές δομές: λέξεις και φράσεις. Αυτές οι λέξεις και φράσεις που σχηματίζονται από την αντίληψη του χρώματος οργανώνονται και πάλι ως μορφές και όγκοι.

Αυτή η έρευνα έχει σκοπό να διερευνήσει πώς τα χρώματα θα μπορούσαν να γίνουν αντιληπτά σε σχέση με την αρχιτεκτονική. Η ποικιλία των χρωμάτων επηρεάζει τον αντιληπτή κάθε στιγμή, δίνοντάς του ένα μέσο να διαβάσει, να αντιλαμβάνεται, να καταλαβαίνει το περιβάλλον του.

ENOTHTA 1

Ιστορική Αναδρομή

490 – 430 π.Χ. – Εμπεδοκλής [1]

Ο φιλόσοφος Εμπεδοκλής μίλησε για τα τέσσερα στοιχεία της φύσης: φωτιά, γη, νερό και αέρας. Αυτά τα τέσσερα στοιχεία τα αποκάλεσε «ρίζες» και πίστευε ότι από αυτές δημιουργούνται όλα τα πράγματα ακόμα και ο άνθρωπος.

Ο Εμπεδοκλής συνέκρινε την ιστορία της γης με την ζωγραφική. Έλεγε πως η ζωή πηγάζει από ένα μείγμα των τεσσάρων αυτών στοιχείων ακριβώς όπως ένας ζωγράφος μπορεί να δημιουργήσει έναν ολόκληρο κόσμο από λίγα μόνο χρώματα.

384-322 π.Χ. – Αριστοτέλης [2]

Η πρώτη γνωστή θεωρία του χρώματος αναπτύχθηκε από τον Αριστοτέλη, ο οποίος πίστευε ότι το χρώμα το στέλνει ο Θεός από τον ουρανό με τη μορφή ουράνιων ακτίνων φωτός.

Συνέδεσε τα χρώματα με τα τέσσερα στοιχεία, τη φωτιά, τη γη, το νερό και τον αέρα (όπως και ο Εμπεδοκλής) και υπονόησε ότι **όλα τα χρώματα προέρχονται από το άσπρο και το μαύρο δηλαδή, από το φως και την απουσία του.**

Κατά τη γνώμη του το μπλε και το κίτρινο είναι τα πρωτογενή χρώματα, καθώς το μπλε είναι το πρώτο χρώμα που βλέπουμε μόλις κοιτάζουμε το σκοτάδι και το κίτρινο όταν κοιτάζουμε το φως.

Ανέπτυξε ένα γραμμικό χρωματικό σύστημα που κυμαινόταν από το άσπρο το μεσημέρι μέχρι το μαύρο τα μεσάνυχτα. Μ' αυτόν τον τρόπο οργανώνονταν τα χρώματα μέχρι την εμφάνιση του Νεύτωνα, περίπου 2.000 χρόνια αργότερα.

1642-1727 – Ισαάκ Νεύτωνα [3]

Πολλά από αυτά που γνωρίζουμε σήμερα για το φως και το χρώμα πηγάζουν από τη θεωρία του Νεύτωνα, ο οποίος το 1666 έλυσε τον γρίφο του ουράνιου τόξου.

Μας έδωσε επίσης, το πρώτο κυκλικό διάγραμμα για το χρώμα, παίρνοντας το ιώδες άκρο του φάσματος και συνδέοντάς το με το κόκκινο. Η οργάνωση αυτή τοποθετεί τα βασικά χρώματα – κόκκινο, κίτρινο και μπλε – απέναντι από τα συμπληρωματικά τους χρώματα και καταδεικνύει ότι το καθένα μπορεί να ενισχύσει την επίδραση του άλλου μέσα από την οπτική αντίθεση.

Για παράδειγμα, απέναντι από το μπλε βρίσκεται το πορτοκαλί. Όταν βρίσκονται τα χρώματα αυτά το ένα δίπλα στο άλλο, το χρώμα αναδεικνύεται - το μπλε φαίνεται πιο μπλε και το πορτοκαλί πιο πορτοκαλί, το αποτέλεσμα θεωρείται «συμπληρωματικό».

Εικόνα 1: Συμπληρωματικά Χρώματα

[1]: Karen Haller – Το μικρό βιβλίο των Χρωμάτων (2019)

[2]: Walter Sargent - Το χρώμα στη φύση (1987)

[3]: <https://munsell.com/color-blog/sir-isaac-newton-color-wheel/>

1749-1832 – Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε [4]

Οι απόψεις του Νεύτωνα για το χρώμα αμφισβητήθηκαν μετά το 1810, από τον Γερμανό λογοτέχνη Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε.

Ο Γκαίτε έβλεπε το χρώμα ως ένα συναισθηματικό βίωμα που ο καθένας μας το αντιλαμβάνεται διαφορετικά. Τον εντυπωσίαζε ο τρόπος που ο εγκέφαλος μας επεξεργάζεται την οπτική πληροφορία και οι φυσιολογικές επιδράσεις που μπορεί να έχει το χρώμα πάνω μας. Προσπαθούσε να ανακαλύψει νόμους για την αρμονία των χρωμάτων και να ορίσει τον τρόπο με τον οποίο ορισμένα χρώματα μπορούν να ενεργοποιήσουν ορισμένα συναισθήματα.

Με το δόγμα του Γκαίτε για το χρώμα μπαίνουμε στον κόσμο της **σύγχρονης ψυχολογίας του χρώματος**.

1875-1961 – Καρλ Γιούνγκ [5]

Ο Ελβετός ψυχίατρος Καρλ Γιούνγκ ήταν ο πιο σημαντικός στοχαστής στον τομέα της ψυχολογίας του χρώματος. Χώρισε τις τέσσερις ιδιοσυγκρασίες σε τέσσερις τύπους προσωπικότητας ανάλογα με το χρώμα και χρησιμοποίησε τους τύπους αυτούς για να ερμηνεύσει τα βαθύτερα κίνητρα της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Ψυχρό μπλε: απόμακρος, αναλυτικός

Γήινο πράσινο: χαλαρωτικός, καταπραϋντικός

Κίτρινο της λιακάδας: πνευματώδη, ενθουσιώδης

Φλογερό κόκκινο: αποφασιστικός, τολμηρός

Ο Γιούνγκ κατανοούσε ότι υπάρχουν θετικές και αρνητικές πλευρές σε καθεμία από τις τέσσερις ιδιοσυγκρασίες και ότι οι αναλογίες διαφέρουν σε κάθε άτομο.

1919-1933 – Μπάουχαους [6]

Το Μπάουχαους ιδρύθηκε το 1919 στη Γερμανία από το Βάλτερ Γκρόπιους και είχε ως στόχο να συνδέσει καλλιτεχνικά την τέχνη, το ντιζάιν και τη βιομηχανία.

Η λειτουργία του Μπάουχαους χωρίστηκε σε 3 φάσεις. Η πρώτη φάση ξεκίνησε από την ίδρυση της σχολής το 1919 μέχρι το 1923, η δεύτερη φάση από το 1923 μέχρι το 1925 και η τρίτη φάση από το 1925 μέχρι και το 1933 που έκλεισε.

Η **πρώτη φάση** του Μπάουχαους σημαδεύτηκε από την επιθυμία για μεταρρυθμίσεις στην διδασκαλία των καλών τεχνών και γενικότερα στην κοινωνία. Έχοντας να αντιμετωπίσει εσωτερικές συγκρούσεις, παράλογες εξωτερικές απαιτήσεις και οικονομικές κρίσεις, το Μπάουχαους αναγκάστηκε να προσθέσει ρεαλισμό στον ιδεαλισμό του.

[4]: Goethe, Johann Wolfgang von - Goethe: θεωρία των χρωμάτων (2008)

[5]: Karen Haller – Το μικρό βιβλίο των Χρωμάτων (2019)

[6]: Φράνκ Ουίτφορντ – Μπαουχάους (1993)

Έτσι, στη **δεύτερη φάση** της σχολής, οι ορθολογικές και επιστημονικές ιδέες αντικατέστησαν τις ρομαντικές αντιλήψεις για την καλλιτεχνική έκφραση, επιφέροντας αλλαγές στο πρόγραμμα και στις μεθόδους διδασκαλίας.

Στην **τρίτη φάση**, το Μπάουχαους προσπάθησε να προσαρμόσει τη διδασκαλία του στις απαιτήσεις της αναπτυσσόμενης γερμανικής βιομηχανίας.

Ο Γκρόπιους αναζητούσε ριζοσπαστικούς, μοντέρνους στοχαστές για να διδάξουν τους φοιτητές, και δύο από τους πιο εμπνευσμένους ήταν ο Βασίλι Καντίνσκι και ο Γιοχάνες Ίπτεν.

Η θεωρία των χρωμάτων του Καντίνσκι επεδίωκε να εξηγήσει πως ένας ζωγράφος επιλέγει συγκεκριμένα χρώματα, είτε λόγω της επίδρασης που ασκούν στο μάτι του είτε λόγω της ψυχολογικής επίδρασης.

«Κάθε χρώμα είναι εσωτερικά όμορφο στη ζωγραφική επειδή κάθε χρώμα δημιουργεί μια πνευματική δόνηση και κάθε δόνηση κάνει πλούσια τη ψυχή»

Ο Ίπτεν θεωρούσε ότι το χρώμα έχει μια ενέργεια που μας επηρεάζει και το ενδιαφέρον του έγκειται στη σύνδεση ανάμεσα στο χρώμα και τα συναισθήματα και στο χρώμα και τα σχήματα. Αποδίδει ιδιότητες όπως το ζεστό και το ψυχρό, για να περιγράψει πώς αντιδρούν τα χρώματα μεταξύ τους και πως πιθανότατα επηρεάζουν τους ανθρώπους τόσο σωματικά όσο και ψυχολογικά. Παρατήρησε πως οι φοιτητές του προτιμούσαν ορισμένους τόνους των χρωμάτων και θεωρούσε πως υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στην προσωπικότητα ενός φοιτητή, στον τρόπο έκφρασής του και στην παλέτα που προτιμούσε.

Ο Ίπτεν ήταν ο πρώτος που συνέδεσε τη χρωματική κλίμακα με τέσσερις τύπους προσωπικότητας και τον κάθε τύπο προσωπικότητας με τις τέσσερις εποχές.

1933 [7]

Ο Χίτλερ έκλεισε τη σχολή Μπάουχαους το 1933 και ο τρόπος που σκεφτόταν ο κόσμος για το χρώμα άλλαξε με τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Σε ένα κόσμο γεμάτο συσσίτια, απώλειες και κακουχίες, η μελέτη του χρώματος θεωρήθηκε μια περιττή και ρηχή ενασχόληση. Τις επόμενες δεκαετίες, όσοι ασχολήθηκαν με το χρώμα το θεώρησαν απλώς μια αισθητική νότα, μια διακοσμητική πινελιά, όχι ένα αναπόσπαστο κομμάτι του ντιζάιν και σίγουρα όχι σημαντικό για την ευημερία μας.

Μεταπολεμική Εποχή [8]

Στη μεταπολεμική εποχή, η ψυχολογία χρησιμοποιήθηκε για να παράγει εικόνες σχεδιασμένες για να ενθαρρύνουν τη διευρυμένη χρήση του χρώματος στη βιομηχανία, το γραφείο και τον εσωτερικό χώρο. Παράλληλα η βιομηχανία κινηματογραφικών ταινιών πορεύεται προς τον στόχο της «100% έγχρωμη παραγωγή». Ένας αριθμός ντοκιμαντέρ παράχθηκε για να υποστηρίξει τη χρήση νέων τεχνολογιών χρώματος. Αυτός ο εκδημοκρατισμός της έγχρωμης ταινίας στη δεκαετία του 1950 περιλάμβανε θόλωση της τέχνης, της διαφήμισης και της επιστήμης.

[7]: Karen Haller – Το μικρό βιβλίο των Χρωμάτων (2019)

[8]: Φράνκ Ουίτφορντ – Μπαουχάους (1993)

Το 1956, η «επιστημονική» χρήση του χρώματος γινόταν όλο και περισσότερο στα οικιακά περιβάλλοντα. Μια ταινία που προωθεί το σύστημα "Color Harmony" ή Επιλογής Χρωμάτων, απευθυνόταν σταθερά στις γυναίκες. Οι πελάτες αγόρασαν κουτιά με λευκή μπογιά και χρωστικές για να ανακατέψουν τα χρώματα οι ίδιοι στο σπίτι. Ένας χρωματικός τροχός έδωσε στην όλη διαδικασία μια επιστημονική πλευρά. Στα εργοστάσια και τους χώρους εργασίας, δόθηκε έμφαση στην λειτουργική χρήση του χρώματος.

1969- – Άντζελα Ράιτ [9]

Τη δεκαετία του 1970 η Άντζελα Ράιτ ενστερνίστηκε τις θεωρίες για τα χρώματα του Καρλ Γιούνγκ και των άλλων μεγάλων στοχαστών πριν από εκείνη και ανέπτυξε μια ενοποιημένη θεωρία για τη ψυχολογία του χρώματος και την αρμονία των χρωμάτων για να ερμηνεύσει με ποιον τρόπο το χρώμα επηρεάζει τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τη συμπεριφορά μας. Οι επτά βασικές θέσεις του Συστήματος Επίδρασης Χρωμάτων της Ράιτ είναι:

1. Κάθε απόχρωση επηρεάζει κάποια ψυχολογική κατάσταση
2. Οι ψυχολογικές επιδράσεις του χρώματος είναι παγκόσμιες
3. Κάθε απόχρωση και κάθε τόνος μπορούν να ταξινομηθούν σε μια από τις τέσσερις ομάδες χρωμάτων
4. Στην ίδια ομάδα, κάθε χρώμα βρίσκεται σε αρμονία με κάθε άλλο χρώμα
5. Όλοι οι άνθρωποι μπορούν να ταξινομηθούν σε έναν από τους τέσσερις τύπους προσωπικότητας
6. Κάθε τύπος προσωπικότητας έχει μια φυσική συγγένεια με μια ομάδα χρωμάτων
7. Η αντίδραση στους συνδυασμούς των χρωμάτων επηρεάζεται από τον τύπο προσωπικότητας

Χρωματικοί Συμβολισμοί Σε Διαφορετικούς Πολιτισμούς

Οι χρήσεις και οι έννοιες του χρώματος δεν ακολουθούσαν ποτέ τους ίδιους κανόνες σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Τα χρώματα μπορούν να φέρουν διαφορετικές συμβολικές έννοιες και ο βαθύτερος λόγος για αυτές τις διαφορές είναι ότι τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται για την απεικόνιση αρχετυπικών ενεργειών υπόκεινται στους δημιουργικούς περιορισμούς του ανθρώπινου μυαλού. Σε πολιτιστικό επίπεδο, αυτή η διαδικασία διαφοροποίησης δέχεται περαιτέρω ερεθίσματα από το φυσικό περιβάλλον.

Ιστορικά, το επάγγελμα του καλλιτέχνη περιελάμβανε τα πάντα, αλλά όχι αποκλειστικά: τη ζωγραφική, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική. Το χρώμα χρησιμοποιήθηκε αφειδώς στην αρχιτεκτονική, λόγω της επιθυμίας των λαών να δοξάσουν θεούς ή βασιλιάδες ή να γιορτάσουν το θαύμα του ίδιου του κτίσματος.

Στο φυσικό περιβάλλον τα χρώματα δεν είναι τυχαία αλλά πλήρως εναρμονισμένα με τα υπόλοιπα φυσικά στοιχεία και οργανικά δεμένα με αυτά. Το χρώμα δεν ήταν πάντα τόσο αποκομμένο από τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό. Καθώς, στη σύγχρονη εποχή ο πολιτισμός απομακρύνεται ολοένα και περισσότερο από τη φύση, το χρώμα συναντάται όλο και πιο σπάνια, ενώ όταν συναντάται, είναι τυχαίο και μη εναρμονισμένο με το περιβάλλον.

Τα χρώματα στην αρχιτεκτονική και στις εικαστικές τέχνες διαδραμάτισαν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην αρχαιότητα. Οι **προϊστορικοί άνθρωποι** ζωγράφιζαν τις σπηλιές τους με απεικονίσεις που αναφέρονταν κυρίως σε ζώα και κυνήγι, πολύ πριν κατοικήσουν σε σπίτια και ασχοληθούν με την αρχιτεκτονική. Οι **αρχαίοι Αιγύπτιοι**, οι **Πέρσες** και οι **Βαβυλώνιοι** συνειδητοποίησαν ότι η αρχιτεκτονική και το χρώμα έπρεπε πάντα να συνάδουν, και να αποτελούν το βασικό όχημα έκφρασης. Η αρχιτεκτονική της **αρχαίας Ελλάδας** και **Ρώμης** αποκαλύφθηκε ότι αποτελείτο από πολλά χρώματα και πλούσιο διάκοσμο. Οι θεωρούμενοι ουδέτεροι πέτρινοι ναοί της αρχαίας Ελλάδας έχουν πρόσφατα αποδειχθεί ότι έχουν ζωγραφιστεί πλούσια με βαθιές χρωστικές ουσίες. Ζωγραφισμένοι και με χρωματικούς συμβολισμούς ήταν επίσης οι καθεδρικοί ναοί της **μεσαιωνικής Ευρώπης**, καθώς και τα παλάτια και οι ναοί της **Κίνας**.

Βιτρό

Η προέλευση του βιτρό δεν είναι αποδεδειγμένη, αλλά οι **αρχαίοι Αιγύπτιοι** ήταν πιθανώς οι πρώτοι άνθρωποι που ανακάλυψαν το γυαλί κατά την κατασκευή των αγγείων τους. Τα παλαιότερα παραδείγματα τεχνητού γυαλιού είναι αιγυπτιακές χρωματιστές γυάλινες χάντρες από περίπου το 2700 π.Χ. Τα παράθυρα από βιτρό χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά από τους **Ρωμαίους** στα σπίτια τους τον πρώτο αιώνα μ.Χ. Πρώιμα παραδείγματα βιτρό παραθύρων μπορούν επίσης να βρεθούν σε μερικά από τα παλάτια και τα **τζαμιά στη Μέση Ανατολή**. Στο Jarrow της Αγγλίας, στο μοναστήρι του Αγίου Παύλου, βρέθηκαν μερικά από τα παλαιότερα κομμάτια ενός βιτρό από το 686 μ.Χ. Το αρχαιότερο κομμάτι βιτρό που παρουσιάζει μια εικόνα είναι ένα κεφάλι του Χριστού από τον 10ο αιώνα, που ανακαλύφθηκε στο Αβαείο Lorsch στη Γερμανία. [10]

Ο σκοπός των περισσότερων παραθύρων είναι να επιτρέπουν τη θέα προς το εξωτερικό και να εισάγουν φως σε ένα κτίριο. Ο σκοπός των βιτρό, ωστόσο, δεν είναι να επιτρέπουν στους ανθρώπους να βλέπουν έξω, αλλά να ομορφαίνουν τα κτίρια, να ελέγχουν το φως και πολλές φορές να λένε μια ιστορία. [11]

Μεσαιωνική Ιστορία

Τα βιτρό που είναι γνωστά σήμερα εμφανίστηκαν μόλις τον 10ο αιώνα, με την κατασκευή γοθικών καθεδρικών ναών. Τα παλαιότερα πλήρη βιτρό ήταν αυτά του καθεδρικού ναού του Άουγκσμπουργκ στη Γερμανία, που κατασκευάστηκαν στα τέλη του 11ου αιώνα.

Η μεσαιωνική εκκλησία χρηματοδότησε τα περισσότερα από τα βιτρό της εποχής. Ο ηγούμενος Suger του Saint Denis ήταν διάσημος προστάτης της τέχνης με βιτρό και ζούσε λίγο έξω από το Παρίσι. Χρησιμοποίησε τον πλούτο του αβαείου για να κάνει τα παράθυρα μεγαλύτερα και ομορφότερα, γιατί θεωρούσε το φως εκδήλωση του ίδιου του Θεού. Τα θέματα των βιτρό που κατασκευάζονταν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου είχαν ως επί το πλείστον θρησκευτικό χαρακτήρα και χρησίμευαν για να αφηγηθούν βιβλικές ιστορίες σε λαϊκούς που δεν ήξεραν να διαβάσουν, καθώς και να ωραιοποιήσουν τις εκκλησίες. Εικάζεται ότι τα βιτρό είχαν πιθανώς πιο βαθιά επίδραση στους ανθρώπους από τα ίδια τα κηρύγματα. Μερικά από τα παράθυρα χρησιμοποιούσαν ασαφείς συμβολικές εικόνες που μελετούν οι σημερινοί μελετητές για να μάθουν για την καθημερινή ζωή της εποχής. Τα γοθικά παράθυρα ήταν γενικά ψηλά και σε σχήμα δόρατος, τροχού ή τριαντάφυλλου. Ένα καλό παράδειγμα γοθικών βιτρό παραθύρων είναι εκείνα του παρεκκλησιού της Παναγίας των Παρισίων, που περιέχει ένα από τα μεγαλύτερα παράθυρα σε σχήμα τριαντάφυλλου στον κόσμο. [12]

Αναγέννηση

Τα κύρια θέματα των παραθύρων της Αναγέννησης ήταν ακόμα Βιβλικά, αλλά προσαρμοσμένα στο αναγεννησιακό στυλ. Οι σκηνές εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν συμβολικές εικόνες, ίσως ακόμη περισσότερο από ό,τι στη γοθική περίοδο. Αυτή την εποχή, ακόμη και μη θρησκευτικές σκηνές περιλαμβάνονταν στα παράθυρα της εκκλησίας. Το βιτρό χρησιμοποιήθηκε σε κτίρια όπως τα δημαρχεία και τα πλούσια σπίτια. [13]

[10]: <https://stainedglass.org/resources/history-of-stained-glass/>

[11]: <https://faithandform.com/feature/color-and-light/>

[12]: <https://www.mvorganizing.org/what-was-the-purpose-of-stained-glass-windows-in-gothic-cathedrals/>

[13]: <https://www.chartres-csm.org/en/the-cathedral/the-stained-glass-windows-of-chartres-cathedral/the-function-of-the-stained-glass-windows/>

Τα **γαλλικά γοτθικά βιτρό** ήταν ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της γαλλικής γοθτικής αρχιτεκτονικής. Εμφανίζονται κυρίως στους καθεδρικούς ναούς και τις εκκλησίες που χτίστηκαν μεταξύ του 12ου και 16ου αιώνα. Ενώ το βιτρό είχε χρησιμοποιηθεί στις γαλλικές εκκλησίες κατά τη ρωμανική περίοδο, τα γοθικά παράθυρα ήταν πολύ μεγαλύτερα, γεμίζοντας τελικά ολόκληρους τοίχους. [14] Ήταν ιδιαίτερα σημαντικά στους καθεδρικούς ναούς της υψηλής γοθικής εποχής, με πιο διασημότερο τον καθεδρικό ναό της Chartres. Στόχος της χρήσης τους ήταν να γεμίσουν το εσωτερικό με ένα μυστικιστικό έγχρωμο φως, που αντιπροσωπεύει το Άγιο Πνεύμα, και επίσης να εικονογραφήσουν τις ιστορίες της Βίβλου για τη μεγάλη πλειοψηφία της εκκλησίας που δεν ήξερε να διαβάσει. [15]

Η έννοια των χρωμάτων σε βιτρό [16]

Κόκκινο: Το κόκκινο χρώμα, είναι τυπικά αντιπροσωπευτικό του αίματος του Ιησού Χριστού. Το κόκκινο χρώμα μπορεί να σχετίζεται με έντονα συναισθήματα όπως το μίσος ή, ακόμα καλύτερα, την αγάπη. Μπορεί να χρησιμεύσει ως υπενθύμιση του πόνου και της θυσίας του Ιησού στο σταυρό.

Μπλε: Το μπλε συνδέεται συνήθως με την Παναγία. Μπορεί να συμβολίζει την ειλικρίνεια, την ευσέβεια και την ελπίδα. Μπορεί επίσης να βοηθήσει στην εμφάνιση σκηνών όπου ο ουρανός ή/και ο παράδεισος είναι εμφανείς.

Πράσινο: Από το να κοιτάμε πάνω στο να κοιτάμε κάτω, συνεχίζουμε στο πράσινο χρώμα – το χρώμα του γρασιδιού και της φύσης. Το πράσινο χρησιμοποιείται ως σύμβολο της άνοιξης, της αναγέννησης και της ανάπτυξης, συνδέεται με τη ζωή έναντι του θανάτου.

Βιολετί: Το μωβ χρώμα (ή βιολετί) είναι συχνά το χρώμα της βασιλικής οικογένειας. Μπορεί να συμβολίζει όχι μόνο τον πόνο (ως παραφυάδα του κόκκινου), αλλά και την αλήθεια, την αγάπη, το πάθος και την ηγεσία.

Λευκό: Στο βιτρό, το λευκό βοηθά στην εμφάνιση της αθωότητας και της αγνότητας. Το γκρι, ένα παρακλάδι του λευκού, μπορεί να αντιπροσωπεύει την αθανασία του πνεύματος, καθώς και το πένθος ή/και την ταπεινοφροσύνη.

Μαύρο: Το μαύρο, που μπορεί να είναι το χρώμα του μόλυβδου γύρω από το βιτρό, δεν εμφανίζεται συνήθως στα ίδια τα βιτρό, εκτός εάν ο δημιουργός θέλει να συμβολίσει τον θάνατο ή την αναγέννηση. Το καφέ, που είναι κοντά στο μαύρο, μπορεί να συμβολίζει τον πνευματικό θάνατο και την εγκατάλειψη των εγκόσμιων πραγμάτων (σκεφτείτε τους μοναχούς και τους καφέ μανδύες τους).

Κίτρινο: Το κίτρινο χρησιμοποιείται συνήθως σε θρησκευτικά βιτρό για φωτιστάκια γύρω από αγίους ή για να δείξει τις Πύλες του Ουρανού. Το κίτρινο μπορεί να συμβολίζει τη θεότητα, τη δύναμη, τη δόξα, ακόμη και την προδοσία (στην περίπτωση της προδοσίας του Ιησού από τον Ιούδα).

[14]: https://en.wikipedia.org/wiki/French_Gothic_stained_glass_windows

[15]: https://www.ehow.com/info_8668480_function-stained-glass-gothic-architecture.html

[16]: <https://www.cumberlandstainedglass.com/what-does-the-color-in-your-stained-glass-window-represent/>

Μωβ: Δεδομένου ότι πιστεύεται ότι ο Χριστός φορούσε μωβ πριν από τη σταύρωση Του το χρώμα συμβολίζει συχνά τον πόνο και την αντοχή. Το μωβ χρησιμοποιείται επίσης για να απεικονίσει την βασιλική οικογένεια ή τον Θεό Πατέρα.

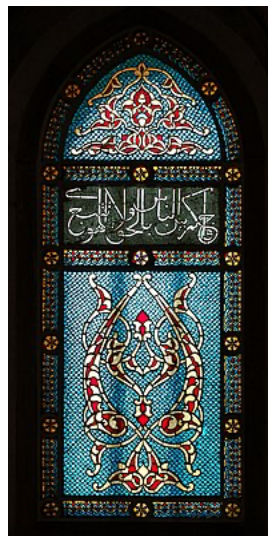
Γκρι: Αυτό το χρώμα ή η απόχρωση είναι σύμβολο ταπεινότητας και πένθους και μπορεί επίσης να φανεί ότι αντιπροσωπεύει την αθανασία του πνεύματος.

Καφέ: Χρησιμοποιείται ως σύμβολο του πνευματικού θανάτου και της απάρνησης των εγκόσμιων πραγμάτων.

Στη Νοτιοδυτική Ασία

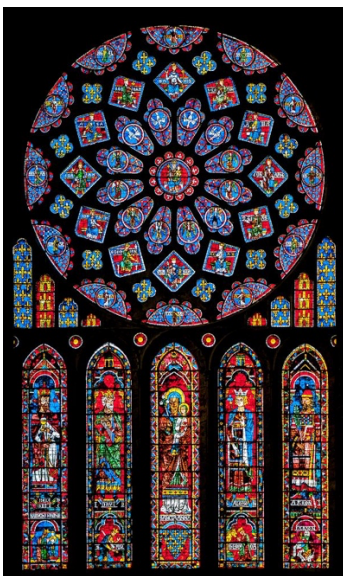

Εικόνα 2: Τζαμί Nasir-ol-Molk στο Σιράζ του Ιράν

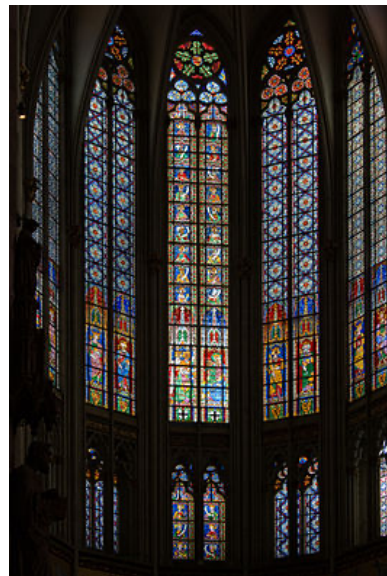

Εικόνα 3: Cenacle στο όρος Σιών στην Ιερουσαλήμ

Μεσαιωνικό γυαλί στην Ευρώπη

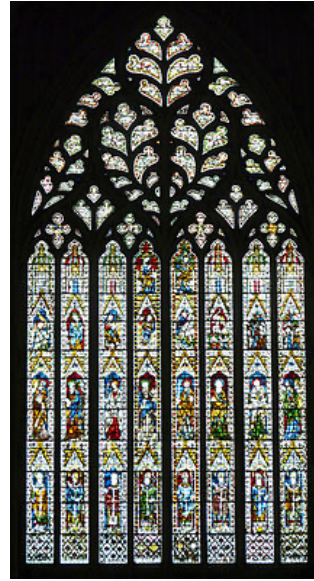
Εικόνα 5: Καθεδρικός ναός Chartres, Chartres, Γαλλία

Εικόνα 6: Καθεδρικός ναός της Κολωνίας, Κολωνία, Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία (αρχές 14ου αιώνα)

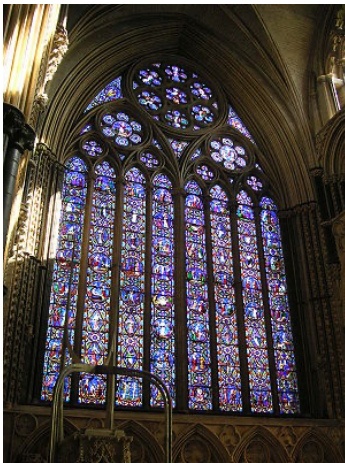

Εικόνα 7: Καθεδρικός Ναός του Καντέρμπουρι, Κεντ, Αγγλία (13ος αιώνας)

Εικόνα 8: Γιορκ Μίνστερ, Γιορκ, Αγγλία (1338–39)

Αναγέννηση στην Βρετανία

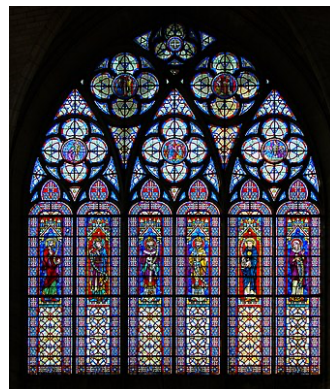

Εικόνα 9: Καθεδρικός Ναός, Λίνκολν, Αγγλία (1855)

Αναγέννηση στην Γαλλία

Εικόνα 10: Εκκλησία του St Medard, Thouars, Γαλλία (19^ο αιώνα)

Εικόνα 11: Saint-Urbain, Τρουά, Γαλλία (1900)

20ο και 21ο αιώνα

Εικόνα 12: Victoria Quarter, Λονδίνο (1990)
από τον Brian Clarke

Εικόνα 13: Temple Ohev Sholom, Harrisburg, Πενσυλβανία
από τους Ascalon Studios

Εικόνα 14: Συναγωγή Μνήμης Ολοκαυτώματος, Ντάρμστατ, από τον Brian Clarke

Εικόνα 15: Casa Batlló, Βαρκελώνη, Ισπανία
από τον Antonio Gaudí

Εικόνα 16: Casa Amatller, Βαρκελώνη, Ισπανία από τον Josep Puig
i Cadafalch

Νεοκλασικά Κτίρια στην Ευρώπη

Αντιμετώπιζαν το κτίριο σαν ένα ανθρώπινο σώμα. Το εξωτερικό ήταν η **επιδερμίδα**, γι' αυτό είχε και ένα μπεζ-άσπρο χρώμα, οι εσοχές ήταν βυσσινί και συμβόλιζαν τα **σπλάχνα**, τα κεραμίδια συμβόλιζαν τα **μαλλιά** και μια λωρίδα κάτω από τη στέγη που συνήθως ήταν μπλε συμβόλιζε τα **μάτια**.

Εικόνα 17: Το Σπίτι με τις Καρυάτιδες, Ψυρρή, Αθήνα

Εικόνα 18: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πολυχρωμία στην Αρχαία Ελλάδα

Όλα τα αρχιτεκτονικά μέλη των κτιρίων στην Αρχαία Ελλάδα ήταν άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο έντονα χρωματισμένα. Από τη πρώιμη εποχή σώζονται σχεδόν αποκλειστικά πήλινα αρχιτεκτονικά μέλη με γραπτή διακόσμηση (π.χ. από την Καλυδώνα και το Θέρμο). Αυτή η παράδοση συσχετίστηκε στις πλούσια χρωματισμένες πήλινες σίμες της Μεγάλης Ελλάδας. Τα πρώτα παραδείγματα πολύχρωμων λίθινων οικοδομημάτων αποτελούν ο παλαιός ναός της Αφαίας στην Αίγινα με την έντονη κόκκινη-γαλάζια-μαύρη-πράσινη γραπτή διακόσμησή του σε λευκό στοκαρισμένο φόντο, καθώς και κάποιες σίμες από την Πάρο με βλαστόσπειρες και ανθέμια. Στη συνέχεια, αφθονούν τα παραδείγματα φθάνοντας μέχρι τις προσόψεις των τάφων στα Λευκάδια και στη Βεργίνα με την πλούσια διακόσμηση και τις γραπτές παραστάσεις, οι σκιάσεις των οποίων σκοπεύουν σε μια πλαστική εντύπωση αναγλύφου. [17]

Εικόνα 19-20: Ναός της Αφαίας στην Αίγινα

Ο μεγάλος αριθμός των παραδειγμάτων δείχνει και την τάση αυτής της ζωγραφικής: έμφαση σε αρχιτεκτονικά μέλη σημαντικών για την τεκτονική και - ίσως κατά προτίμηση ως υποκατάστατο της γλυπτής διακόσμησης. Πρέπει να αναφερθεί, επίσης, εν συντομία και η χρήση λίθων διαφορετικού χρώματος στο ίδιο οικοδόμημα, όπως π.χ. στο Ερεχθείο στην Αθήνα, η οποία ήταν βεβαίως όχι πάρα πολύ συχνή στην προ Ρωμαϊκή εποχή, καθώς και η σποραδική χρήση έγχρωμων γυάλινων ένθετων στοιχείων.

Η διακόσμηση των εσωτερικών τοίχων με ζωγραφίες που κάλυπταν μεγάλες επιφάνειες, συνηθίζονταν ήδη από την προϊστορική εποχή. Αυτό όμως, μαρτυρείται στον δικό μας τομέα από τάφους και μόνον σε λίγα παραδείγματα από τοιχογραφίες σε κατοικίες και χρηστικά κτίρια (μεταξύ άλλων Δήλος, Πομπείο-Αθήνα). Η εκτέλεσή τους γινόταν, ανάλογα με το υπόστρωμα, με τη τεχνική της τέμπερας, του φρέσκο ή της εγκαυστικής, ενώ τα μοτίβα κατά ένα μέρος χαράσσονταν ή σχεδιάζονταν εκ των προτέρων. Σε πολλές περιπτώσεις η παράσταση φαίνεται να έχει γίνει ελεύθερα και με καταπληκτική επιτηδειότητα κυρίως σε καθαρά διακοσμητικά μοτίβα. [18]

[17]: Η Αρχιτεκτονική στην Αρχαία Ελλάδα – Wolfgang Muller και Wiener

[18]: [https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-](https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf)

[Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf)

Μινωικός Πολιτισμός

Τοιχογραφίες

Αποτελώντας μέρος της διακόσμησης του εσωτερικού χώρου, οι τοιχογραφίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την αρχιτεκτονική.

Η τέχνη της τοιχογραφίας πέρασε από διάφορα τεχνοτροπικά στάδια. Από την απλή δίχρωμη διακόσμηση της πρώτης Μεσομινωικής περιόδου (2000-1930 π.Χ.), οδηγήθηκε στην πολυχρωμία της δεύτερης Μεσομινωικής περιόδου, για να καταλήξει σε μία χαρακτηριστική τριχρωμία κόκκινου, μαύρου και λευκού, η οποία είχε μια παράλληλη εξέλιξη με την καμαραϊκή κεραμική. Στο τελευταίο και πιο ώριμο στάδιο της, κατά τη Νεοανακτορική περίοδο (1700-1400 π.Χ.), παγιώθηκε μία τεχνοτροπία που χαρακτηρίζεται από τη συχνή χρήση του κίτρινου και του γαλάζιου χρώματος και από τις παραστάσεις με μορφές και θέματα φυσικού μεγέθους.

Έχουμε πολυχρωμία από ζωντανά φωτεινά χρώματα. [19]

Εικόνα 21: Τοιχογραφία με δελφίνια στα βασιλικά διαμερίσματα στο Ανάκτορο της Κνωσού

Όσον αφορά τα **θέματα**, βρίσκουμε επαναλαμβανόμενα διακοσμητικά μοτίβα, συνδεδεμένες σπείρες, ρόδακες, κρίκους, πλεξίδες, καθώς και φυτά, λουλούδια, βράχους, ζώα, πουλιά.

Συνήθεις είναι και οι σκηνές από ταυρομαχίες και οι σκηνές πομπής.

Στα ζώα και στα φυτά χρησιμοποιούσαν χρωματισμούς όχι πάντα σύμφωνους με τη φύση.

Πολλές φορές ήταν δύσκολο να αναγνωρισθεί το είδος των φυτών και των ζώων.

Οι ανθρώπινες μορφές κινούνταν ελεύθερα. Το σώμα των αντρών είναι συνήθως κόκκινο, ενώ των γυναικών λευκό. Δίνονται λεπτομέρειες στα φορέματα, στα φτερά των πουλιών και στην επιφάνεια βράχων.

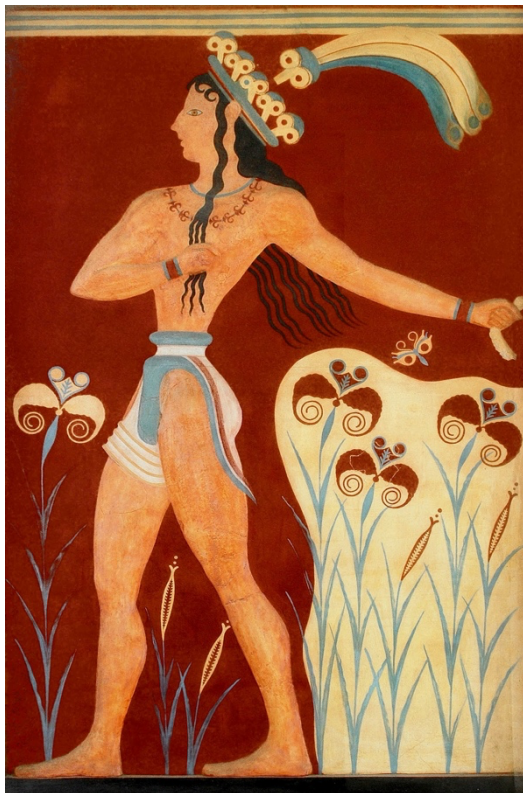
[19]:

[https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-](https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf)

[Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf)

Εικόνα 22: Τοιχογραφία που απεικονίζει ταυροκαθάψια στο Ανάκτορο της Κνωσού

Εικόνα 23: «Ο Πρίγκηπας με τα κρίνα»

Τέλος, αντικρίζοντας κάποιος τα κομμάτια των τοιχογραφιών από το Ανάκτορο της Κνωσού δεν μπορεί να μη διακρίνει την έντονη διάθεση για ζωή και τη λατρεία των Μινωιτών για τη φύση. Τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν παρμένα από τη φύση και διατηρήθηκαν ανεξίτηλα μέχρι σήμερα.

Αιγυπτιακός Πολιτισμός

Η κατανόησή μας για την αρχαία αιγυπτιακή αρχιτεκτονική βασίζεται κυρίως σε θρησκευτικά μνημεία, τεράστιες κατασκευές που χαρακτηρίζονται από παχείς επικλινείς τοίχους με λίγα ανοίγματα. [20]

Οι εξωτερικοί και εσωτερικοί τοίχοι, καθώς και οι κίονες και οι προβλήτες, ήταν καλυμμένοι με ιερογλυφικές και εικονογραφικές τοιχογραφίες και σκαλίσματα ζωγραφισμένα με λαμπερά χρώματα. [21]

Πολλά μοτίβα της αιγυπτιακής διακόσμησης είναι συμβολικά, όπως ο σκαραβαίος, ή ο ιερός κάνθαρος, ο ηλιακός δίσκος και ο γύπας. Άλλα κοινά μοτίβα περιλαμβάνουν τα φύλλα φοίνικα, το φυτό πάπυρος και τα μπουμπούκια και τα άνθη του λωτού. Τα ιερογλυφικά γράφονταν για διακοσμητικούς σκοπούς καθώς και για την καταγραφή ιστορικών γεγονότων ή ξορκιών, τα οποία όμως σήμερα μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε πώς ζούσαν οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι, τους πολέμους που έγιναν και τις πεποιθήσεις τους. Αυτό ίσχυε ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια κατά την εξερεύνηση των τάφων αξιωματούχων της Αρχαίας Αιγύπτου.

Οι αρχαίοι Αιγυπτιακοί ναοί ευθυγραμμίζονταν με αστρονομικά γεγονότα, όπως τα ηλιοστάσια και οι ισημερίες, που απαιτούσαν ακριβείς μετρήσεις τη στιγμή του συγκεκριμένου γεγονότος. Οι μετρήσεις στους πιο σημαντικούς ναούς μπορεί γίνονταν τελετουργικά από τον ίδιο τον Φαραώ. [22]

Εικόνα 24: Οι Εννέα Τύποι Αιγυπτιακών κιονόκρανων – “The Grammar of Ornament”

Χρώμα στην Αρχαία Αίγυπτο

Το χρώμα (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "iwen") θεωρούνταν αναπόσπαστο μέρος της φύσης ενός αντικειμένου ή ενός ατόμου στην Αρχαία Αίγυπτο και ο όρος θα μπορούσε εναλλακτικά

[20]: Egyptian Wall Paintings by Charles K. Wilkinson (1979)

[21]: https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Egyptian_architecture#Characteristics

[22]: Prisse D’Avennes Atlas of Egyptian Art by Prisse d’Avennes (2000)

να σημαίνει χρώμα, εμφάνιση, χαρακτήρα, ύπαρξη ή φύση. Τα αντικείμενα με παρόμοιο χρώμα πιστεύεται ότι έχουν παρόμοιες ιδιότητες. [23]

Ζεύγη χρωμάτων

Τα χρώματα συχνά ζευγαρώνονταν. Το **ασήμι και ο χρυσός** θεωρούνταν συμπληρωματικά χρώματα (δηλαδή σχημάτιζαν μια δυαδικότητα αντιθέτων όπως ακριβώς ο ήλιος και η σελήνη). Το **κόκκινο συμπλήρωνε το λευκό** (το χρώμα στο διπλό στέμμα της Αρχαίας Αιγύπτου) και **το πράσινο και το μαύρο** αντιπροσώπευαν διαφορετικές πτυχές της διαδικασίας της αναγέννησης. Όπου απεικονίζεται μια πομπή μορφών, οι τόνοι του δέρματος εναλλάσσονται μεταξύ ανοιχτής και σκούρας ώχρας. [24]

Χρώματα [25]

Το **μαύρο** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "kem") ήταν το χρώμα της ζωογόνου λάσπης που άφησε η πλημμύρα του Νείλου, από την οποία δόθηκε το αρχαίο αιγυπτιακό όνομα για τη χώρα: "kemet" - η μαύρη γη. Το μαύρο συμβόλιζε τη γονιμότητα, τη νέα ζωή και την ανάσταση όπως φαίνεται στον ετήσιο αγροτικό κύκλο. Ήταν επίσης το χρώμα του Όσιρι («ο μαύρος»), του αναστημένου θεού των νεκρών, και θεωρούνταν το χρώμα του κάτω κόσμου όπου ο ήλιος έλεγαν ότι αναγεννιόταν κάθε βράδυ. Το μαύρο χρησιμοποιήθηκε συχνά σε αγάλματα και φέρετρα για να επικαλεστεί τη διαδικασία αναγέννησης που αποδόθηκε στον θεό Όσιρι. Το μαύρο χρησιμοποιήθηκε επίσης ως τυπικό χρώμα για τα μαλλιά και για να αντιπροσωπεύσει το χρώμα του δέρματος των ανθρώπων από το νότο - Νούβιοι και Κουσίτες.

Το **λευκό** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "hedj") ήταν το χρώμα της αγνότητας, της ιερότητας, της καθαριότητας και της απλότητας. Γι' αυτό και τα εργαλεία, τα ιερά αντικείμενα ακόμα και τα σανδάλια του ιερέα ήταν λευκά. Τα ιερά ζώα και τα ρούχα, τα οποία συχνά ήταν απλώς άβαφα λινά, απεικονίζονταν επίσης ως λευκά. [25]

Το **ασήμι** (γνωστό και με το όνομα "hedj") αντιπροσώπευε το χρώμα του ήλιου την αυγή, της σελήνης και των αστεριών. Το ασήμι ήταν πιο σπάνιο μέταλλο από τον χρυσό στην Αρχαία Αίγυπτο και είχε μεγαλύτερη αξία.

Το **μπλε** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "irtyu") ήταν το χρώμα των ουρανών, της κυριαρχίας των θεών, καθώς και το χρώμα του νερού, της ετήσιας πλημμύρας και της αρχέγονης πλημμύρας. Αν και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι προτιμούσαν ημιπολύτιμους λίθους όπως ο αζουρίτης (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "tefer") και λάπις λάζουλι (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "khesbedj", που εισαγόταν με μεγάλο κόστος στην έρημο του Σινά) για κοσμήματα

[23]: <https://www.thoughtco.com/colors-of-ancient-egypt-43718>

[24]: <https://ancientegyptonline.co.uk/colour/>

[25]: <https://www.worldhistory.org/article/999/color-in-ancient-egypt/>

και ένθετα, η τεχνολογία ήταν αρκετά προηγμένη για να παραχθεί η πρώτη συνθετική χρωστική ουσία στον κόσμο, γνωστή από τους μεσαιωνικούς χρόνους ως **μπλε της Αιγύπτου**. Ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο αλεθόταν η χρωστική ουσία Αιγυπτιακό μπλε, το χρώμα μπορεί να ποικίλλει από ένα πλούσιο, σκούρο μπλε (χοντρό) έως ένα απαλό, αιθέριο μπλε (πολύ λεπτό).

Το μπλε χρησιμοποιήθηκε για τα μαλλιά των θεών (συγκεκριμένα το λάπις λάζουλι, ή το πιο σκούρο από τα αιγυπτιακά μπλέ) και για το πρόσωπο του θεού Αμούν - μια πρακτική που επεκτάθηκε και στους Φαραώ που συνδέονταν μαζί του.

Το **πράσινο** (η αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "wahdj") ήταν το χρώμα της φρέσκιας ανάπτυξης, της βλάστησης, της νέας ζωής και της ανάστασης (το τελευταίο μαζί με το μαύρο χρώμα). Το ιερογλυφικό για το πράσινο είναι ένα στέλεχος και ένα φύλλο παπύρου.

Το πράσινο ήταν το χρώμα του «Ματιού του Ώρου» ή του «Wedjat», που είχε θεραπευτικές και προστατευτικές δυνάμεις, και έτσι το χρώμα αντιπροσώπευε επίσης την **ευημερία**. Το να κάνεις «πράσινα πράγματα» ήταν να συμπεριφέρεσαι με θετικό, επιβεβαιωτικό τρόπο ζωής. Όταν γράφεται με την προσδιοριστική για τα ορυκτά (τρεις κόκκοι άμμου) το «wahdj» γίνεται η λέξη για τον μαλαχίτη, ένα χρώμα που αντιπροσώπευε τη **χαρά**.

Όπως και με το μπλε, οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι μπορούσαν επίσης να κατασκευάσουν μια πράσινη χρωστική ουσία - verdigris (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "hes-byah" - που στην πραγματικότητα σημαίνει χάλκινη ή χάλκινη σκουριά).

Το **τιρκουάζ** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "mefkhat"), μια ιδιαίτερα εκτιμώμενη πράσινη-μπλε πέτρα από το Σινά, αντιπροσώπευε επίσης τη **χαρά**, καθώς και το χρώμα των ακτίνων του ήλιου την αυγή. Μέσω της θεότητας Hathor, της Κυρίας του Τυρκουάζ, που έλεγχε τη μοίρα των νεογέννητων μωρών, μπορεί να θεωρηθεί ως χρώμα υπόσχεσης και προφητείας.

Το **κίτρινο** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "khenet") ήταν το χρώμα του γυναικείου δέρματος, καθώς και το δέρμα των ανθρώπων που ζούσαν κοντά στη Μεσόγειο (Λίβυοι, Βεδουίνοι, Σύριοι και Χετταίοι). Το κίτρινο ήταν επίσης το χρώμα του ήλιου και, μαζί με το χρυσό, μπορούσε να αντιπροσωπεύει την **τελειότητα**. Όπως και με το μπλε και το πράσινο, οι Αρχαίοι Αιγύπτιοι παρήγαγαν ένα συνθετικό κίτρινο, που το ονόμαζαν αντιμονίτη μολύβδου.

Όταν εξετάζουμε την αρχαία Αιγυπτιακή τέχνη σήμερα, μπορεί να είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ αντιμονίτη μολύβδου (που είναι ανοιχτό κίτρινο), λευκού μολύβδου (που είναι πολύ ελαφρώς κίτρινο αλλά μπορεί να σκουρύνει με την πάροδο του χρόνου) και ορπιμέντου (ένα σχετικά έντονο κίτρινο που ξεθωριάζει άμεσα από το ηλιακό φως). Αυτό

οδήγησε ορισμένους ιστορικούς τέχνης να πιστέψουν ότι το λευκό και το κίτρινο ήταν εναλλάξιμα.

Το **Realgar**, το οποίο θεωρούμε ότι είναι ένα **πορτοκαλί** χρώμα σήμερα, είχε ταξινομηθεί ως κίτρινο (ο όρος πορτοκάλι δεν χρησιμοποιήθηκε παρά μόνο όταν το φρούτο έφτασε στην Ευρώπη από την Κίνα κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους).

Ο **χρυσός** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "newb") αντιπροσώπευε τη σάρκα των θεών και χρησιμοποιήθηκε για οτιδήποτε θεωρείτο **αιώνιο ή άφθαρτο** (Ο χρυσός χρησιμοποιήθηκε σε μια σαρκοφάγο, για παράδειγμα, επειδή ο φαραώ είχε γίνει θεός.) Τα φύλλα χρυσού μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη γλυπτική ενώ το κίτρινο ή το κοκκινοκίτρινο χρησιμοποιήθηκαν σε πίνακες ζωγραφικής για την απεικόνιση του δέρματος των θεών (ορισμένοι θεοί ήταν επίσης βαμμένοι με μπλε, πράσινο ή μαύρο δέρμα).

Το **κόκκινο** (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "deshr") ήταν κυρίως το χρώμα του χάους και της αταξίας - το χρώμα της ερήμου (αρχαία αιγυπτιακή ονομασία "deshret," η κόκκινη γη) που θεωρούνταν το αντίθετο της εύφορης μαύρης γης ("kemet"). Μία από τις κύριες κόκκινες χρωστικές ουσίες, η κόκκινη ώχρα, ελήφθη από την έρημο. (Το ιερογλυφικό για το κόκκινο είναι ο ερημίτης ibis, ένα πουλί που, σε αντίθεση με τα άλλα ibis της Αιγύπτου, ζει σε ξηρές περιοχές).

Το κόκκινο ήταν επίσης το χρώμα της καταστροφικής φωτιάς και της οργής και χρησιμοποιήθηκε για να αναπαραστήσει κάτι επικίνδυνο.

Μέσω της σχέσης του με την έρημο, το κόκκινο έγινε το χρώμα του θεού Seth, του παραδοσιακού θεού του χάους, και συνδέθηκε με τον **θάνατο** – η έρημος ήταν ένα μέρος όπου οι άνθρωποι εξορίζονταν ή στέλνονταν να εργαστούν σε ορυχεία. Η έρημος θεωρήθηκε επίσης ως η είσοδος στον κάτω κόσμο όπου ο ήλιος εξαφανιζόταν κάθε βράδυ.

Ως χάος, το κόκκινο θεωρήθηκε το αντίθετο από το λευκό χρώμα. Όσον αφορά τον θάνατο, ήταν το αντίθετο του πράσινου και του μαύρου.

Ενώ το κόκκινο ήταν το πιο ισχυρό από όλα τα χρώματα στην Αρχαία Αίγυπτο, ήταν επίσης ένα χρώμα **ζωής και προστασίας** – προερχόμενο από το χρώμα του αίματος και τη δύναμη της φωτιάς που υποστηρίζει τη ζωή. Ως εκ τούτου, χρησιμοποιήθηκε συνήθως για προστατευτικά φυλαχτά. [26]

Ισλαμικός Πολιτισμός

Ο προσδιορισμός της σχέσης μεταξύ μορφής και νοήματος προτείνει ένα αίνιγμα στην τέχνη και την αρχιτεκτονική. Στην ιστορία της αρχιτεκτονικής, οι αρχιτέκτονες αναζητούσαν ένα χαμένο στοιχείο στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, δηλαδή το άρρητο νόημα πέρα από το σώμα και την επιφάνεια ενός έργου. Ωστόσο, παρουσιάστηκαν διαφορετικές ερμηνείες για το νόημα και αυτές οι ερμηνείες αλλάζουν πάντα σε σχέση με το υποκείμενο έδαφος της σκέψης και του πολιτισμού. Οι μουσουλμάνοι καλλιτέχνες βλέπουν τις επίσημες διαστάσεις ως μέσο για το πνευματικό ταξίδι στον κόσμο της αλήθειας και του νοήματος. Από αυτή την άποψη, τα ισλαμικά τζαμιά είναι μια εκδήλωση της οπτικής αρμονίας και ένα λογικό παράδειγμα συνδυασμού συμβολικών μορφών με βαθιές θρησκευτικές πεποιθήσεις. Όπως και η πηγή έμπνευσής τους, αυτές οι έννοιες δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν παρά μόνο μέσω κωδίκων και μεταφορών, καθώς στο Κοράνι και σε άλλες ιερές επιγραφές η πνευματική γνώση εκφράζεται με τη γλώσσα των κωδίκων και των μεταφορών. [27]

Μωσαϊκό και Ζωγραφισμένα Πλακάκια

Το ζωγραφισμένο πλακάκι δημιουργήθηκε ακολουθώντας την εξέλιξη της αραβουργικής τέχνης και χρησιμοποιήθηκε ευρέως στη διακόσμηση τζαμιών και ιερών χώρων. Πολλά έγγραφα, υποδεικνύουν ότι η εξοικείωση με άλλους κλάδους και δεξιότητες είναι απαραίτητη για τους καλλιτέχνες και ιδιαίτερα τους αρχιτέκτονες, όπως η αστρονομία και η γνώση των χρωμάτων, γιατί πολλά αστρονομικά φαινόμενα και οι επτά ημέρες της εβδομάδας ερμηνεύονταν με επτά χρώματα.

Η αξία και η πίστη της Ιρανικής αρχιτεκτονικής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη διακόσμησή της.

Από την εποχή των Σελτζούκων, οι καλλιτέχνες ήταν εξοικειωμένοι με τις δεξιότητες των τούβλων. Οι Ιρανοί αρχιτέκτονες στην πρώιμη ισλαμική περίοδο έχουν καινοτόμα έργα από τούβλα με ομοιόμορφο λούστρο.

Εικόνα 25: Τζαμέ Τζαμί του Ισφαχάν, περίοδος Σελτζούκων

Στη σύντομη περίοδο της δυναστείας των Χβαρεζμιδών, η πλινθοδομή και η ομοιόμορφη κεραμοποιία συνεχίστηκαν σύμφωνα με τα παλιά πρότυπα. Η πύλη των κτιρίων που **σχεδιάστηκε από στίχους του Κορανίου γραμμένα με Κουφική καλλιγραφία και τρκουάζ χρώμα θεωρήθηκε ο πιο όμορφος τύπος διακόσμησης με πλακάκια.**

Οι επιθέσεις των «Μογγόλων» διέκοψαν τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες για ένα χρονικό διάστημα, αλλά όταν η θρησκεία του Ισλάμ έγινε αποδεκτή από τους ηγεμόνες των Ιλχανιδών, οι δραστηριότητες σταδιακά ξεκίνησαν ξανά με την κατασκευή θρησκευτικών και μη θρησκευτικών κτιρίων, τούβλων και κεραμιδιών. Στη συνέχεια, η χρήση άλλων χρωμάτων όπως το κίτρινο, το μωβ, το καφέ, το μαύρο και το λευκό έγινε κοινή.

Στην ύστερη περίοδο των Ιλχανιδών και στην αρχή της δυναστείας των Τιμουριδών, η κεραμική με ιστορία τριών αιώνων εξελίχθηκε στην πιο όμορφη μορφή της, δηλαδή το **μωσαϊκό από φαγεντιανή (πλακάκια Mo'araq)**. Η τέχνη του μωσαϊκού από φαγεντιανή ή των ανθισμένων πλακιδίων κόσμησε σταδιακά ολόκληρη την Ιρανική αρχιτεκτονική, ειδικά τα θρησκευτικά κτίρια. **Στο μωσαϊκό από φαγεντιανή, χρησιμοποιούνται διάφορα χρώματα με κυρίαρχο το λευκό, το σκούρο μπλε, το τirkουάζ μπλε, το πράσινο και το πορτοκαλί.**

Εικόνα 26: Ζωγραφισμένο πλακάκι με αραβικές διακοσμήσεις – Τζαμί Imam Jameh, Ισφαχάν

Χρωματικοί Συμβολισμοί

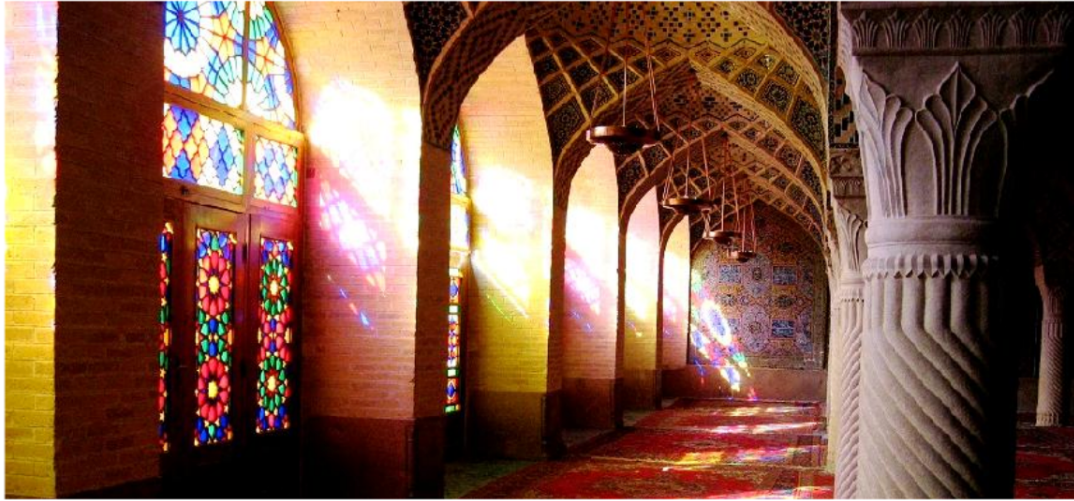
Στο Ισλάμ πίστευαν ότι το **λευκό** είναι σύμβολο του θεού ή της απόλυτης ύπαρξης και το **μαύρο** είναι το χρώμα της Ka'aba και το κύριο σύμβολο της μεταφυσικής ισορροπίας που σχετίζεται με αυτό. Στην ισλαμική - ιρανική ζωγραφική, το **μπλε**, το **τirkουάζ** και το **χρυσό** έχουν ιδιαίτερη λάμψη και αποτέλεσμα περισσότερο από άλλα χρώματα. Αυτά τα χρώματα αναφέρονται επίσης στο Κοράνι. Για παράδειγμα, το **κίτρινο** είναι το σημάδι της ειρήνης και της ευτυχίας και το **λευκό** ήταν το αγαπημένο χρώμα του μεγάλου προφήτη του Ισλάμ. Η εκδήλωση του χρώματος στις υλικές μορφές και το φως θεωρείται ως η ικανότητά του στον εγκόσμιο κόσμο και μερικές φορές αυτές οι εκδηλώσεις είναι αντιφατικές μεταξύ τους, γιατί το λευκό στο φως αναφέρεται στην ύπαρξη όλων των χρωμάτων, ενώ το μαύρο στο φως αναφέρεται στην έλλειψη χρώματος. Ως εκ τούτου, τα χρώματα με διαφορετική φύση έχουν πνευματικές και υλικές αξίες στον ισλαμικό πολιτισμό και τον πολιτισμό. [28]

Φως και Χρώμα

Η επίδραση του φωτός και του χρώματος στην Ισλαμική αρχιτεκτονική είναι αναμφισβήτητη και έχει σημαντικό νόημα. Είναι ένα από τα σημαντικά χαρακτηριστικά στη δημιουργία του πνευματικού χώρου των τζαμιών και των ιερών. Το φως και το χρώμα είναι δύο αλληλένδετα στοιχεία που επηρεάζουν τη χωρική αξία ως το πιο άυλο από στοιχείο της φύσης στην Ισλαμική Αρχιτεκτονική. Όλα τα χρώματα αντιπροσωπεύουν μια συγκεκριμένη ύπαρξη, τα χαρακτηριστικά κάθε χρώματος είναι σε συντονισμό με την ουσία μιας ύπαρξης. [29]

[28]: Islamic Art and Architecture by Robert Hillenbrand (1999)

[29]: Arabic-Islamic Cities Building and Planning Principles by Besim Selim Hakim (1986)

Εικόνα 27: Τζαμί Nasir al-Molk στο Shiraz - Mohammad Hasan Me'mar και Mohammadreza Kashipaz Shirazi

Βασικά Χρώματα [30]

Μπλε: Αντιπροσωπεύει την απόλυτη ηρεμία, είναι το χρώμα της αλήθειας, της εμπιστοσύνης, της παράδοσης, της πίστης, της αιωνιότητας και το σύμβολο διαρκών παραδόσεων και αξιών. Ο Najm al-Din Bemat για το μπλε χρώμα στην Ισλαμική Αρχιτεκτονική είπε: «Κάθε μπλε χρώμα δεν είναι για αυτόν τον κόσμο, προκαλεί μια ήρεμη αιωνιότητα, υπεράνθρωπη, πέρα από ανθρώπινη».

Στην ιρανική σκέψη, **το μπλε είναι το χρώμα της καθαρότητας και της πνευματικότητας**. Στην αρχιτεκτονική των ισλαμικών τζαμιών τα χρώματα μπλε και τρκουάζ μπλε χρησιμοποιούνται άφθονα.

Εικόνα 28: Πλακάκια βαμμένα με υάλωμα από το περίπτερο του Süleyman. Παλάτι Τοπ Κατί, Κωνσταντινούπολη, 1527–28.

Πράσινο: Αντιπροσωπεύει τη θέληση για εργασία, την προσπάθεια, τη σταθερή σκέψη, την πίστη και την αυτογνωσία. Αυτό το **ανακουφιστικό** και **ηρεμιστικό** χρώμα συνδέεται με τη φύση και χρησιμοποιείται συχνά για να βοηθήσει στην αναβίωση ψυχικών διλημμάτων. Το πράσινο είναι το πιο όμορφο χρώμα και προτείνεται δέκα φορές στο Κοράνι και υπάρχουν κάποιες αναφορές στα πράσινα πράγματα, το μετάξι και τα ρούχα των ανθρώπων του ουρανού.

Εικόνα 29: Ο πράσινος θόλος του τζαμιού Al-Nabi, Medina, Σαουδική Αραβία

Κόκκινο: Αντιπροσωπεύει τη **δύναμη της ζωής και όλες τις μορφές επιθυμίας και πάθους**. Αυτό το χρώμα αναφέρεται στην επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων και της επιτυχίας.

Κίτρινο: Αντιπροσωπεύει μια φευγαλέα ευτυχία, επέκταση και εύθυμο μυαλό. Αυτό το χρώμα θα μπορούσε να έχει μη φυσιολογικές επιδράσεις στο μυαλό μακροπρόθεσμα και να προκαλέσει ψυχική σύγχυση και διαταραχή εκτός και αν συνδυαστεί με το συμπληρωματικό του χρώμα, δηλαδή το μωβ.

Εικόνα 30: Μεγάλο Τζαμί της Κόρδοβα

Δευτερεύοντα Χρώματα

Μωβ: Συνδυάζει την κυρίαρχη φύση του κόκκινου με την ειρηνική φύση του μπλε και αντιπροσωπεύει την **αφοσίωση** και την **αναποφασιστικότητα**. Αυτό το χρώμα αυξάνει την εσωτερική αντανάκλαση και λειτουργεί καλά μαζί με τα συμπληρωματικά του χρώματα όπως το κίτρινο.

Ιερουσαλήμ, Ο Θόλος του Βράχου

Καφέ: Δηλώνει κοινωνική ασφάλεια και την ανάγκη για σωματική άνεση και ευχαρίστηση. Η κάλυψη μιας μεγάλης περιοχής με αυτό το χρώμα δημιουργεί μια βαριά ατμόσφαιρα και ακόμη μπορεί να προκαλέσει κατάθλιψη.

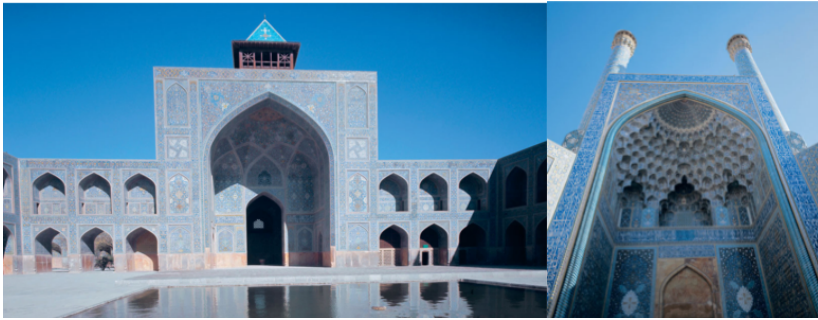
Μαύρο: Αντιπροσωπεύει το κενό, την έλλειψη ενδιαφερόντων, τη βιαστική και την παράλογη συμπεριφορά. Αυτό το χρώμα έχει μια παχιά και βαριά ενέργεια και αντιπροσωπεύει το περιβάλλον ως στατικό και αρνητικό.

Τιρκουάζ: Το τιρκουάζ μπλε είναι πολύ αρχαίο χρώμα στο Ιράν. Οι προ-ισλαμικοί Ιρανοί πίστευαν επίσης στην αγιότητά του, το χρησιμοποιούσαν στα πλακάκια του τρούλου και των μιναρέδων.

Mashhad, Ιράν

Εικόνα 31: Ο τιρκουάζ θόλος του τζαμιού Goharshad, Haram Razavi, Holy

Εικόνα 32: Masjid-i Shah, Ισφαχάν, Ιράν (1612–38)

Λευκό: Το Ισλάμ βασίζεται στην καθαριότητα, την αληθινή φύση και την αγνότητα. Τα λευκά ρούχα προτιμούνται στις προσευχές και το μαύρο αποστρέφεται. Το λευκό είναι το σύμβολο της πίστης και της ευτυχίας και το μαύρο είναι το σύμβολο της άγνοιας, της ειδωλολατρίας και της σκληρότητας. Το Κοράνι περιγράφει την ευτυχία των πιστών με ένα άσπρο πρόσωπο και την ατυχία των άπιστων με ένα μαύρο πρόσωπο. Αυτό οφείλεται στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αυτών των δύο χρωμάτων. Το λευκό δηλώνει την **ικανοποίηση των πιστών** και το μαύρο την **παθητικότητα, την ντροπή και την αμηχανία των άπιστων**. Το λευκό χρώμα είναι το σύμβολο της **αθωότητας** και της **κάθαρσης**. Το λευκό χρώμα αντιπροσωπεύει συνήθως **ψυχρότητα, καθαρότητα** και **ηρεμία**. Ένα δωμάτιο βαμμένο σε λευκό μπορεί να φαίνεται ανοιχτό και ευρύχωρο αλλά κρύο και άδειο. Τα νοσοκομεία και τα ιατρικά κέντρα χρησιμοποιούν λευκό χρώμα για να δημιουργήσουν μια αίσθηση καθαριότητας. [31]

Θιβέτ και Βουδισμός

Όλα τα χρώματα που χρησιμοποιούνται στην τέχνη και την αρχιτεκτονική του Θιβέτ και τα τελετουργικά της έχουν συγκεκριμένο νόημα. Λόγω της επίδρασης του γεωγραφικού περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των θρησκευτικών πεποιθήσεων στο οροπέδιο του Θιβέτ, οι Θιβετιανοί έχουν ήδη σχηματίσει τη δική τους μοναδική χρωματική έννοια και έχουν δώσει διαφορετικές έννοιες, βάρη και επίπεδα σε διαφορετικά χρώματα. Στη βουδιστική παράδοση τα χρώματα θεωρούνται ως πύλες εισόδου στη σοφία της φώτισης. [32]

Ταυτοποίηση Ινδουιστικών και Βουδιστικών Θεοτήτων

Οι καλλιτέχνες δημιούργησαν ιδανικές ανθρώπινες μορφές χρησιμοποιώντας ένα λεξιλόγιο με μεταφορές που προέρχονται από τη φύση. Αυτό το λεξιλόγιο κωδικοποιήθηκε κατά την περίοδο Γκούπτα (μέσα 4ου–6ου αιώνα) και οι καλλιτέχνες βασίστηκαν σε αυτό για να φτιάξουν τις εικόνες τους. Τα **μάτια** έπρεπε να έχουν το σχήμα της καμπύλης ενός μικρού ψαριού ή ενός πέταλου λωτού, τα **φρύδια** σαν τόξο του τοξότη, τα **χείλη** σαν άνθη λωτού, το **πηγούνι** σαν πέτρα μάνγκο και τα **χέρια** σαν τον κορμό ενός ελέφαντα ή, στην περίπτωση μιας γυναίκας τα **μπράτσα**, μακριά και κωνικά σαν τέλεια σχηματισμένη βρώσιμη ρίζα. Ο **αρσενικός κορμός** έπρεπε να μοιάζει με την μετωπική όψη του κεφαλιού ενός ταύρου ή του στήθους ενός λιονταριού και ο **γυναικείος κορμός** θα πρέπει να έχει σχήμα τύμπανου με στενή μέση (που ονομάζεται *damaru*). Συχνά βουδιστικές και ινδουιστικές θεότητες, αρσενικές και θηλυκές, απεικονίζονται με **τρία δαχτυλίδια στο λαιμό**, σύμβολο ομορφιάς και καλής τύχης. Είναι μια μεταφορά για τις τρεις πτυχές στο άνοιγμα του κελύφους της κόγχης.

Αρχιτεκτονική Διακόσμηση

Η ιερή Ινδουιστική και Βουδιστική αρχιτεκτονική είναι διακοσμημένη με χλωρίδα, πανίδα, μυθικά πλάσματα και ανθρώπινες μορφές. Τα σκαλισματα φανταστικών, ισχυρών ζώων υποδηλώνουν προστασία. Μοτίβα από λουλούδια, δέντρα, αμπέλια, φηγούρες γιακσά και γιάκσι, ερωτευμένα ζευγάρια και αισθησιακές γυναίκες παραπέμπουν στη γονιμότητα, την αφθονία και τις γεννητικές δυνάμεις του θεϊκού. Τοιχογραφίες σώζονται σε ορισμένους ιερούς χώρους και πλούσια υφάσματα μπορεί επίσης να κοσμούσαν τους τοίχους.

Τα επίσημα στοιχεία της τέχνης της Νότιας Ασίας

1. Έμφαση στον Όγκο
2. Μετρημένες αναλογίες
3. Κλίμακα και τοποθέτηση
4. Επιφανειακές αντιθέσεις
5. Χρώμα: Τα Ινδικά πέτρινα γλυπτά ήταν πιθανότατα αρχικά ζωγραφισμένα, όπως και η σύγχρονη γλυπτική σε ινδικούς ναούς. Οι μαρμάρινες φηγούρες, ωστόσο, γενικά έμειναν άβαφες για να διατηρηθεί η καθαρότητα της λευκής πέτρας. Μόνο τα μάτια ήταν ένθετα ή χρωματιστά. Πολλά χάλκινα αγάλματα ήταν επιχρυσωμένα. Αρχαία κείμενα και εικονογραφήσεις σε φύλλα φοίνικα (η παραδοσιακή επιφάνεια για τη γραφή και τη ζωγραφική πριν από τη

μουσουλμανική εισαγωγή του χαρτιού τον δέκατο τρίτο αιώνα) δείχνουν ότι συγκεκριμένα χρώματα συνδέονταν με συγκεκριμένες θεότητες. Όταν ένας θεός είχε πολλά πρόσωπα, κάθε πρόσωπο είχε συχνά ένα χαρακτηριστικό χρώμα. Τα χρώματα χρησιμοποιήθηκαν επίσης συμβολικά σε βουδιστικούς πίνακες με ύφασμα του Νεπάλ και του Θιβέτ. [33]

Τα βασικά χρώματα που εμπλέκονται στον Βουδισμό είναι το μπλε, το μαύρο, το λευκό, το κόκκινο, το πράσινο και το κίτρινο, και κάθε χρώμα, εκτός από το μαύρο, ευθυγραμμίζεται με έναν συγκεκριμένο Βούδα. Αυτά τα χρώματα υποδηλώνουν το καθένα μια αρετή και έναν χαρακτήρα.

Μπλε: Δείχνει το Μεγαλείο και το Ευοίωνο [34]

Επειδή ο μπλε Ακίνητος Βούδας στον Βουδισμό αντιπροσωπεύει τη μεσαία θέση, το μπλε σημαίνει τη μέση.

Το πιο γνωστό μπλε χρώμα είναι το λεγόμενο μπλε του Θιβέτ. Το μπλε του Θιβέτ χρησιμοποιείται κυρίως για διάφορους θυμωμένους θεούς και θεούς προστάτες σε βουδιστικές Thangkas και τοιχογραφίες που αντιπροσωπεύουν κυρίως θρησκευτικά θέματα. Το χρώμα μπορεί να δείξει τη **δύναμη**, το **μεγαλείο** και την **ιδιοσυγκρασία** των θυμωμένων θεών και των θεών προστατών στο μέγιστο βαθμό, με μια τρισδιάστατη αίσθηση. Είναι ένα καλλιτεχνικό αποτέλεσμα που δεν μπορεί να αναπαρασταθεί με κανένα άλλο μπλε χρώμα.

Τα σχέδια στις θιβετιανές κουρτίνες ή σκηνές είναι σχεδόν επικολημένα ή ραμμένα με Θιβετιανό μπλε ύφασμα για να αντιπροσωπεύουν το **ευοίωνο** και την **αφθονία**, που είναι μια άλλη έννοια και σύμβολο του θιβετιανού μπλε στα θιβετιανά λαϊκά έθιμα. Επιπλέον, οι αρχαίοι Βονιστές θεωρούσαν το χρώμα του ουρανού ως ιερό, και τα πλαϊνά των γιλέκων και οι φούστες στις στολές μοναχών ήταν επενδεδυμένα με μπλε γείσα. Η εσωτερική άκρη της θιβετιανής ενδυμασίας έχει μπλε γραμμές, μια τεχνική υιοθετημένη από την αρχαία παράδοση.

Λευκό: Σημαντικό μέρος του Θιβετιανού πολιτισμού [35]

Στον Βουδισμό, το λευκό Vajrasattva αντιπροσωπεύει τη θέση της Ανατολής, επομένως η Ανατολή εκφράζεται με λευκό.

Το έθιμο της υποστήριξης του λευκού χρώματος είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό μέρος του θιβετιανού πολιτισμού. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η παρουσίαση της Khata. Είναι εύκολο να διαπιστώσουμε ότι το λευκό Khata είναι σύμβολο της θιβετιανής εθιμοτυπίας σε όλες τις περιπτώσεις, ανεξάρτητα από την πιο ιερή ή την πιο κοινή.

[33]: The Art of South and Southeast Asia A Resource for Educators by Steven M. Kossak, Edith W. Watts

[34]: <https://www.exoticindiaart.com/article/colors/>

[35]: <https://www.tibettravel.org/tibetan-buddhism/meanings-of-colors-in-tibet.html>

Εικόνα 33: Θιβετιανή Χάτα

Σε λευκό χρώμα είναι και οι **εξωτερικοί τοίχοι των σπιτιών** στο Θιβέτ. Οι Θιβετιανοί ζουν στο χιονισμένο οροπέδιο, πίνουν λευκό γάλα, παρουσιάζουν λευκό Khata και βάζουν τους τοίχους των σπιτιών τους στα λευκά. Επιστημονικά, το λευκό μπορεί να αντισταθεί στην υπεριώδη ακτινοβολία σε ορεινές περιοχές.

Κόκκινο: Σύμβολο Δύναμης [36]

Στον Βουδισμό, ο Amitabha, ο ηγέτης της Δυτικής Καθαρής Γης (Sukhavati) είναι κόκκινος, επομένως το κόκκινο είναι **σύμβολο δύναμης**.

Η χρήση του κόκκινου στη **Θιβετιανή αρχιτεκτονική** ελέγχεται αυστηρά. Χρησιμοποιείται κυρίως στους εξωτερικούς τοίχους των παλατιών, των αιθουσών του Ντάρμα και των αιθουσών για εξευμενισμό πύργων στούπας, για να δείξει το **μεγαλείο**. Έτσι είναι ένα από τα τυπικά χρώματα του Θιβέτ. Για παράδειγμα, το κόκκινο παλάτι του Παλατιού Ποτάλα έχει την αίθουσα του ιερού των πύργων στούπας του Δαλάι Λάμα, που είναι το κέντρο όλου του συγκροτήματος του Παλατιού Ποτάλα, με τη σημαντική σημασία της μνήμης και της θυσίας.

[36]: https://www.chinadaily.com.cn/life/2010-08/10/content_11569784.htm

Εικόνα 34: Το Παλάτι Ποτάλα στην πόλη Λάσα, αυτόνομη περιοχή του Θιβέτ, 1649

Οι περισσότερες από τις αίθουσες του Ντάρμα είναι βαμμένες με κόκκινο χρώμα, όπως η Αίθουσα Nechung Kuten της Μονής Drepung και η Αίθουσα Protector Deity της Μονής Samye.

Εικόνα 35: Μοναστήρι Nechung Dorje Drayang Ling, Λάσα, Θιβέτ, 1973

Στην πρωτόγονη θρησκεία Μπον του Θιβέτ, το σύμπαν χωρίστηκε σε τρεις κόσμους: θεό, άνθρωπο και φάντασμα. Για να αποφύγουν την εισβολή φαντασμάτων, οι άνθρωποι έβαφαν το πρόσωπό τους με κόκκινη βαφή. Με την εξέλιξη των καιρών και με την αλλαγή των πεποιθήσεων, αυτού του είδους το κόκκινο δεν ζωγραφίζεται πλέον στο πρόσωπο αλλά παραμένει στο κτίριο.

Το κόκκινο χρησιμοποιείται επίσης συνεχώς στις ρόμπες Kasaya των μοναχών. Λέγεται ότι πριν από 2.500 χρόνια, στην Ινδία - τη γενέτειρα του Βουδισμού, οι άνθρωποι αντιμετώπιζον το κόκκινο ως το φθηνότερο και λιγότερο εμφανές χρώμα. Έτσι, οι μοναχοί

χρησιμοποιούν το κόκκινο ως χρώμα ντυσίματος για να δείξουν την επιθυμία τους να επιδιώξουν την πνευματική τελειότητα, αντί για την εμφάνιση. Επίσης, είναι καλό για αυτούς να απαλλαγούν από εξωτερικές παρεμβάσεις και να επικεντρωθούν στο Βουδισμό.

Πράσινο: Σημαίνει Πολίτες [37]

Στο Βουδισμό, ο Βούδας Amoghasiddhi αντιπροσωπεύει το Βορρά, άρα το πράσινο αντιπροσωπεύει το Βορρά.

Πράσινο στο Θιβέτ σημαίνει πολίτες, που είναι πιο κοντά στο κοινό, τη ζωή και τις τεράστιες γεωργικές και ποιμενικές περιοχές. Πράσινες μαντίλες, τρκουάζ διακοσμήσεις, πράσινα πουκάμισα και πράσινη ραφή της ρόμπας εμφανίζονται συχνά στις Θιβετιανές γυναίκες.

Κίτρινο: Συμβολίζει την Ευημερία και τη Γη [38]

Στο Βουδισμό, το Ratnasambhava που αντιπροσωπεύει τη νότια θέση είναι κίτρινο, επομένως το κίτρινο αντιπροσωπεύει το νότο. Το κίτρινο συμβολίζει την ευημερία, καθώς και τη γη.

Στη Θιβετιανή Αρχιτεκτονική, τα κτίρια που είναι βαμμένα με κίτρινο χρώμα έχουν την υψηλότερη θέση, όπως οι ναοί, η κατοικία των ζωντανών Βούδων ή επιφανών μοναχών, γνωστές αίθουσες πρακτικής και οι πιο σημαντικές αίθουσες των μοναστηριών. Για παράδειγμα, η κίτρινη αίθουσα εξάσκησης του Δαλάι Λάμα στα δυτικά του Παλατιού Ποτάλα, η αίθουσα του Βούδα Τζαμπάκ της Μονής Ντρέπουγκ και η κύρια αίθουσα της Μονής Mindrolling.

Η κίτρινη αίθουσα προπόνησης του Δαλάι Λάμα

[37]: <https://www.tibettravel.org/tibetan-buddhism/meanings-of-colors-in-tibet.html>

[38]: https://www.chinadaily.com.cn/life/2010-08/10/content_11569784.htm

Όσο για το κίτρινο στίτι στην οδό Barkhor - Makye Ame, είναι σε κίτρινο χρώμα γιατί είναι η συναισθηματική τροφή των ανθρώπων για την απομνημόνευση του Tsangyang Gyatso - του έκτου Δαλάι Λάμα.

Εικόνα 36: Κίτρινο στίτι στην οδό Barkhor - Makye Ame

Επιπλέον, τα ρούχα του Βούδα, διάφορα θρησκευτικά είδη, ρόμπες για ανώτερους μοναχούς και ζωντανούς Βούδες, είναι όλα κίτρινα. Σημειώνεται ότι οι απλοί μοναχοί δεν φορούν ρούχα κίτρινου χρώματος.

Ο λόγος για τον οποίο το κίτρινο έχει ευγενή θέση στον Βουδισμό είναι ότι έχει άμεση σχέση με τον Σακιαμούνι Βούδα. Ο Σακιαμούνι εγκατέλειψε τον θρόνο του και ξεκίνησε μια απλή ζωή εξάσκησης κάτω από το δέντρο με ένα γεύμα την ημέρα. Υποστήριξε την έννοια της απλότητας και δεν δεχόταν πλέον καλό φαγητό ή ρούχα. Πήγε λοιπόν στο σημείο ταφής του ουρανού για να πάρει το πεταμένο σάβανο, που είχε κιτρινίσει από τον ήλιο και τη βροχή, και το έπλυνε και το τύλιξε γύρω από το σώμα του. Τότε είχαν ακολουθηθεί τα έθιμα των κίτρινων ρόμπων. Με την πάροδο του χρόνου, το κίτρινο χρησιμοποιήθηκε ευρέως σε θρησκευτικούς χώρους.

Μαύρο: Απωθεί τα κακά πνεύματα [39]

Το μαύρο είναι ένα πολύ περίπλοκο χρώμα στη ζωή των Θιβετιανών. Κάποιοι λένε ότι το μαύρο απορροφά το φως, άλλοι όμως λένε ότι απωθεί τα κακά πνεύματα. Οι βοσκοί ζουν σε μαύρες σκηνές υφασμένες με μαύρα μαλλιά γιακ. Άνδρες και γυναίκες στις αγροτικές περιοχές φορούν μαύρα θιβετιανά ρούχα, ειδικά οι παραδοσιακές αγροτικές γυναίκες.

Στη **Θιβετιανή Αρχιτεκτονική**, τα μαύρα κουφώματα πρέπει να συνδυάζονται με τον λευκό τοίχο, να είναι στενά στο πάνω μέρος και φαρδιά στο κάτω μέρος, που σημαίνει «κέρατο βοδιού». Λέγεται ότι αυτό το είδος σχεδίου μπορεί να φέρει καλή τύχη.

Εικόνα 37: Παραδοσιακό θιβετιανό σπίτι με λευκούς τοίχους που περιβάλλει το μαύρο παράθυρο και χρωματιστά κουφώματα Sakya

Χρυσός: Δείχνει Μαγευτική Ορμή [40]

Η χρυσή στέγη είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό των θιβετιανών ανακτόρων, μοναστηριών και παγόδων. Η επιφάνεια στην κορυφή είναι ένα επιχάλκωμένο πλακάκι με μήκος όσο το βαρέλι, το οποίο είναι μοναδικό της **Θιβετιανής Αρχιτεκτονικής**.

Εικόνα 38: Χρυσές στέγες του παλατιού Potala στην πόλη Λάσα, αυτόνομη περιοχή του Θιβέτ, 1649

Ο σκοπός ενός τέτοιου χαρακτηριστικού είναι να κάνει το κεντρικό κτίριο να ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα και να επιδεικνύει πιο μαγευτική ορμή του. Υπάρχουν πολλά είδη θιβετιανών βουδιστικών γλυπτών, και τα χρυσά είναι πολύχρωμα και λαμπερά. Χρυσό χρώμα εμφανίζεται επίσης σε αγάλματα του Βούδα, Thangkas και τοιχογραφίες. Ο καθαρός χρυσός επεξεργάζεται σε χρυσόσκονη που μπορεί να βουρτσιστεί, το φύλλο χρυσού λεπτό όσο τα φτερά του τζιτζικιού.

Μάνταλα [41]

Μια περαιτέρω έρευνα για τα **πέντε χρώματα** μας οδηγεί στη Mahavairochana-Sutra, η οποία δηλώνει ότι μια μάνταλα, το βασικό σύμβολο του Θιβετιανού βουδισμού, πρέπει να βάφεται με πέντε χρώματα. Προβλέπει περαιτέρω ότι **πρέπει κανείς να ξεκινήσει το εσωτερικό της μάνταλα με λευκό και να ακολουθήσει το κόκκινο, το κίτρινο, το μπλε και το μαύρο.**

Η αναφορά στα πέντε χρώματα έχει καθιερωθεί και για έναν ακόμα λόγο: τη διαδικασία καθαρισμού και ενδυνάμωσης των αισθητηρίων οργάνων. Αυτό συμβαίνει κατά τη διάρκεια του διαλογισμού στη θεά Τάρα: **λευκό** για τα μάτια, **μπλε** για τα αυτιά, **κίτρινο** για τη μύτη, **κόκκινο** για τη γλώσσα και **πράσινο** για το κεφάλι.

Εικόνα 39: Chenrezig Mandala από άμμο για τον 14ο Δαλάι Λάμα

Ρωμαϊκός Πολιτισμός

Η ρωμαϊκή τέχνη είχε σημαντική επιρροή στον δυτικό πολιτισμό, εν μέρει λόγω της μακροζωίας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και της έκτασης που περιλάμβανε. Η ρωμαϊκή τέχνη συχνά επικρίνεται για την υπερβολική εξάρτησή της από τους Έλληνες. Αν και αυτό ισχύει εν μέρει, η ρωμαϊκή τέχνη και οι καλλιτέχνες έκαναν σημαντικές προόδους σε διάφορες πτυχές της τέχνης και της αρχιτεκτονικής. Η αναγέννηση της τέχνης στον δυτικό κόσμο συνέβη στην Ιταλία κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης. Οι καλλιτέχνες της Αναγέννησης επηρεάστηκαν πολύ από τους Ιταλούς προκατόχους τους. [42]

Οι ρωμαϊκοί **εσωτερικοί χώροι** ήταν πλούσια βαμμένοι και στοκαρισμένοι. Από τον 1ο αιώνα π.Χ. μέχρι τον 1ο αιώνα μ.Χ., το μεγαλύτερο σύνολο αποδεικτικών στοιχείων προέρχεται από τις πόλεις της Καμπανίας και τις προαστιακές βίλες που καταστράφηκαν από την έκρηξη του Βεζούβιου το 79 μ.Χ. (για παράδειγμα, Πομπηία). **Τέσσερα «στυλ» έχουν διακριθεί**, το πρώτο βασίζεται στην απόδοση πάνελ από χρωματιστό μάρμαρο σε ζωγραφική απομίμηση, το δεύτερο ανοίγει τον τοίχο στην ψευδαισθητική μυθολογική ή ζωγραφική τοπίων και τα μεταγενέστερα στυλ προσθέτουν περισσότερα διακοσμητικά και ευφάνταστα μοτίβα για να τονίσουν την τέχνη του έργου. Στην πραγματικότητα, οι δύο πρώτες τεχνοτροπίες ελήφθησαν από τον ελληνιστικό κόσμο, όπως φαίνεται από τη σύγκριση των έργων της Καμπανίας με πίνακες από ελληνιστικά ανάκτορα και τάφους.

Τα ψηφιδωτά συχνά θεωρούνται ως κατ' ουσία ρωμαϊκά, αλλά προέρχονται επίσης από την Ελλάδα και ιδιαίτερα τον ελληνιστικό κόσμο. Πολλά ρωμαϊκά ψηφιδωτά είναι γεωμετρικά με τον τρόπο των χαλιών. Έτσι δημιουργήθηκε μια τεράστια γκάμα εικονικών θεμάτων, που κυμαίνονται από μυθολογικές και θρησκευτικές σκηνές, τοπία και θαλάσσια μωσαϊκά έως και σκηνές μονομάχων και μάχες άγριων θηρίων. [43]

Διαφορετικά στυλ είναι αναγνωρίσιμα σε όλη την Αυτοκρατορία. Στη Βόρεια Αφρική, για παράδειγμα, βρίσκουμε πολλές ρεαλιστικές αναπαραστάσεις της ρωμαϊκής αρένας, ενώ στην Ελλάδα και τη Βρετανία τέτοιες σκηνές αποφεύγονται σε μεγάλο βαθμό υπέρ της μυθολογίας. Το μωσαϊκό του Μεγάλου Κυνηγιού στις αρχές του 4ου αιώνα στην Piazza Armerina στη Σικελία είναι ένα εξαιρετικό τεχνικά μωσαϊκό που απεικονίζει τη βίαιη σύγκρουση μεταξύ θηρίου και ανθρώπου, ενώ το σύγχρονο και εξίσου επιβλητικό μωσαϊκό στο Woodchester, Gloucestershire, στην Αγγλία είναι πολύ πιο ζωντανό από άποψη του σχεδιασμού και της ευφάνταστης απεικόνισης των ζώων που κυκλώνουν ειρηνικά γύρω από τον Ορφέα αλλά ίσως στερούνται την τεχνική φινέτσα του μωσαϊκού της Σικελίας. [44]

Χρώματα

Οι βαφές που χρησιμοποιούσαν οι Ρωμαίοι περιελάμβαναν το madder, το kermes, τη συγκόλληση, το ξύλο, το φλοιό της καρυδιάς, τις χολήδες της βελανιδιάς, το σαφράν και τη μωβ λειχήνα.

Σύμφωνα με τον Πλίνιο τον Πρεσβύτερο, το **πορτοκαλί**, το **κόκκινο** και το **μωβ** ήταν χρώματα που φορούσαν οι ιερείς και οι ιέρειες. Το **μωβ** ήταν το χρώμα των ανώτατων αξιωματούχων και τα μωβ ρούχα των Αυτοκρατόρων βάφονταν χρησιμοποιώντας βαφή από οστρακοειδή

[42]: https://www.ehow.com/list_6693892_characteristics-roman-art.html

[43]:

<https://www.oxfordartonline.com/page/1762;jsessionid=3a0dd31447bdadc3b01b01a9728d1051;jsessionid=3A0DD31447BDADC3B01B01A9728D1051>

[44]: Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής – David Watkin

του είδους Murex. Το χρώμα της βαφής ήταν γνωστό ως Tyrian ή Imperial Purple και απαιτούνταν τεράστιες ποσότητες οστρακοειδών για να παραχθούν σχετικά μικρές ποσότητες χρωστικού υλικού. Αυτή η χρωστική μαλακίων χρησιμοποιήθηκε υπερβολικά και η προσφορά οστρακοειδών σταδιακά μειώθηκε. Μέχρι τον Μεσαίωνα, η βιομηχανία βαφής της Τυρίας Πορφύρα είχε μειωθεί σημαντικά και με την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 λίγο πολύ εξαφανίστηκε. Μια μωβ βαφή από τη λειχήνα *Roccella tinctoria* χρησιμοποιήθηκε από τους Ρωμαίους για να προσομοιώσουν το μωβ από τα οστρακοειδή. [45]

Κόκκινο ή MADDER (*Rubia tinctorum*)

Το Madder είναι πηγή κόκκινης βαφής και, σύμφωνα με τον Πλίνιο, καλλιεργήθηκε κοντά στη Ρώμη γύρω στο 50 μ.Χ. Το κόκκινο ήταν ένα από τα πιο δημοφιλή χρώματα στη ρωμαϊκή τέχνη τοίχων, καθώς εφαρμόστηκε σε τοίχους δρόμων καθώς και σε τοιχογραφίες. Ο Πλίνιος και ο Βιτρούβιος περιγράφουν μια ποικιλία κόκκινων χρωστικών. Η Siddall, στη μελέτη της για τις τοιχογραφίες της Πομπηίας, ανακάλυψε ότι οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τη ρίζα madder και συνέθλιβαν τα έντομα Kermes για τις χρωστικές τους και ονομαζόταν Kermes Vermilion. Αλλά το πιο επιθυμητό κόκκινο ήταν ο τεχνητά παραγόμενος ερυθρός, ένα φυσικό ορυκτό μέταλλευμα, που έκανε το πιο καθαρό και λαμπερό κόκκινο. Λόγω της αστάθειας του χρώματος από το φως του ήλιου, αυτό το έντονο κόκκινο χρησιμοποιήθηκε μόνο σε εσωτερικούς χώρους.

ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΗ (*Reseda luteola*)

Η συγκόλληση είναι μια από τις αρχαιότερες βαφές και έχει καλύτερη αντοχή στο χρώμα από τις περισσότερες άλλες κίτρινες βαφές. Το **κίτρινο** από τη συγκόλληση ήταν το χρώμα που φορούσαν οι έξι Vestal Virgins και ήταν επίσης το χρώμα των ρωμαϊκών γαμήλιων ενδυμάτων.

ΞΥΛΟ (*Isatis tinctoria*)

Το ξύλο χρησιμοποιήθηκε από τους Ρωμαίους ως πηγή βαφής μπλε λουλακίου. Το Indigo από το *Indigofera tinctoria* χρησιμοποιήθηκε επίσης από τους Ρωμαίους, αλλά ως χρωστική ουσία βαφής και όχι ως βαφή υφασμάτων. Πιθανότατα μεταφέρθηκε στη Ρώμη από την Ινδία σε μικρές ποσότητες μέσω της χερσαίας οδού.

ΜΩΒ ΛΕΙΧΕΝΑΣ (*Roccella tinctoria* / *Ochrolechia tartarea*)

Αυτή η βαφή αναφέρεται μερικές φορές ως ορχιδέα. Σχετικά λίγα είδη λειχήνων θα δώσουν μωβ και καθώς οι λειχήνες προστατεύονται δεν πρέπει ποτέ να συλλέγονται αδιακρίτως από τη φύση.

ΧΟΛΗΔΕΣ ΒΕΛΑΝΙΔΙΑΣ (*Quercus* spp.)

Οι χολήδες βελανιδιάς χρησιμοποιήθηκαν από τους Ρωμαίους σε συνδυασμό με σίδηρο για να κάνουν μια μαύρη βαφή.

ΦΛΟΙΟΣ ΚΑΡΥΔΙΩΝ (*Juglans* spp.)

Σύμφωνα με τον Πλίνιο, οι εξωτερικές πράσινες φλούδες των καρυδιών χρησιμοποιούνταν ως καφέ βαφή για τα μαλλιά.

ΣΑΦΡΑΝ (*Crocus sativus*)

Σύμφωνα με τον Πλίνιο, ο κρόκος καλλιεργούνταν στο Αμπρούτσο και τη Σικελία και χρησιμοποιούνταν ως κίτρινη βαφή. Αν και ο κρόκος είναι πολύ ακριβός, απαιτείται μόνο πολύ μικρή ποσότητα για τη βαφή.

Μια άλλη βαφή που φαίνεται να χρησιμοποιήθηκε για το κίτρινο ήταν ο κουρκουμάς, από τις ρίζες της *Curcuma longa*, η οποία εισήχθη από την Ανατολή κατά τους Αυτοκρατορικούς χρόνους.

Στυπτηρία

Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τη στυπτηρία ως στερεωτική βαφή και επίσης ως σίδηρο, αλλά, όπως και στο madder, είναι πιθανό ότι η στυπτηρία εισήχθη από την Ιταλία για Ρωμαϊκή χρήση και δεν ήταν διαθέσιμη στη Βρετανία μετά την αναχώρηση των Ρωμαίων έως ότου εισήχθη την τελευταία αγγλοσαξονική περίοδο.

Αφρικάνικος Πολιτισμός [46]

Στη φύση, και παντού γύρω μας στην Αφρική, υπάρχουν μοτίβα που μπορούν να οπτικοποιηθούν ή να επεξηγηθούν εννοιολογικά. Στη γη, παρατηρήσεις βοτανικών αντικειμένων όπως φύλλα, δέντρα, αγκάθια, λοβοί και σπόροι, αποκαλύπτουν κομψά σχήματα, γραμμές και σχέδια. Οι βαθιές απογευματινές σκιές από δέντρα και βράχους προσφέρονται για όμορφα περίπλοκα μοτίβα.

Εικόνα 40: Φοίνικες

Εικόνα 41: Σχέδια σε Αφρικανικά Καλάθια

Τύποι μοτίβων

Αυτά γενικά χωρίζονται σε 2 ομάδες:

1. **Γεωμετρικά, γραμμικά και οργανικά:** Διαμάντια, τρίγωνα, τριγωνικές ή τετράγωνες σκακιέρες, παράλληλα ζικ-ζακ, κουκίδες, κύκλοι, καμπύλες, γραμμές ή κύματα, σπείρες.
2. **Συμβολικά φυσικά ή τεχνητά αντιπροσωπευτικά μοτίβα:** Περιλαμβάνει σταυροειδή, μισοφέγγαρα, αστέρια, μωσαϊκά, λουλούδια, φρούτα, σπόρους, λοβούς, δέντρα που χρησιμοποιούνται όλα εμβληματικά.

Τα σύμβολα είναι οπτικές εκφράσεις του πολιτισμού, της φιλοσοφίας, των πεποιθήσεων και της ιστορία μιας κοινωνίας. Μπορεί να είναι πλούσια σε παροιμιώδη σημασία και συχνά υποδηλώνουν τη συλλογική σοφία της φυλής. Μπορούν να εξωτερικεύσουν γνώσεις, συναισθήματα και αξίες και ως εκ τούτου διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αντίληψη της πραγματικότητας των Αφρικανών.

Μπορούν να απεικονίσουν οτιδήποτε, από τη συμπεριφορά των ζώων και των ανθρώπων μέχρι σημαντικά γεγονότα ή μπορούν απλώς να αντικατοπτρίζουν το περιβάλλον τους και διάφορες πτυχές της ζωής τους σε σχήματα και εμβλήματα.

Ιστορία του μοτίβου [47]

Η κύρια πηγή ιστορικών πληροφοριών μας σχετικά με το αφρικανικό μοτίβο και το σχέδιο προέρχεται από την αρχιτεκτονική, τα διακοσμημένα αντικείμενα, τις μάσκες και τα υφάσματα.

Το στυλ σχεδίασης σε αρχιτεκτονικά ερείπια μπορεί να μας δώσει σημαντική εικόνα του κτιρίου και της επαγγελματικής ιστορίας μιας κατασκευής.

Ιστορικά, πολλές μορφές μαθηματικών γεωμετρικών παραλλαγών έχουν εμφανιστεί τόσο σε επαναλαμβανόμενα περιγράμματα όσο και σε μοτίβα παντού.

Εικόνα 42: Αρχιτεκτονική της Πλινθόκτιστης Κληρονομιάς

Εικόνα 43: Πλινθόκτιστο Σπίτι

Υφασμα

Από όλα τα είδη με τα οποία εκτίθενται τα μοτίβα στην Αφρική, τα υφάσματα φέρουν την πιο συναρπαστική και πιο περίπλοκη μορφή επαναλαμβανόμενου σχεδίου.

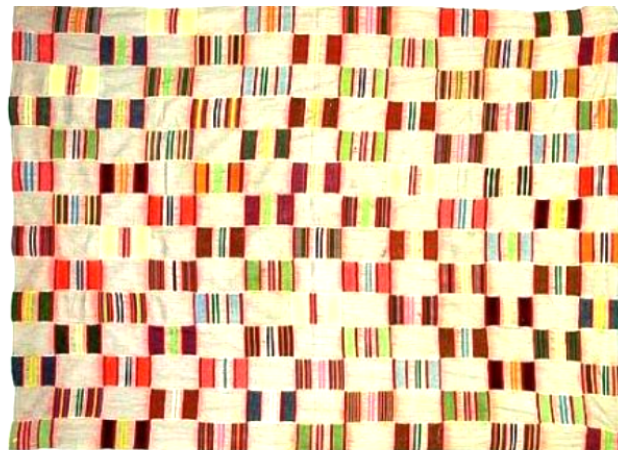

Εικόνα 44: Σχέδιο παπλώματος με ύφασμα Kente

Το ύφασμα Kente ή Ashanti από την Γκάνα έχει πάνω από 300 διαφορετικά παραδοσιακά σχέδια. Καθώς το ύφασμα υφαίνεται σε λωρίδες και στη συνέχεια ράβεται μεταξύ τους, οι δυνατότητες σχεδίασης για ένα τελειωμένο κομμάτι είναι ατελείωτες.

Εικόνα 45: Σχέδια Kente

Εικόνα 46: Πάπλωμα Kente

Τόσο η χρήση χρώματος όσο και η επιλογή μοτίβων ή συμβόλων θα έχουν τις δικές τους υποδηλώσεις και, φυσικά, διαφορετικοί συνδυασμοί αυτών θα λένε διαφορετικά πράγματα σε ένα μοτίβο. Συνήθως υπάρχουν περισσότερα από ένα χρώματα και μοτίβα σε ένα κομμάτι ύφασμα, αλλά μερικές φορές, μπορεί να είναι μόνο ένα συγκεκριμένο, για να περάσει ένα μήνυμα.

Το ύφασμα Kuba (Bushoong) - από ένα στίλ των αρχών του 20ου αιώνα π.Χ., μπορεί να έχει πολύ γραφικό μοτίβο και θα έχει πάντα διαφορετικά στοιχεία, καθώς αποτελείται γενικά από 3 πάνελ.

Εικόνα 47-48: Ύφασμα Kuba

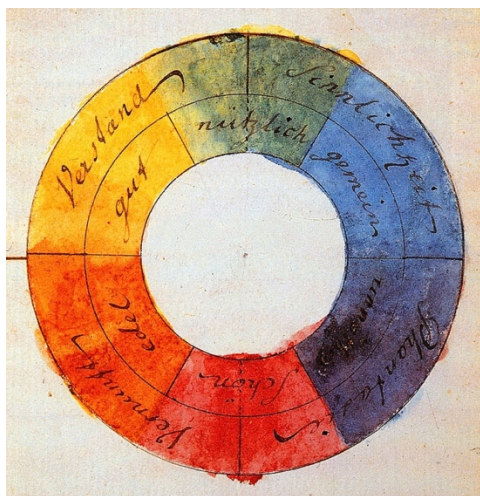
Ζωγράφοι που χρησιμοποίησαν την θεωρία του χρώματος

1. Γιόχαν Βόλφγκανγκ φον Γκαίτε (1749-1832) [48]

Ο Goethe, Γερμανός συγγραφέας, πολιτικός και ζωγράφος, αναδιατύπωσε το θέμα του χρώματος με έναν εντελώς νέο τρόπο. Ο Νεύτωνας θεωρεί το χρώμα ως ένα φυσικό πρόβλημα, που περιλαμβάνει φωτεινά αντικείμενα και την εισαγωγή τους στα μάτια μας. Ο Goethe κατάλαβε ότι οι αισθήσεις του χρώματος που φτάνουν στον εγκέφαλό μας διαμορφώνονται επίσης από την αντίληψή μας. Επομένως, σύμφωνα με τον Goethe, ο Νεύτωνας είχε δίκιο. Αλλά οι θεωρίες του ήταν περισσότερο προσανατολισμένες στην τέχνη και τη φιλοσοφία παρά στην καθαρή επιστήμη. Κατά κάποιο τρόπο, ήταν οι χρωστικές ουσίες των χρωμάτων που οδήγησαν τα πειράματα του Goethe, οπότε δεν μας προκαλεί έκπληξη ότι οι ιδέες του διέφεραν από αυτές του Νεύτωνα.

Ο Goethe δημιούργησε την δικιά του εκδοχή για τον χρωματικό τροχό και διευθέτησε τα χρώματα σύμφωνα με τη φυσική τους σειρά.

«Όταν το μάτι βλέπει ένα χρώμα, ενθουσιάζεται αμέσως και είναι στη φύση του να παράγει ένα άλλο, το οποίο με την βοήθεια του αρχικού χρώματος το μάτι κατανοεί ολόκληρη τη χρωματική κλίμακα» - Goethe, Θεωρία των χρωμάτων, 1810

Εικόνα 49: Ο τροχός χρωμάτων. Σχεδιάστηκε από τον Γκαίτε το 1809

Ο Goethe χωρίζει τα χρώματα σε 4 κατηγορίες: τα φυσιολογικά, τα παθολογικά, τα φυσικά και τα χημικά χρώματα.

Φυσιολογικά Χρώματα (colores adventicii, imaginarii, phantastici, ocular spectra κ.λπ.)

Φυσιολογικά χρώματα είναι αυτά των οποίων η αιτία δεν βρίσκεται σε κάποιες αντικειμενικές διαδικασίες, αλλά στη φύση του οργάνου της όρασης, ως το θεμέλιο της θεωρίας των χρωμάτων.

Ονομάζονται «φυσιολογικά» διότι ανήκουν στο υγιές και φυσιολογικό μάτι και διότι τα θεωρούμε ως αναγκαίες προϋποθέσεις της όρασης. Καταδεικνύουν τη ζωηρή αλληλεπίδραση της όρασης αφενός με τον εξωτερικό κόσμο και αφετέρου με τις εσωτερικές διαδικασίες οπτικής αντίληψης.

«Το αίσθημα του χρώματος δεν θα ήταν παρόν στη συνείδησή μας, αν η φύση του οπτικού μας οργάνου δεν ήταν σε θέση να το παράγει. Έτσι σε κάθε ανθρώπινο υποκείμενο, ο αντικειμενικός κόσμος γίνεται υποκειμενικός.»

Για παράδειγμα, το μαύρο χρώμα αντιπροσωπεύει το σκοτάδι, αφήνει το μάτι σε κατάσταση ηρεμίας. Ενώ το λευκό χρώμα αντιπροσωπεύει το φως και θέτει το μάτι σε κίνηση. Το αίσθημα του μαύρου είναι κάτι θετικό και όχι απλά η απουσία κάθε αισθήματος.

Παθολογικά Χρώματα

Τα παθολογικά χρώματα είναι τα χρώματα που αντιλαμβάνεται ένα μη υγιές μάτι. Για παράδειγμα οι άνθρωποι με αχρωματοψία, ακυανοβλεψία, χρωματοψία (Chrupsie), καταρράκτη κ.λπ. Κατά τον Goethe τα παθολογικά χρώματα επιτρέπουν τη πλησιέστερη κατανόηση των φυσιολογικών χρωμάτων.

«Οι ανωμαλίες μας αποκαλύπτουν με τον καλύτερο τρόπο τους νόμους της φύσης»

Ο Goethe ήταν από τους πρώτους που εξέτασαν το φαινόμενο της αχρωματοψίας.

Φυσικά Χρώματα (colores apparentes, fluxi, fugitive, variants, emphatici κ.λπ)

Φυσικά ονομάζονται τα χρώματα που για τη παραγωγή τους απαιτείται η χρήση υλικών μέσων. Τα υλικά αυτά μέσα δεν έχουν χρώμα και μπορεί να είναι διαφανή ή ημιδιαφανή ή εντελώς αδιαφανή. Προκύπτουν δηλαδή ως συνέπεια συγκεκριμένων διαδικασιών στον αντικειμενικό κόσμο και εξαφανίζονται αμέσως μόλις οι διαδικασίες παύσουν. Δεν αποτελούν λοιπόν ιδιότητες των φυσικών σωμάτων αλλά συνοδευτικές εμφανίσεις των διαδικασιών.

Τα φυσικά χρώματα συνδέονται άμεσα με τα φυσιολογικά και μοιάζουν λίγο πιο πραγματικά απ' αυτά. Σε αντίθεση με τα φυσιολογικά όμως, έχουν τη προέλευσή τους από εξωτερικές υλικές διαδικασίες.

Χημικά Χρώματα (colores proprii, fixi, corporei, materiales, permanentes κ.λπ)

Τα χημικά χρώματα είναι τα υλικά χρωματισμένα υπό την επίδραση του φωτός. Ενώ στα φυσικά χρώματα, το χρώμα υπάρχει στο βαθμό που υφίστανται οι όροι που το προκαλούν, στα χρώματα η ίδια η ύλη εμφανίζεται ως χρώμα. Το χρώμα παγιώνεται, η εμφάνισή του δεν εξαρτάται πλέον από κάποιους όρους αλλά μόνο από τη παρουσία του φωτός.

Όσων αφορά μεμονωμένα τα χρώματα, ο Goethe τα είχε χωρίσει σε **Συν** και **Πλην**.

Στο **Συν** ανήκει το κίτρινο, το πορτοκαλί και το κόκκινο. Αυτά τα χρώματα επιδρούν παράγοντας κινητικότητα, ζωηρότητα και διάθεση για προσπάθεια.
Στο **Πλην** ανήκει το μπλε, το indigo (κοκκινομπλέ) και το μωβ. Αυτά τα χρώματα προκαλούν μια διάθεση ανησυχίας, ατονίας και νοσταλγίας.

Δύο χρώματα **ισορροπούν απόλυτα μεταξύ του Συν και του Πλην** και αυτά είναι το πορφυρό και το πράσινο.

2. Πάουλ Κλέε (1879-1940)

"Το χρώμα είναι το μέρος όπου ο εγκέφαλος και το Σύμπαν συναντιούνται." -Paul Klee

Ο Paul Klee ήταν Γερμανός και Ελβετός ζωγράφος. Το πολύ προσωπικό του στυλ επηρεάζεται από διάφορα καλλιτεχνικά κινήματα, που περιλάμβαναν **τον κυβισμό, τον εξπρεσιονισμό και τον σουρεαλισμό**. Ο Klee αγαπούσε πολύ τη θεωρία των χρωμάτων, πειραματίστηκε σε μεγάλο βαθμό με αυτήν και είχε επίσης κάποιες δημοσιεύσεις σ' αυτό το θέμα. Ανέπτυξε ένα εξαιρετικά ατομικό στυλ και οι διαλέξεις του «Writings on Form and Design Theory» που έχουν δημοσιευτεί στα αγγλικά ως «Paul Klee Notebooks», έχουν συγκριθεί ως σπουδαίες για τη σύγχρονη τέχνη με αυτές του Leonardo Da Vinci για την τέχνη της Αναγέννησης. Ήταν φίλος με το Ρώσο ζωγράφο Wassily Kandinsky και δίδασκαν και οι δύο στη γερμανική σχολή τέχνης, σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής του Bauhaus. Οι πίνακές του περιέχουν χιούμορ και αντικατοπτρίζουν το πάθος του για τη μουσική. [49]

Η πρωτοποριακή του προσέγγισή στη τέχνη τον οδήγησε στη διδασκαλία στο Bauhaus. Καθώς καθοδήγησε εργαστήρια βιβλιοδεσίας, βιτρώ και τοιχογραφίας, κατά τη διάρκεια αυτής της 10ετούς διδακτικής περιόδου ανέπτυξε μια τεχνική ζωγραφικής με τη δική του υπογραφή. [50]

«Έχει συναισθησία, οπότε ακούει τη μουσική ως χρώμα και είναι σαν ο Klee να αισθάνεται πώς είναι το χρώμα. Ξεκίνησε κάθε εικόνα με ένα αφηρημένο σημάδι - ένα τετράγωνο, ένα τρίγωνο, έναν κύκλο, μια γραμμή ή μια τελεία - και στη συνέχεια επέτρεψε να εξελιχθεί ή να αναπτυχθεί αυτό το μοτίβο, σχεδόν σαν ζωντανός οργανισμός», εξηγεί ο ιστορικός τέχνης Richard Dorment.

Μουσικό Υπόβαθρο

Ο Klee, στην αρχή, ακολούθησε τα βήματα των γονιών του. Ως μικρό παιδί, ανέπτυξε μια αγάπη για την κλασική μουσική, με έργα συνθετών όπως ο Johann Sebastian Bach και ο Wolfgang Amadeus Mozart ανάμεσα στα αγαπημένα του κομμάτια. Σε ηλικία 7 ετών, άρχισε να παίζει βιολί, με αποκορύφωμα τη θέση του στη Συμφωνική Ορχήστρα της Βέρνης στα 20 του χρόνια.

Σε μια πολλά υποσχόμενη πορεία, ο Klee αποφάσισε να εγκαταλείψει τη μουσική του καριέρα και να ασχοληθεί με την τέχνη, αν και η μουσική παρέμεινε σημαντική μούσα για μεγάλο μέρος της καριέρας του.

[49]: <https://artwizard.eu/paul-klee,-the-creator-of-color-theory%E2%80%A6-ar-44>

[50]: <https://mymodernmet.com/paul-klee-art-and-music/>

«Όλο και περισσότεροι παραλληλισμοί μεταξύ μουσικής και γραφικής τέχνης ασκούν επιρροή στη συνείδησή μου».

Ο Klee λόγω της συναισθησίας και αυτής της διαρκής σύνδεσης με τη μουσική την εκδηλώνει σε πίνακες ζωγραφικής επειδή αναφέρονται άμεσα σ' αυτή. Στο *In Style of Bach* (1919), για παράδειγμα, ο Klee επαναπροσδιορίζει μια μουσική παρτιτούρα ως διάταξη γραφικών συμβόλων όπως φυλλάματα, ημισέληνους και αστέρια. Εκτός από την αποκρυπτογράφηση των δομικών ομοιοτήτων μεταξύ μουσικής και τέχνης, ο καλλιτέχνης ανακάλυψε μια βαθύτερη σύνδεση μεταξύ των κλάδων όταν άρχισε να εξερευνά τη **θεωρία των χρωμάτων**. [51]

Θεωρία των Χρωμάτων

Το 1914, ο Klee ταξίδεψε στην Τυνησία. Εμπνευσμένος από τη ζωντάνια των αξιοθέατων που τον περιτριγύριζαν, έκανε τη μεγαλύτερη καλλιτεχνική του ανακάλυψη: μια εκτίμηση για το χρώμα.

«Το χρώμα με έχει κυριεύσει. Δεν χρειάζεται πλέον να το κυνηγάω, ξέρω ότι με κρατάει για πάντα...Το χρώμα και εγώ είμαστε ένα. Είμαι ζωγράφος».

Εμπνευσμένος από αυτή την αποκάλυψη, μελετούσε με εμμονή και ζωγράφιζε με το χρώμα για αρκετά χρόνια. Ενώ εργαζόταν στο Bauhaus, ανέπτυξε τη δική του θεωρία χρωμάτων βασισμένη σε ένα ουράνιο τόξο έξι ημερών στο σχήμα του χρωματικού τροχού. Τοποθέτησε τα συμπληρωματικά χρώματα σε σχέση με τις κινήσεις που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, γεγονός που δείχνει ότι αυτή η θεωρία βασίζεται σε δυναμικές μεταβάσεις.

Όταν ο Klee συνέδεσε τη μοναδική του προσέγγιση στο χρώμα με το μουσικό του υπόβαθρο, μπόρεσε να δημιουργήσει ένα στυλ που ήταν εντελώς δικό του. Μερικά από τα έργα του-όπως η *Πολυφωνία* (1932), ένας πίνακας που εξερευνά τη μουσική υφή μέσω τονικών μπλοκ, και το *Harmony in Blue-Orange* (1923), ένα κομμάτι που συνδυάζει τα χρώματα σαν να είναι νότες μουσικής. Ωστόσο, πολλά από τα πιο διάσημα κομμάτια του, συμπεριλαμβανομένου του *Fish Magic* (1925) και του *Παρνασσού* (1932), επιδεικνύουν την αρμονική του προσέγγιση στη θεωρία των χρωμάτων χωρίς συγκεκριμένες αναφορές, αποδεικνύοντας την ικανότητά του να αυτοσχεδιάζει ελεύθερα με τα χρώματα.

Πίστευε ότι τα κύρια χρώματα (κόκκινο, κίτρινο και μπλε) είναι οι αποχρώσεις που δεν μπορούν να δημιουργηθούν αναμειγνύοντας άλλα χρώματα. Είναι η ρίζα κάθε άλλης απόχρωσης. Προσθέτοντας λευκό, μαύρο ή γκρι, μπορούν να μετατραπούν σε αποχρώσεις, τόνους ή σκιές. [52]

Ιστορικά υπήρξε μια σύγχυση μεταξύ της συμπεριφοράς των ελαφρών μιγμάτων, που ονομάζεται **πρόσθετο χρώμα**, και της συμπεριφοράς των χρωμάτων, μελανιού, βαφών ή χρωστικών, που ονομάζεται **χρώμα αφαίρεσης**. Αυτό το πρόβλημα προκύπτει επειδή η απορρόφηση του φωτός από υλικές ουσίες ακολουθεί διαφορετικούς κανόνες από την αντίληψη του φωτός από το μάτι.

[51]: <http://www.penhook.org/colortheory2.htm>

[52]: <https://mymodernmet.com/paul-klee-art-and-music/>

Ένα **δεύτερο πρόβλημα** ήταν η δυσκολία στη περιγραφή του χρώματος όταν αντανακλάται από μία επιφάνεια με έντονη αντίθεση στη φωτεινότητα. Για παράδειγμα, μια ισχυρή αντίθεση φωτός ανάμεσα σε ένα κίτρινο χρώμα και ένα περιβάλλον φωτεινού λευκού χρώματος κάνει το κίτρινο να φαίνεται πράσινο ή καφέ, ενώ μια έντονη αντίθεση φωτεινότητας μεταξύ ενός ουράνιου τόξου και του γύρω ουρανού κάνει το κίτρινο σε ένα ουράνιο τόξο να φαίνεται πιο αχνό κίτρινο ή λευκό.

Ένα **τρίτο πρόβλημα** ήταν η τάση να περιγράφονται κατηγορηματικά τα χρωματικά εφέ, για παράδειγμα ως αντίθεση μεταξύ "κίτρινου" και "μπλε" που θεωρούνται βασικά χρώματα, όταν τα περισσότερα εφέ του χρώματος οφείλονται σε αντιθέσεις με τρία σχετικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν όλα τα χρώματα:

Φωτεινότητα (φως έναντι σκοτεινού ή λευκό έναντι μαύρου)

Κορεσμό (έντονος έναντι θαμπός)

Απόχρωση (π.χ. κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, μπλε ή μωβ)

Πριν από τη δεκαετία του 1930, τα μοντέλα που υιοθετήθηκαν στην προοδευτική έγχρωμη διδασκαλία έτειναν να προέρχονται από μετα-ιμπρεσιονιστικά μοντέλα, κυρίως από το έργο του Βίνσεντ βαν Γκογκ, του Πολ Σεζάν, και το μεταγενέστερο έργο των Έντγκαρ Ντεγκκας και Κλοντ Μονέ.

3. Βασίλι Καντίνσκι (1866-1944)

Για τον Καντίνσκι, η μουσική και το χρώμα ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Έτσι, ήταν τόσο ξεκάθαρη αυτή η σχέση που ο Καντίνσκι συνέδεσε κάθε νότα με μια ακριβή απόχρωση. [53]

«Ο ήχος των χρωμάτων είναι τόσο ξεκάθαρος που θα ήταν δύσκολο να βρεθεί κάποιος που να εκφράζει έντονα κίτρινο με νότες μπάσων ή σκοτεινή λίμνη με πρίμα».

Στην πραγματικότητα, μετά από μια ασυνήθιστα οπτική απάντηση σε μια παράσταση της σύνθεσης του Lohengrin του Wagner στο θέατρο Μπολσόι, εγκατέλειψε τη δικηγορική του καριέρα για να σπουδάσει ζωγραφική στην περίφημη Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου. [54]

«Είδα όλα μου τα χρώματα σαν πνεύμα, μπροστά στα μάτια μου. Μπροστά μου σχεδιάστηκαν άγριες, σχεδόν τρελές γραμμές».

Το νευρολογικό φαινόμενο που βίωσε ο Καντίνσκι ονομάζεται **συναισθησία**. Είναι μια σπάνια αλλά πραγματική κατάσταση κατά την οποία μια αίσθηση, όπως η ακοή, ενεργοποιεί ταυτόχρονα μια άλλη αίσθηση, όπως η όραση. Τα άτομα με συναισθησία μπορεί να μυρίσουν κάτι όταν ακούνε έναν ήχο ή να δουν ένα σχήμα όταν τρώνε ένα συγκεκριμένο φαγητό. Ο Kandinsky είδε κυριολεκτικά χρώματα όταν άκουγε μουσική και άκουγε μουσική όταν ζωγράφιζε. [55]

[53]:

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%BB%CE%B9_%CE%9A%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%BD%CF%83%CE%BA%CE%B9

[54]: <https://www.denverartmuseum.org/en/blog/wassily-kandinskys-symphony-colors>

[55]: <https://www.denverartmuseum.org/en/blog/wassily-kandinskys-symphony-colors>

Μελέτη χρώματος: Τετράγωνα με ομόκεντρους κύκλους

Οι θεωρίες του χρώματος που ανέπτυξε αποδείχθηκαν επιδραστικές σε όλους τους δημιουργικούς τομείς, με το κίνημα De Stijl να διευρύνει τις φιλοσοφίες του και να ενσωματώνει το χρώμα στο βιομηχανικό σχέδιο και την αρχιτεκτονική. Χρησιμοποιώντας τον χρωματικό τροχό, ο Καντίνσκι περνούσε από κάθε απόχρωση και εξηγούσε τα συναισθήματα που προκαλούσε, τα συναισθήματα που αποτύπωνε και τον ήχο που «έκανε». [56]

Κόκκινο: ζωντανό, ανήσυχο, προσπαθεί με αυτοπεποίθηση για έναν στόχο, λαμπερό, ώριμο. Μεταφρασμένο σε ήχο: «ήχος τρομπέτας, δυνατός και σκληρός», Fanfare, Tuba, βαθιές νότες στο βιολοντσέλο, καθαρό βιολί.

Πορτοκαλί: ένα μείγμα κόκκινου και κίτρινου, λαμπερό, υγιές, σοβαρό. Μεταφρασμένο σε ήχο: καμπάνα εκκλησίας μεσαίας εμβέλειας, φωνή άλτο.

Κίτρινο: ζεστό, τολμηρό, και συναρπαστικό, ενοχλητικό για μερικούς ανθρώπους, τυπικό γήινο χρώμα, αντιπροσωπεύει την τρέλα σε χρώμα, μια επίθεση οργής, τυφλή τρέλα, μανιακή οργή. Μεταφρασμένο σε ήχο: δυνατή απότομη τρομπέτα και υψηλές φανφάρες.

Πράσινο: ηρεμία και γαλήνη αλλά με μια κρυφή παθητική δύναμη. «Το πράσινο είναι σαν μια χοντρή, πολύ υγιής αγελάδα ξαπλωμένη και ακίνητη, μόνο ικανή να μασήσει το χορτάρι, κοιτάει τον κόσμο με ηλίθια θαμπά μάτια». Μεταφρασμένο σε ήχο: ήσυχο τραβηγμένο βιολί μεσαίας θέσης.

Μπλε: βαθύ, εσωστρεφές, υπερφυσικό, ειρηνικό. «Βυθίζεται προς το μαύρο, έχει τον ήχο ενός πένθους που δεν είναι ανθρώπινο... τυπικό ουράνιο χρώμα». Μεταφρασμένο σε ήχο: το φλάουτο και το βιολοντσέλο. Ο Καντίνσκι δεν έκανε διάκριση μεταξύ του μπλε και του λιλά. Προφανώς, ήταν ίδια για εκείνον.

Μωβ: ένα μείγμα κόκκινου και μπλε. «μακάβριο, σβησμένο ... λυπηρό». Μεταφρασμένο σε ήχο: το αγγλικό κόρνο και φαγκότο.

4. Γιохάνες Ίττεν (1888-1967)

Ο Johannes Itten, ένας Ελβετός ζωγράφος, δίδαξε τη χρήση μιας χρωματικής σφαίρας των 12 αποχρώσεων και ανέπτυξε ιδέες για επτά διαφορετικές μεθόδους χρωματικής αντίθεσης. Η επίδραση της ψυχανάλυσης είναι εμφανής στη χρωματική θεωρία του Itten, καθώς ήταν ένας από τους πρώτους που συνέδεσε τα διαφορετικά χρώματα με συγκεκριμένα συναισθήματα και μελέτησε τις επιδράσεις των χρωμάτων στη διάθεσή μας.

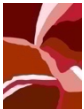
Ο Itten δίδαξε ότι υπάρχουν επτά διαφορετικές μέθοδοι αντίθεσης: αντίθεση του κορεσμού, αντίθεση φωτός και σκότους, αντίθεση της επέκτασης, αντίθεση των συμπληρωματικών, ταυτόχρονη αντίθεση, αντίθεση της απόχρωσης και αντίθεση ζεστών και ψυχρών χρωμάτων. [57]

Εικόνα 50: Ο τροχός των χρωμάτων. Σχεδιάστηκε από τον Ίττεν το 1920

Αντίθεση του κορεσμού

Η αντίθεση του κορεσμού σχηματίζεται από την αντιπαράθεση φωτεινών και σκοτεινών τιμών και τον σχετικό κορεσμό τους.

Αντίθεση φωτός και σκότους

Η αντίθεση σχηματίζεται από την αντιπαράθεση φωτεινών και σκοτεινών τιμών. Αυτή θα μπορούσε να είναι μια μονοχρωματική σύνθεση.

Αντίθεση της επέκτασης

Γνωστή και ως αντίθεση αναλογίας. Αυτή η αντίθεση σχηματίζεται με την ανάθεση προτεινόμενου μεγέθους πεδίου σε σχέση με το οπτικό βάρος του χρώματος.

Αντίθεση των συμπληρωματικών

Η αντίθεση σχηματίζεται από την αντιπαράθεση χρωματικού τροχού ή αντιληπτικών αντιθέτων.

Ταυτόχρονη αντίθεση

Η αντίθεση σχηματίζεται όταν τα όρια μεταξύ των χρωμάτων δονούνται αντιληπτά. Κάποιες ενδιαφέρουσες ψευδαισθήσεις επιτυγχάνονται με αυτήν την αντίθεση.

Αντίθεση της απόχρωσης

Η αντίθεση σχηματίζεται από την αντιπαράθεση διαφορετικών αποχρώσεων. Όσο μεγαλύτερη είναι η απόσταση μεταξύ των αποχρώσεων σε έναν χρωματικό τροχό, τόσο μεγαλύτερη είναι η αντίθεση.

Αντίθεση της απόχρωσης – πρωταρχική

Η αντίθεση σχηματίζεται από την αντιπαράθεση πρωταρχικών αποχρώσεων.

Αντίθεση ζεστών και ψυχρών χρωμάτων

Η αντίθεση σχηματίζεται από την αντιπαράθεση χρωμάτων που θεωρούνται «ζεστά» και «ψυχρά».

Αρχιτέκτονες που χρησιμοποίησαν την θεωρία του χρώματος

Τα χρώματα του κόσμου μας είναι πανταχού παρόντα όπως ο αέρας που αναπνέουμε. Μας επηρεάζουν τόσο σε φυσιολογικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο και έχουν βαθιά επίδραση στις διαθέσεις, τα συναισθήματα και τη γενική οπτική μας για τη ζωή.

Η εφαρμογή των αρχών της ψυχολογίας των χρωμάτων στην αρχιτεκτονική αφορά την αξιοποίηση αυτής της καθολικής οπτικής και οπτικής γλώσσας και την ενσωμάτωσή της στο σχεδιασμό κτιρίων για την ενίσχυση και την υποστήριξη του μηνύματος και της λειτουργίας ενός κτιρίου. Με βάση τη θεωρία των χρωμάτων, τα σωστά χρώματα θα προκαλέσουν συναισθηματικές αντιδράσεις που δημιουργούν μια θετική σύνδεση μεταξύ μας και των χώρων μας.

Το χρώμα στην αρχιτεκτονική ήταν πάντα ένα αμφιλεγόμενο θέμα και συνεχίζει να προκαλεί ένα ευρύ φάσμα απόψεων. Πάντα υπήρχε ένα μέρος του επαγγέλματος που δεν θεωρούσε το χρώμα ουσιαστικό μέρος της στρατηγικής σχεδιασμού. Ωστόσο, υπάρχει επίσης μια μακρά λίστα εξαιρετικών αρχιτεκτόνων, του παρελθόντος και του παρόντος, των οποίων τα έργα γιορτάζουν το χρώμα ως θεμελιώδες στοιχείο του σχεδιασμού.

Στον σημερινό κόσμο, όπου το εξαντλημένο στερεότυπο του σοβαρού αρχιτέκτονα ντυμένο στα μαύρα εξακολουθεί να υφίσταται, και ενώ σκεφτόμαστε σιωπηλά την παράξενη γοητεία του Cosmic Latte, υπάρχουν μερικοί αρχιτέκτονες που δεν φοβούνται να χρησιμοποιήσουν ευρύ φάσμα χρωμάτων στη δουλειά τους

«Η θεωρία των χρωμάτων επιτρέπει σε έναν σχεδιαστή να χειρίζεται πραγματικά το εσωτερικό και να αντικατοπτρίζει τις ψυχολογικές ανάγκες των πελατών και το καθήκον», λέει η Christine von der Linn, ανώτερη ειδικός στο Swann. «Περιέγραψε το χρώμα με έναν πολύ συστηματικό θεωρητικό τρόπο. Το φως, η διάσταση, οι τοίχοι στήριξης και οι τοίχοι με έμφαση μπαίνουν στο σχεδιασμό ενός χώρου. Το χρώμα είναι σαν μια αρχιτεκτονική προσθήκη στο δωμάτιο - μπορείτε να χειριστείτε την αντίδραση σε έναν χώρο και πώς αισθάνεται με τη χρωστική ουσία, όπως και αν τοποθετείτε ένα παράθυρο ή και μια δοκό».

1. Λε Κορμπιζιέ

«Ο άνθρωπος χρειάζεται χρώμα για να ζήσει. Είναι ένα στοιχείο τόσο απαραίτητο όσο η φωτιά ή το νερό.» - Le Corbusier

Ο αρχιτέκτονας με τη μεγαλύτερη επιρροή του εικοστού αιώνα, ο Le Corbusier, σκιαγράφησε για πρώτη φορά τους χώρους ενός λογικά δομημένου συστήματος χρωματικού σχεδιασμού το 1921 στο περιοδικό *l'Esprit nouveau*. Το 1925 και το 1932 ακολούθησε περαιτέρω αυτές τις ιδέες και τις τελειοποίησε στα γραπτά του.

Η καθαρή αρχιτεκτονική του, μεγάλο μέρος της οποίας χτίστηκε κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, δείχνει ότι οι ιδέες τέθηκαν σε εφαρμογή. Ο χρωματικός σχεδιασμός των βιλών *Purist*, οι συλλογές ταπετσαριών *Salubra* του 1931 και 1959 και η συλλογή χρωμάτων *Le Corbusier*, που ανέπτυξε τη δεκαετία του 1950 με τον κατασκευαστή χρωμάτων *Berger*, καθιστούν σαφείς τις σκέψεις για το σχεδιασμό των χρωμάτων.

Τα κείμενα του Le Corbusier κάνουν συνδέσεις μεταξύ συγκεκριμένων χρωστικών και χρωμάτων και τις επιπτώσεις τους στον αρχιτεκτονικό χώρο και τους κατοίκους του. Οι χωρικές επιδράσεις των χρωμάτων αναφέρονταν ως φυσιολογικές επιδράσεις και οι συναισθηματικές και συνειρμικές επιδράσεις ως ψυχολογικές επιδράσεις. [58]

«Το χρώμα στην αρχιτεκτονική, ένα μέσο τόσο ισχυρό όσο η κάτοψη και το τμήμα. Ή καλύτερα: πολυχρωμία, ένα συστατικό της κάτοψης και της ίδιας της ενότητας»

Ο σχεδιασμός του εσωτερικού χώρου ήταν ένα αναπόσπαστο μέρος της αρχιτεκτονικής του Le Corbusier. Για αυτόν, ο χρωματισμός ενός σπιτιού είχε την ίδια σημασία με την κάτοψη και το δομικό σχέδιο. Στην **Polychromie architecturale**, ο Le Corbusier μας δίνει μια απaráμιλλη επιλογή χρωμάτων που προέρχεται από τις γνωστές αποχρώσεις της φύσης. Μας καθοδηγεί μέσα από φυσικούς αρμονικούς συνδυασμούς χρωμάτων.

Το χρωματικό σύστημα του Le Corbusier είναι σαν μια συμφωνική ορχήστρα, οι χρωματικοί συνδυασμοί του μοιάζουν με τη σύνθεση ενός μουσικού κομματιού.

Μέσω του *Polychromie Architecturale*, ο Le Corbusier μας παρουσιάζει ένα φυσικό αρμονικό σύστημα χρωμάτων. Αποτελείται από μια επιδέξια τυποποιημένη γκάμα χρωμάτων με συνεπή αρμονία, σκόπιμες χρωματικές προτιμήσεις για χωρικές και φυσιολογικές επιδράσεις και πρακτικές έννοιες χρώματος που μπορούν να μεταφερθούν σε περιοχές και αντικείμενα με πολλά χρώματα.

Οι τρεις βασικές αρχές

Ο Le Corbusier όρισε τρεις αρχές για μια χωρική και φυσιολογική επίδραση των χρωμάτων:

[58]: <https://www.heroal.de/en/topics/design/le-corbusier/index.php>

1. Το χρώμα τροποποιεί το χώρο

Αυτό το βλέπουμε για παράδειγμα με τους μπλε και τους πράσινους συνδυασμούς που δημιουργούν μια ψευδαίσθηση στο χώρο όπως να φαίνονται πιο απομακρυσμένοι οι τοίχοι. Το κόκκινο (με καφέ ή πορτοκαλί συνδυασμούς) από την άλλη, στερεώνει έναν τοίχο, επιβεβαιώνει την ακριβή θέση του, τη διάστασή του, την παρουσία του.

2. Το χρώμα ταξινομεί αντικείμενα

Η μονοχρωμία επιτρέπει την ακριβή αξιολόγηση των όγκων ενός αντικείμενου. Η πολυχρωμία (δύο χρώματα, τρία χρώματα κ.λπ.) καταστρέφει την καθαρή μορφή ενός αντικείμενου, αλλάζει τον όγκο του, αντιτίθεται στην ακριβή αξιολόγηση αυτού και, με αμοιβαιότητα, επιτρέπει σε κάποιον να εκτιμήσει με μια ματιά μόνο αυτό που επιθυμεί να δείξει: σπίτι, εσωτερικό, αντικείμενο.

3. Το χρώμα δρα φυσιολογικά πάνω μας και αντιδρά έντονα στις ευαισθησίες μας

Καθένας από εμάς έλκεται ενστικτωδώς από συγκεκριμένα χρώματα και κάθε χρώμα φαίνεται να έχει ιδιαίτερη επίδραση σε εμάς. Το κόκκινο χρώμα για κάποιους είναι διεγερτικό, υποδηλώνει δύναμη και ενθουσιασμό. Το μπλε χρώμα συνδέει συχνά τις υποκειμενικές αντιλήψεις για τον ουρανό και τη θάλασσα και μπορεί να ηρεμήσει τις αισθήσεις. Το πράσινο χρώμα αντανακλά τη φύση.

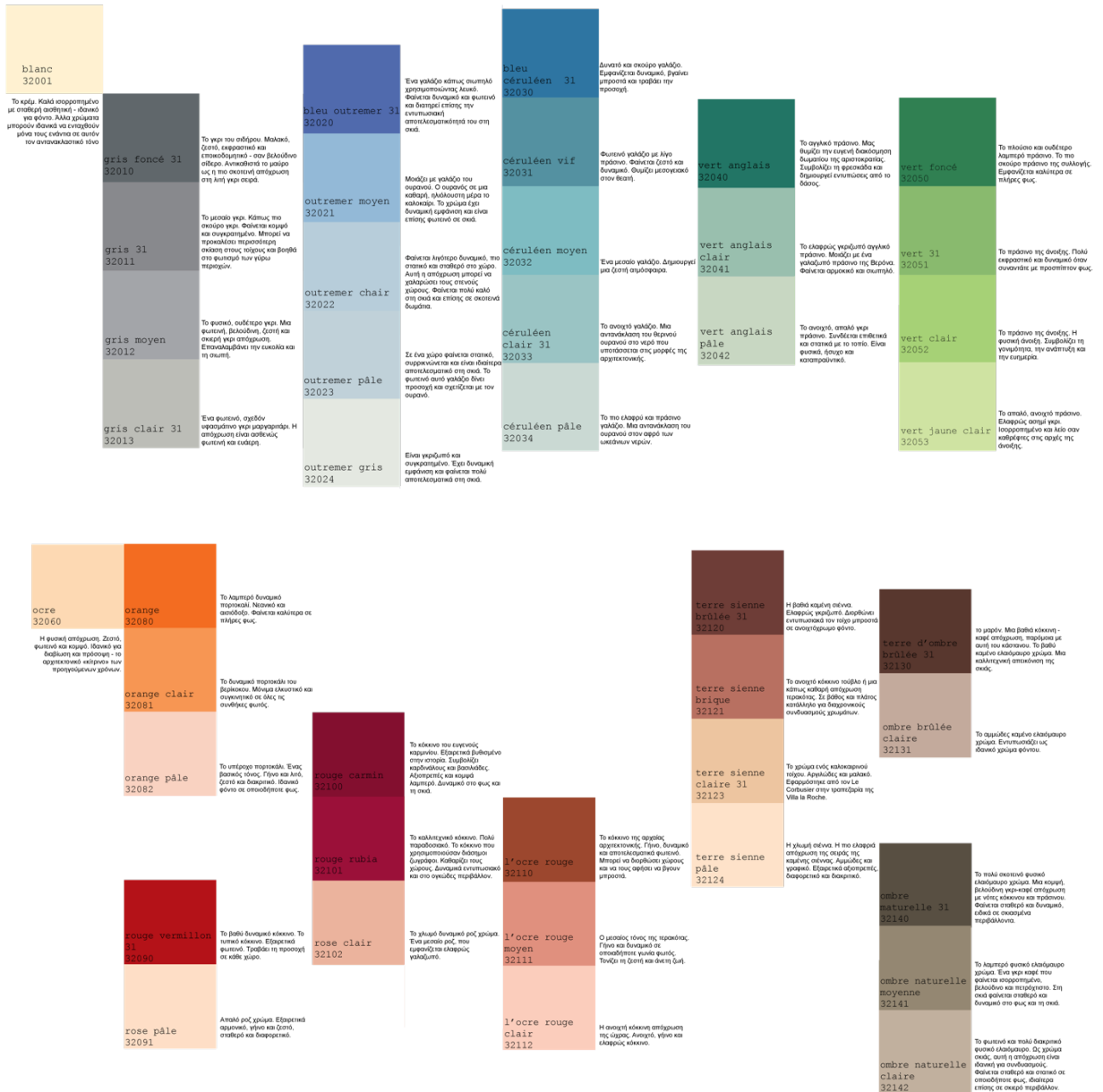
Les Claviers de Couleurs 1931 και 1959 [59]

Ο Le Corbusier δημιούργησε δύο συλλογές χρωμάτων: η πρώτη το 1931 και η δεύτερη το 1959. Και οι δύο δημιουργήθηκαν με μια σαφή προϋπόθεση: για να επιλέξουμε συγκεκριμένα χρώματα, δεν πρέπει να τα βλέπουμε το ένα μετά το άλλο αλλά να τα βιώνουμε ταυτόχρονα, το μάτι πρέπει να είναι σε θέση να τα αξιολογήσει ενστικτωδώς.

Για το σκοπό αυτό, ο Le Corbusier απαρνήθηκε τη δειγματοληψία με ένα κοινό δείγμα βιβλίου. Έχει δημιουργήσει ποικίλες ατμόσφαιρες, όπου η κάθε μία αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες αρετές χρώματος ταυτόχρονα με θεμελιώδεις εκδηλώσεις ευαισθησίας.

Για το **Les Claviers de Couleurs 1931**, την πρώτη του χρωματική συλλογή, ο Le Corbusier ανέπτυξε 43 χρώματα. Αυτή η σειρά χρωμάτων συμβιβάζεται με πλήρεις τόνους και αριστοτεχνικά βαθύτερες αποχρώσεις.

Για το **Les Claviers de Couleurs 1959**, ο Le Corbusier επέκτεινε το Polychromie Architecturale κατά 20 έντονα χρώματα με μια εμφατική παραλλαγή στην ελαφρότητα.

Εικόνα 51: Παλέτα “Les Claviers de Couleurs 1931 και 1959” του Le Corbusier

2. Λουΐς Μπαραγκάν (1902 – 1988)

Ο Luis Barragán ως φοιτητής μηχανικής στη Γουαδαλαχάρα, γοητεύτηκε από την αρχιτεκτονική και άρχισε μια αναζήτηση ιδεών για τον εκσυγχρονισμό της μεξικανικής αρχιτεκτονικής μετά από ένα ταξίδι του στην Ευρώπη. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του, ο Barragán επισκέφθηκε την έκθεση Exposition des Arts-Décoratifs του Παρισιού το 1925, μια έκθεση Art Deco που εισήγαγε το κοινό στα παγετώδη, βιομηχανικά σχεδιασμένα σχέδια του Le Corbusier και της Charlotte Perriand. Μόνο μετά από ένα άλλο ταξίδι στο εξωτερικό στις αρχές της δεκαετίας του 1930 - όταν γνώρισε τον εξόριστο Μεξικανό τοιχογράφο, José Clemente Orozco, στη Νέα Υόρκη πριν συναντήσει τον Le Corbusier και τον αρχιτέκτονα τοπίου, Ferdinand Bac, στο Παρίσι - ο Barragán εγκαταστάθηκε στην Πόλη του Μεξικού και ανέπτυξε τη δική του άποψη για τον μοντερνισμό.

Ο Barragán μετέτρεψε το διεθνές στυλ σε μια ζωντανή, αισθησιακή μεξικάνικη αισθητική προσθέτοντας ζωντανά χρώματα και αντιθέσεις υφής και τονίζοντας το φυσικό περιβάλλον των κτιρίων του. [60]

Δεν υπάρχει τίποτα διακριτικό στη χρήση του χρώματος του Luis Barragán. Τα έργα του χαρακτηρίζονται από επίπεδα φωτεινών, αντίθετων χρωμάτων που εκφράζουν την «γαλήνη, τη σιωπή, την οικειότητα και την έκπληξη» του πολιτισμού και του περιβάλλοντος του Μεξικού. Οι εκτάσεις του κρεμ ροζ και του πορτοκαλί χρώματος, ενός κίτρινου διαδρόμου, του κόκκινου της σκουριάς, το γήινο γκρι, το κόκκινο με φρέσκο μπλε, ένας λιλά τοίχος πίσω από έναν σκονισμένο πράσινο κάκτο είναι μόνο μερικά από τα παραδείγματα της συμβολής του στο χρώμα στην αρχιτεκτονική.

Οι ιδέες του Barragán αποκρυσταλλώθηκαν στο σπίτι και στο στούντιο που έχτισε για τον εαυτό του στην Πόλη του Μεξικού και στη συνέχεια το ξαναέχτισε για να δοκιμάσει τις ιδέες του. [61]

Είσοδος

Η είσοδος δημιουργεί ισχυρά όρια μεταξύ του εξωτερικού και του εσωτερικού. Αυτός ο χώρος εκπέμπει ένα συγκλονιστικό και συναισθηματικό φίλτρο που δημιουργήθηκε με τα **ζεστά χρώματα** που προκαλεί το **φυσικό φως** καθώς χτυπά τους **κίτρινους τοίχους** και αναπηδά σε άλλες επιφάνειες. **Οι πέντε αισθήσεις** προκαλούνται από τα υλικά και τα χρώματα τους: ξύλο, ηφαιστειακή πέτρα και τοίχοι από γυψομάρμαρο.

Όταν οι πόρτες είναι κλειστές, οι κίτρινοι και καφέ τόνοι, ανάλογα το χρώμα, προκαλούν την αίσθηση της ηρεμίας και προμηνύουν τους άλλους χώρους του σπιτιού.

[60]: <http://www.casaluisbarragan.org/>

[61]: <https://www.archdaily.com/898028/how-luis-barragan-used-light-to-make-us-see-color>

Εικόνα 52: Η είσοδος του σπιτιού του Λουΐζ Μπαραγκάν στο Μεξικό

Η μετάβαση μεταξύ της εισόδου και του προθαλάμου, καθορίζεται από μια χρωματική εμπειρία με μια συμπληρωματική ακολουθία. Το έντονο κίτρινο της εισόδου δημιουργεί ένα αίσθημα κορεσμού στο θεατή για να λάβει το ροζ από το προθάλαμο. Ο Barragán χρησιμοποιεί συχνά αυτήν την τεχνική για να προετοιμάσει τους επισκέπτες με παιχνιδιάρικο τρόπο να μεταβούν από τον ένα χώρο στον άλλο.

Καθιστικό

Το σαλόνι έχει **μονόχρωμο** και **ουδέτερο χρώμα** όπως το καφέ. Ο μεγάλος γυάλινος τοίχος επιτρέπει την είσοδο έμμεσου φωτός στο δωμάτιο από τον κήπο, τονίζοντας το πράσινο στο φόντο ως κύριο στοιχείο.

Εικόνα 53: Το καθιστικό του σπιτιού του Λουίς Μπαραγκάν στο Μεξικό

Ταράτσα

Ο εξωτερικός χώρος είναι ο πιο εικονικός χώρος του κτιρίου για την πλούσια παιχνιδιάρικη χρήση των χρωμάτων. Υπάρχει ένα **τετραδικό (διπλό συμπληρωματικό) σχήμα**. Αυτό το σχήμα χρησιμοποιεί τέσσερα χρώματα διατεταγμένα σε δύο συμπληρωματικά ζεύγη χρωμάτων: ροζ και πράσινο στα φυτά, πορτοκαλί και μπλε στον ουρανό. Αυτός ο χώρος αποδεικνύει την αγάπη του Barragán για τη φύση ενσωματώνοντας στοιχεία όπως ο ουρανός και τα φυτά ως μέρος του σχεδιασμού.

Εικόνα 54: Η ταράτσα του σπιτιού του Λουίς Μπαραγκάν στο Μεξικό

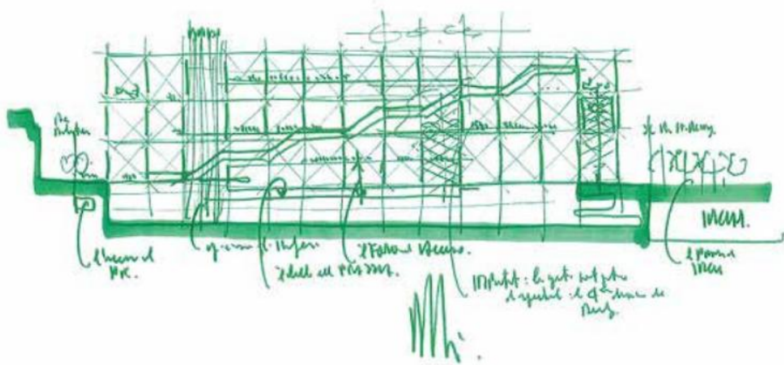
3. Ρίτσαρντ Ρότζερς (1933-2021)

Ως ένας από τους κορυφαίους αρχιτέκτονες του βρετανικού κινήματος High-tech, ο βραβευμένος με Pritzker Richard Rogers ξεχωρίζει ως ένας από τους πιο πρωτοποριακούς και ξεχωριστούς αρχιτέκτονες της γενιάς του. Ο Ρότζερς έκανε το όνομά του τη δεκαετία του 1970 και του '80, με κτίρια όπως το Κέντρο Pompidou στο Παρίσι και τα κεντρικά γραφεία της Lloyd's Bank στο Λονδίνο. Μέχρι σήμερα στα έργα του λειτουργεί με παρόμοια μοτίβα, χρησιμοποιώντας έντονα χρώματα και δομικά στοιχεία για να δημιουργήσει ένα στυλ αναγνωρίσιμο, αλλά και εξαιρετικά προσαρμόσιμο.

Καθώς όλο και περισσότεροι αρχιτέκτονες του σήμερα υιοθετούν τη σημασία της ψυχολογίας των χρωμάτων στην αρχιτεκτονική, το αύριο υπόσχεται να είναι πιο φωτεινό και πολύχρωμο.

"Τόσο τα χρώματα όσο και η αρχιτεκτονική είναι εκφράσεις. Τα χρώματα είναι συστατικά των κτιρίων μας, τα οποία βοηθούν να διαιρέσουμε τα κλάσματα και να φέρουμε απόλαυση."

Η ιδέα του Rogers και του Piano για το κέντρο Pompidou άντλησε σημαντικές επιρροές από τα έργα του Cedric Price που πειραματίστηκε τη δεκαετία του 1960 με ανοιχτές φόρμες και ευέλικτους χώρους. Για να μεγιστοποιήσουν τον εσωτερικό χώρο, έστρεψαν την κατασκευή προς τα έξω και εξέθεσαν ένα σκελετό από έντονα χρωματισμένους σωλήνες των μηχανικών συστημάτων. Το Πολιτιστικό Κέντρο Pompidou είναι ένα από τα πιο ιδεαλιστικά παραδείγματα δομικού εξπρεσιονισμού - πολλά παράθυρα, λιγότερα εσωτερικά στοιχεία, ατσάλινα πλαίσια και βιομηχανική μπορντούρα - αλλά πολύ πιο δημιουργικό για να ενταχθεί σε αυτό. Αυτό το αρχιτεκτονικό στυλ αναδεικνύει τα αποτελέσματα της τελευταίας τεχνολογικής αιχμής που κατέστησε δυνατή την High-Tech αρχιτεκτονική. [62]

Εικόνα 55 - 56: Κέντρο Ζορζ Πομπιντού, Παρίσι, Γαλλία

Εικόνα 57: Κέντρο Ζορζ Πομπιντού, Παρίσι, Γαλλία

Με μια πρώτη ματιά, το μουσείο μοιάζει με ένα γιγάντιο ορθογώνιο όγκο από πολύχρωμους σωλήνες και σκαλωσιές, αλλά μια πιο στενή μελέτη αποκαλύπτει σχολαστική χρωματική κωδικοποίηση: **μπλε** για εξαερισμό, **πράσινο** για υδραυλικούς και σωλήνες ελέγχου πυρκαγιάς, **κίτρινο** και **πορτοκαλί** για ηλεκτρικά συστήματα, **κόκκινο** για ανελκυστήρες και άξονες και **λευκό** για τη δομή και τα μεγαλύτερα εξαρτήματα εξαερισμού. [63]

Εικόνα 58-59: Κέντρο Ζορζ Πομπιντού, Παρίσι, Γαλλία

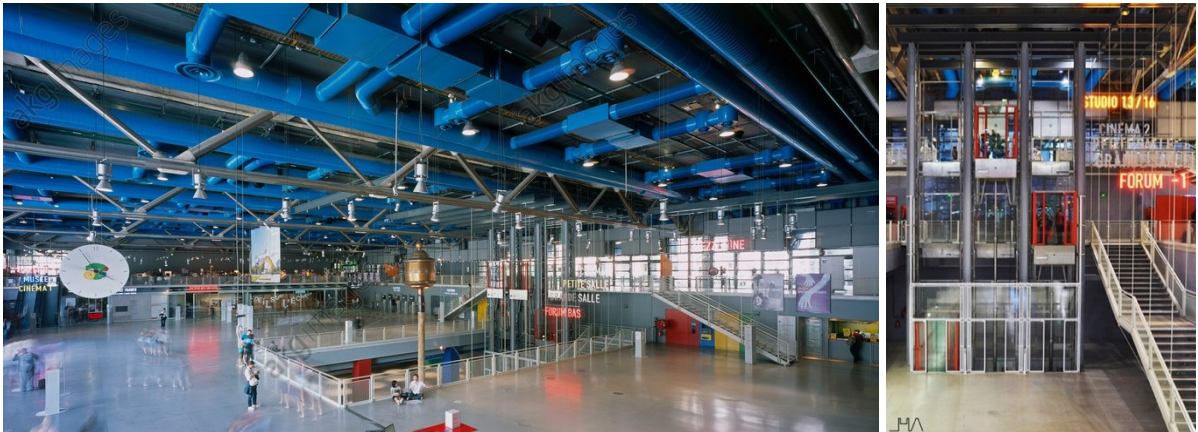
Δομικός εξπρεσιονισμός = λειτουργία ανώτερη της μορφής.

Πολλοί ουρανοξύστες σήμερα χρησιμοποιούν δομικό εξπρεσιονισμό στα σχέδιά τους επειδή επιτρέπει μεγαλύτερους εσωτερικούς χώρους και η χρήση χαλύβδινων σωλήνων σκελετού επιτρέπει ψηλότερες κατασκευές.

Από το εσωτερικό προς τα έξω, μπορεί κανείς να πει ότι το χρώμα παρακινεί την κίνηση των ανθρώπων. Είναι σαφές στις φωτογραφίες πόσο ζωντανά φαίνονται τα στοιχεία στον πολύπλοκο αυτό σχεδιασμό. Αυτό το κτίριο θα τεθεί σύντομα για ανακαίνιση για να

διατηρηθεί η αξία στα χρώματα και τα σύνθετα δομικά του μέλη. Είναι πολύ επιτυχημένο στο να φέρνει χρώμα στο περιβάλλον του. Οι δρόμοι που περιβάλλουν το κτίριο φαίνονται οι ίδιοι πιο ζωντανοί. Αυτός ο σχεδιασμός είναι ιδιαίτερα έξυπνος επειδή τα περισσότερα από τα ζωντανά χρώματα τοποθετούνται στην πίσω πλευρά του κτιρίου, όπου συνήθως κάποιος βρίσκει τα «πιο άσχημα» μέρη ενός κτιρίου.

Συνολικά, το κτίριο δημιούργησε τεράστια επίδραση στο περιβάλλον του και θεωρείται βασικό στοιχείο στο Παρίσι, εν μέρει λόγω των χρωμάτων του. [64]

Εικόνα 60-61: Εσωτερικό του Κέντρο Ζορζ Πομπιντού, Παρίσι, Γαλλία

4. Ρικάρντο Μποφίλ (1931-)

Ο Ricardo Bofill, απόφοιτος της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Βαρκελώνης και της Σχολής της Γενεύης, και ιδρυτής της διεπιστημονικής εταιρείας Taller de Arquitectura, είναι διάσημος για το εκτεταμένο έργο του και τη διαρκώς μεταβαλλόμενη σχεδιαστική αισθητική του. Η καριέρα του διήρκεσε πάνω από 50 χρόνια, περιλαμβάνοντας περισσότερα από 1000 κτίρια.

Το 1963, ο Bofill συγκέντρωσε μια ομάδα αρχιτεκτόνων, μηχανικών, φιλοσόφων, σχεδιαστών, συγγραφέων, κοινωνιολόγων και σκηνοθετών που αργότερα έγιναν γνωστοί ως Taller de Arquitectura.

Η πρακτική του βασίζεται στη Βαρκελώνη και καθιερώθηκε χρησιμοποιώντας παραδοσιακές καταλανικές μεθόδους δόμησης σε αντιπαράθεση με τις σύγχρονες δομικές έννοιες και μεθοδολογίες σχεδιασμού.

«Η αρχιτεκτονική είναι η νίκη του ανθρώπου πάνω στο παράλογο: η κατασκευή ενός οικείου, οικιακού, ανθρώπινου χώρου», έγραψε το 1989. [65]

La Muralla Roja, Costa Blanca, Ισπανία, 1973

Συνδυάζοντας έντονα ροζ χρώματα με τη σταθερή σιγουριά του γεωμετρικού στυλ του Bofill, το La Muralla Roja είναι μια ονειρική ακρόπολη σκαφαλωμένη στην κορυφή των βράχων της Costa Blanca της Ισπανίας. Ο Bofill σχεδίασε αυτό το φρούριο τόσο για οικογένειες όσο και για τουρίστες, δίνοντας μεγάλη προσοχή στα αιωνόβια τοπικά αρχέτυπα. Είναι αναμφισβήτητο το πιο διάσημο έργο του ενώ ταυτόχρονα αυτό το εντυπωσιακό οικοδόμημα παρουσιάζει ένα εκφοβιστικό και αδιαπέραστο πρόσωπο στον έξω κόσμο. Αυτή η ιδέα, μιας επιβλητικής οικιστικής ανάπτυξης προστατευμένης από τον έξω κόσμο, ήταν εξ ολοκλήρου του Bofill και αποτελεί φόρο τιμής στον αρχιτεκτονικό πολιτισμό της περιοχής της Μεσογείου.

"Η Μεσόγειος είναι ένα όμορφο μέρος του κόσμου, αλλά είναι επίσης εκεί όπου έχουν συμβεί πολλοί πόλεμοι και συγκρούσεις", εξηγεί, αναφερόμενος σε αιώνες εισβολών και επιθέσεων στο εσωτερικό. [66]

[65]: <https://www.archdaily.com/575361/spotlight-ricardo-bofill>

[66]: <https://www.anothermag.com/design-living/11610/ricardo-bofill-architect-la-muralla-roja-walden-7-la-fabrica-espaces-xanadu>

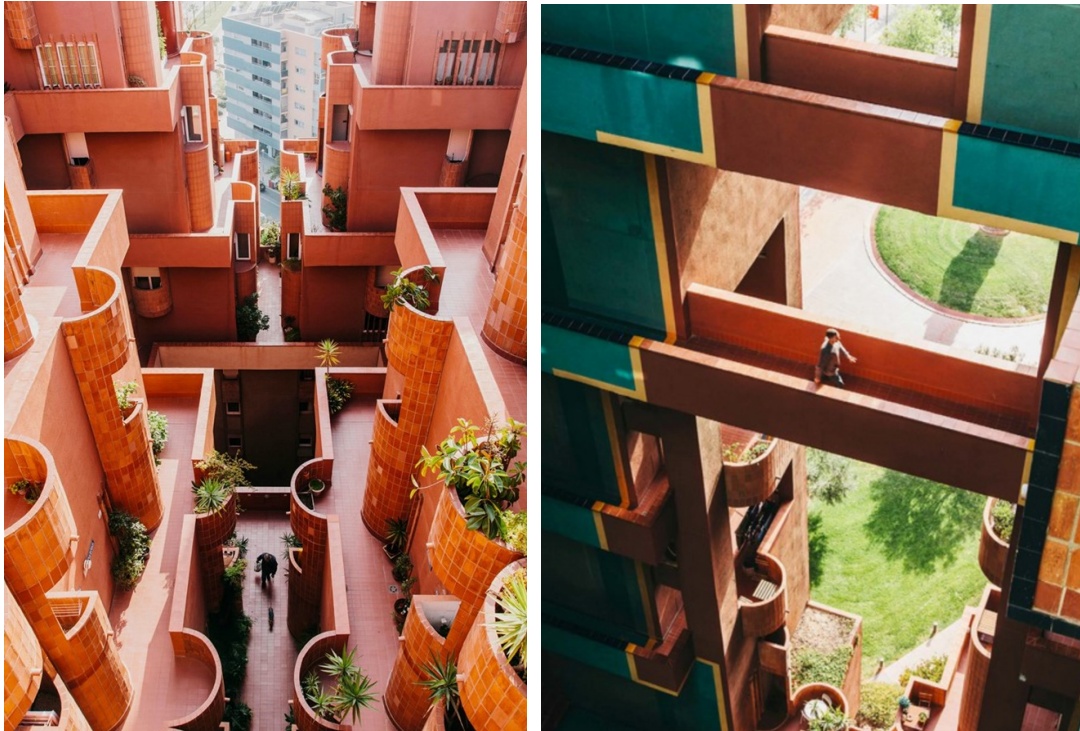
Εικόνα 62-63: La Muralla Roja, Costa Blanca, Ισπανία, 1973

Walden 7, Sant Just Desvern, Ισπανία, 1975

Το αρθρωτό έργο του Bofill Walden 7 στην απόχρωση της άμμου είναι μια συλλογική απάντηση σε ένα βασικό ερώτημα: πώς μπορεί το δομημένο περιβάλλον να διαμορφώσει την ανθρώπινη συμπεριφορά για να δημιουργήσει κάτι κοντά σε μια ουτοπία;

Προσκαλώντας κοινωνιολόγους, ποιητές, φιλοσόφους και μαθηματικούς στην έρημο της Αλγερίας, γέννησε αυτή τη γενναία νέα ιδέα στέγασης για έναν γενναίο νέο κόσμο. Εμπνευσμένο από την επιθυμία της ομάδας να δημιουργήσει το «la ciudad en el espacio» (η πόλη στο διάστημα), η απάντηση στις ερωτήσεις τους εμφανίστηκε ως μια εκτεταμένη στοίβα αρθρωτών μονάδων διαβίωσης 30 τετραγωνικών μέτρων, κάθε κελί στρίβει ελαφρώς, σε σχέση με τις παρακάτω μονάδες και αποκαλύπτει κοινόχρηστους χώρους.

Ο Bofill εξηγεί, "Αντιπροσώπευε μια εναλλακτική λύση στο σύστημα μπλοκ - δηλαδή διέλυσε το σύστημα χωροθέτησης από αστική άποψη." Συνεχίζει, «διέλυσε την κατασκευή πολυκατοικιών και πολυώροφων πύργων του συστήματος Le Corbusier».

Εικόνα 64-65: Walden 7, Sant Just Desvern, Ισπανία, 1975

La Fábrica, Sant Just Desvern, Ισπανία, 1973

Το La Fábrica, όπως είναι πλέον γνωστό, είναι ένα μονόλιθος 31.000 τετραγωνικών μέτρων που έχει μετατραπεί σε μανιφέστο και έχει καθορίσει τόσα πολλά από αυτά που πρεσβεύει ο διάσημος αρχιτέκτονας. Πίσω στο 1973, όταν ο Bofill ανακάλυψε την ερειπωμένη τοποθεσία σε μια διαδρομή στα καταλανικά προάστια. Εκμεταλλευόμενος μια μοναδική ευκαιρία να αποκτήσει το κτίριο, ο αρχιτέκτονας είδε το κουρασμένο βιομηχανικό λείψανο ως μια ευκαιρία να αναβιώσει αρχιτεκτονικές συνήθειες περασμένων χρόνων, ενώ παρακάμπτει τους σκληρούς περιορισμούς της Βαρκελώνης στον χώρο εργασίας και διαβίωσης, επιτρέποντάς του να στεγάσει τόσο το στούντιο όσο και την οικογένειά του.

Ο Bofill είπε: «Στην περίοδο της Αναγέννησης και του Μπαρόκ, κάποιος εμφανιζόταν και πρόσθετε ένα νέο κομμάτι σε ένα υπάρχον κτίριο που παρέμενε στη θέση του. Ήθελα να επαναλάβω αυτή την εμπειρία, όχι μόνο με ένα κανονικό κτίριο, αλλά με το πιο περίπλοκο: ένα εργοστάσιο τσιμέντου».

Εικόνα 66-67: La Fábrica, Sant Just Desvern, Ισπανία, 1973

Les Espaces d'Abbraxas, Marne-la-Vallée, Γαλλία, 1982

Το Les Espaces d'Abbraxas είναι ένα οικιστικό έργο 47.000 τετραγωνικών μέτρων στην νέα τότε πόλη Marne-la-Vallée, στα περίχωρα του Παρισιού και ολοκληρώθηκε το 1982. Το πάθος του Bofill με τη γεωμετρία και τη συμμετρία, η μνημειακή αρχιτεκτονική της ανάπτυξης, αναδύεται από το έδαφος με τη μορφή σχεδόν 600 διαμερισμάτων και επιτελεστικών δημόσιων χώρων.

Έχοντας αποσυρθεί από την Ευρώπη στις αρχές της δεκαετίας του 1970 για να αναπτύξει νέες θεωρίες και έννοιες, ο αρχιτέκτονας παραδέχεται ότι η ευκαιρία για ένα νέο έργο στα προάστια του Παρισιού αναζωπύρωσε μια διακαή επιθυμία να οικοδομήσουμε, με την πιο πρωτόγονη έννοια: «Άρχισα να καταλαβαίνω πόσο ζωτικής σημασίας είναι για έναν αρχιτέκτονα να χτίζει. Η θεωρία και ο σχεδιασμός είναι απαραίτητα αλλά ανεπαρκή στοιχεία για κάποιον που επιθυμεί να συμμετάσχει στην ιστορία της αρχιτεκτονικής. Μέσα από αυτές τις αντιφάσεις, λοιπόν, προέκυψε αυτό το έργο και μαζί με αυτό, το όραμα μιας νέας μεθόδου εργασίας», λέει ο Bofill.

Εικόνα 68: Les Espaces d'Abbraxas, Marne-la-Vallée, Γαλλία, 1982

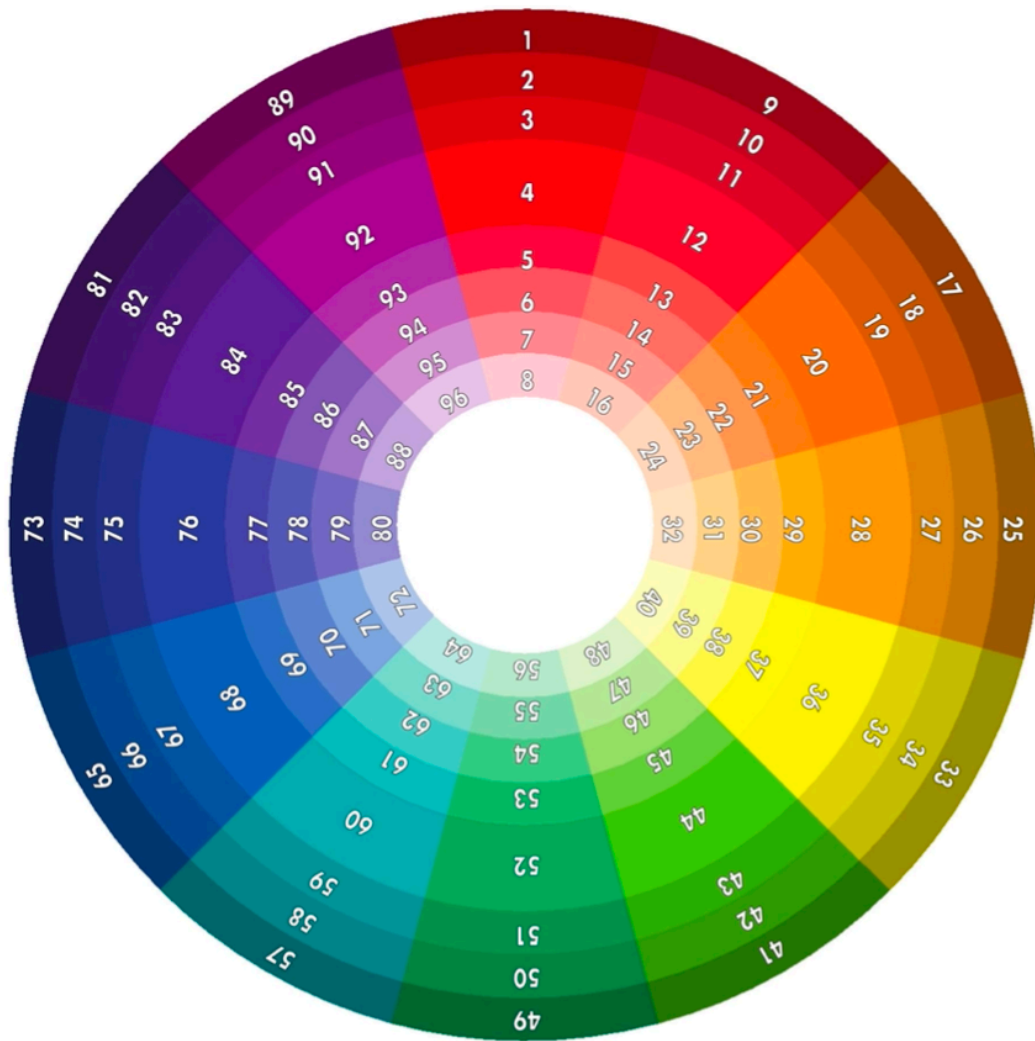
Χαναδù, Αλικάντε, Ισπανία, 1971

Η πολυκατοικία Χαναδù είναι μόνο μία από τις πολυάριθμες κατασκευές που σχηματίζουν συλλογικά τη La Manzanera, μια παράκτια περιοχή στην Ισπανία ανατολικά του Αλικάντε. Σχεδιασμένα αποκλειστικά από την Taller de Arquitectura σε μια περίοδο 20 ετών, αυτά τα παραθεριστικά θέρετρα αποτελούν μια εκλεκτική σειρά διαμερισμάτων διακοπών με πρόσβαση σε μια σειρά από ιδιωτικές παραλίες, πισίνες, μπαρ, εστιατόρια και αθλητικές εγκαταστάσεις. Τόσο το Χαναδù όσο και το La Muralla Roja (το οποίο επίσης αποτελεί μέρος αυτής της οικογένειας κτιρίων) μπορούν να θεωρηθούν ως πρώιμες εκφράσεις της έννοιας της «πόλης στο διάστημα» που η Taller άρχισε να διατυπώνει πλήρως στις αρχές της δεκαετίας του 1970 και να εφαρμόζει σε μνημειακή κλίμακα τα σχέδια ville nouvelle (νέα πόλη) που παρήγγειλε η γαλλική κυβέρνηση.

Εικόνα 69: Χαναδù, Alicante, Ισπανία, 1971

ENOTHTA 2

Εικόνα 70: Χρωματικός Τροχός

Χρωματικός Τροχός

Τα δώδεκα τμήματα του χρωματικού τροχού αποτελούνται από τις βασικές, τις δευτερεύουσες, τις τριτογενείς αποχρώσεις και τις συγκεκριμένες σκιές και χροιές τους.

Εικόνα 71: Χρωματικός Τροχός με Βασικές Αποχρώσεις

Οι τρεις **βασικές αποχρώσεις** είναι το κόκκινο, το κίτρινο και το μπλε. Αυτά τα κύρια χρώματα σχηματίζουν ένα ισόπλευρο τρίγωνο μέσα στον κύκλο.

Οι τρεις **δευτερεύουσες αποχρώσεις** το πορτοκαλί, το βιολετί και το πράσινο, βρίσκονται ανάμεσα σε κάθε κύρια απόχρωση και σχηματίζουν ένα ακόμα τρίγωνο.

Εικόνα 72: Χρωματικός Τροχός με Δευτερεύουσες Αποχρώσεις

Οι έξι **τριτογενείς αποχρώσεις** είναι το κόκκινο-πορτοκαλί, το κίτρινο-πορτοκαλί, το κίτρινο-πράσινο, το μπλε-πράσινο, το μπλε-βιολετί και το κόκκινο-βιολετί. Προκύπτουν από το συνδυασμό πρωτογενών και δευτερογενών χρωμάτων.

Εικόνα 73: Χρωματικός Τροχός με Τριτογενείς Αποχρώσεις

Κατασκευασμένος σε μια τακτική εξέλιξη, ο χρωματικός τροχός επιτρέπει στον χρήστη να απεικονίσει την ακολουθία της ισορροπίας και της αρμονίας των χρωμάτων. Ένας αποτελεσματικός χρωματικός συνδυασμός μπορεί να κάνει ένα δωμάτιο να φαίνεται ζεστό και φιλόξενο.

Πως να χρησιμοποιήσουμε αυτό το τροχό;

Κάθε βασική, δευτερεύουσα και τριτογενής απόχρωση είναι ένα επίπεδο πλήρους κορεσμού ή φωτεινότητας, πράγμα που σημαίνει ότι δεν προστίθεται μαύρο, άσπρο ή γκρι χρώμα. Το χρώμα περιγράφεται ως προς την αξία, που είναι η φωτεινότητα ή το σκοτάδι ενός χρώματος ή η ποσότητα λευκού ή μαύρου σε μια απόχρωση.

Το λευκό που προστίθεται σε οποιοδήποτε από τα δώδεκα χρώματα έχει ως αποτέλεσμα ελαφρύτερες τιμές της απόχρωσης που ονομάζονται **χρoιές**. Για παράδειγμα, το ροζ είναι μια χροιά του βασικού κόκκινου χρώματος.

Η προσθήκη μαύρου ή γκρι σε μια απόχρωση έχει ως αποτέλεσμα πιο σκούρες τιμές της γνωστές ως **σκιές**. Για παράδειγμα, μια σκιά του κόκκινου είναι το μπορντό.

Οι πτυχές του χρώματος

Το χρώμα κατέχει δεσπόζουσα θέση στον τομέα των πρωταρχικών φυσικών φαινομένων. Δεν μας εκπλήσσει, λοιπόν, η μεγάλη του επίδραση στο μάτι, και μέσω αυτού στο πνεύμα και στη ψυχική διάθεση του ανθρώπου. Η επίδραση αυτή είναι ξεχωριστή για κάθε μεμονωμένο χρώμα, ενώ σε συνδυασμούς με άλλα χρώματα μπορεί να είναι αρμονική, χαρακτηριστική ή ακόμα και δυσαρμονική. Γι' αυτό το λόγο το χρώμα, ως βασικό στοιχείο της τέχνης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί έτσι ώστε να συμβάλει στην εκπλήρωση των αισθητικών στόχων.

Οι όψεις ή ιδιότητες του χρώματος, αναφέρονται σε συνδυασμούς χρωμάτων που προκαλούν ορισμένες συναισθηματικές αντιδράσεις. Χρησιμοποιούμε πολλές λέξεις για να περιγράψουμε τις ιδιότητες των μεμονωμένων χρωμάτων, να τα συγκρίνουμε και να τα συστέλλουμε, αλλά το φως και το σκοτάδι είναι η βασική διάκριση. **Χωρίς ηλιακό ή τεχνητό φως, δεν υπάρχει χρώμα.** Εξαρτόμαστε από το φως για χρώμα, το οποίο χρησιμοποιούμε σε αμέτρητους συνδυασμούς για να εκφράσουμε τις ιδέες και τα συναισθήματά μας. Ας θυμηθούμε την ανακούφιση που αισθανόμαστε τις βροχερές μέρες με συννεφιασμένο ουρανό, όταν βλέπουμε σε κάποιο σημείο του τοπίου να πέφτει το φως του ήλιου και να φανερώνει χρώματα. Ακριβώς όπως και με την επίδραση των χρωμάτων στο ψυχισμό. Η εμπειρία μας διδάσκει ότι τα χρώματα παράγουν ιδιαίτερες ψυχικές διαθέσεις. Για παράδειγμα, η απόδοση θεραπευτικών ιδιοτήτων στους χρωματιστούς λίθους μπορεί να προέρχεται από τα χρώματά τους ή αν αλλάξουμε τα χρώματα σ' ένα χώρο του σπιτιού μας μπορεί να αλλάξει και η ψυχική μας διάθεση.

Οι ακόλουθες πτυχές του χρώματος περιέχουν συνδυασμούς χρωμάτων που συνυπάρχουν αρμονικά μεταξύ τους και βρίσκονται σε φασματική ισορροπία. Η **φασματική ισορροπία** εμφανίζεται μέσα στο μάτι καθώς χιλιάδες κύματα ηλεκτρομαγνητικής ενέργειας διαφορετικού μήκους αναπηδούν (ή απορροφώνται) από τα χημικά συστατικά οποιουδήποτε αντικειμένου. Τα κύματα φωτός αντανακλούν το κόκκινο, το κίτρινο και το μπλε, και οι ράβδοι και οι κώνοι στον αμφιβληστροειδή του ματιού αναμειγνύονται και ταξινομούν ταυτόχρονα αυτά τα αντανακλαστικά χρώματα σε χιλιάδες αποχρώσεις και χροιές, οι οποίες λειτουργούν προσφέροντας ατελείωτες δυνατότητες για συγκεκριμένη χρήση χρωμάτων.

Το χρώμα είναι απλό και πολύπλοκο ταυτόχρονα. Σημαίνει διαφορετικά πράγματα για διαφορετικούς ανθρώπους σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Κανένα χρώμα δεν φαίνεται με τον ίδιο τρόπο από δύο άτομα. Το χρώμα είναι προσωπικό και καθολικό, στέλνοντας μηνύματα γεμάτα ατελείωτες παραλλαγές.

Όψεις του Χρώματος

Τα συναισθηματικά και ψυχολογικά αποτελέσματα του χρώματος είναι δεδομένα, και εξαρτάται από τη χροιά του χρώματος το συναίσθημα που θα παραχθεί και θα έχει τη δυνατότερη απήχηση.

76

Ψυχρά Χρώματα

Εικόνα 74:Υβ Κλέν - Ανάγλυφο μπλε σφουγγάρι RE 19 (1958)

Τα ψυχρά χρώματα είναι σαν τον πάγο, με τις συνδυασμένες αποχρώσεις του από μπλε, μπλε-πράσινο και πράσινο. Αυτά τα χρώματα επηρεάζουν το μυαλό/σώμα με χαμηλό μεταβολισμό. Για παράδειγμα, εάν ένα δωμάτιο είναι ψυχρά βαμμένο τότε μπορεί να νιώθουμε τη θερμοκρασία του πολύ πιο χαμηλή απ' ό τι πραγματικά είναι. Η επιρροή από ένα εντελώς κορεσμένο μπλε μπορεί να είναι δυνατή, παγερή και αυστηρή ή καθαρή και φρέσκια.

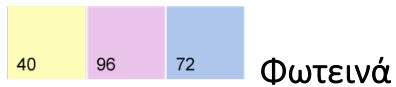
4

Θερμά Χρώματα

Εικόνα 75: Κόκκινο στο Κόκκινο – Mark Rothko

Έντονο, δυνατό κόκκινο έχει την αίσθηση της φωτιάς. Το κόκκινο έχει αποδειχθεί ότι αυξάνει τη σωματική δραστηριότητα όπως και τη σωματική θερμοκρασία. Τα θερμά χρώματα αιχμαλωτίζουν το βλέμμα και είναι επιθετικά, συνηθισμένη λύση για διαφημιστική χρήση.

Εικόνα 76: Paul Klee - Προειδοποίηση των πλοίων (1918)

Τα φωτεινά χρώματα βρίσκονται στο όριο ώστε να χαρακτηριστούν χρώματα, γιατί μόνο ένας αμυδρός υπαινιγμός απόχρωσης είναι αντιληπτός σε αυτά τα καθαρά και διαυγή χρώματα. Επειδή είναι κυρίως λευκά και φωτεινά χρώματα, ακτινοβολούν το φως γύρω τους, κάνοντας ένα δωμάτιο να αστράφτει από φωτεινότητα. Τα φωτεινά χρώματα “ανοίγουν” το χώρο, κάνοντάς τον να δείχνει πιο μεγάλος και ευάερος.

Εικόνα 77: Roberto Matta - Συμφορές του Μυστικισμού (1942)

Τα σκοτεινά χρώματα είναι δυνατά, σοβαρά και δημιουργούν την εντύπωση ότι ο χώρος μικραίνει αντί να μεγαλώνει. Συχνά χρησιμοποιούνται στις καλές τέχνες και στον εσωτερικό σχεδιασμό ως ένας τρόπος αντιπαραβολής με τα φωτεινά χρώματα που μπορούν να μεταφέρουν με ποικιλία συναισθημάτων από αξιοπρέπεια και προσήλωση στη παράδοση μέχρι μελαγχολία.

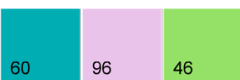

Ζεστά

Εικόνα 78: Andy Warhol – Κόκκινος Λένιν (1987)

Τα ζεστά χρώματα βασίζονται στο κόκκινο. Διαφορετικά από τα θερμά χρώματα, τα ζεστά έχουν απαλύνει με τη προσθήκη του κίτρινου και δημιουργεί ένα κόκκινο-πορτοκαλί, ένα πορτοκαλί και ένα κίτρινο-πορτοκαλί. Αυτά τα άμεσα συναισθηματικά χρώματα, φαίνεται να έρχονται προς εμάς δημιουργώντας ένα κύμα ζεστών χρωμάτων που τα κάνει κατάλληλα για εσωτερικούς χώρους.

Ήρεμα

Εικόνα 79: Vincent van Gogh's – Το χωράφι με τις Ίριδες κοντά στην Arles (1888)

Αντίθετα από τα ψυχρά χρώματα, τα ήρεμα βασίζονται στο μπλε που έχει εμποτιστεί με κίτρινο και κόκκινο. Έτσι δημιουργείται μια εκπληκτική συλλογή από χρώματα από το πράσινο μέχρι το μπλε ή το βιολετί. Αυτά τα χρώματα έχουν χαρακτηριστεί ηρεμιστικά και ειρηνικά ειδικά για χώρους γαλήνιους.

40	24	64
----	----	----

Απαλά

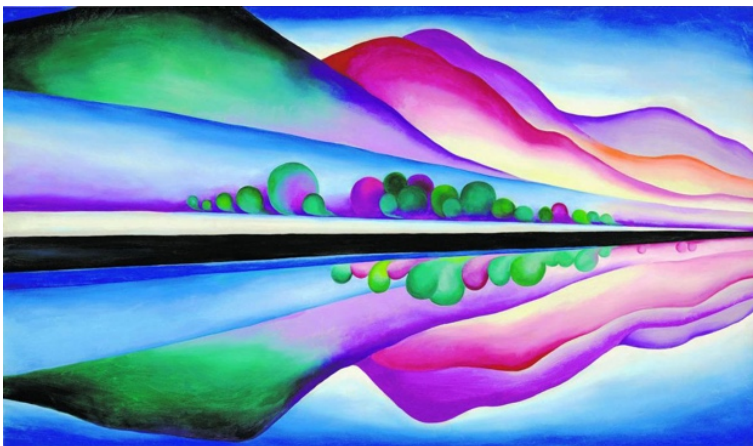

Εικόνα 80: Υβ Τανγκύ - Ο ήλιος στην στολισμένη θήκη (1937)

Τα απαλά είναι χρώματα που προήλθαν από αποχρώσεις με μεγάλη περιεκτικότητα λευκού χρώματος. Αυτά τα παστελ χρώματα βρίσκονται στα κεντρικά “δαχτυλίδια” του χρωματικού τροχού και προκαλούν συναισθήματα αθωότητας, νεότητας και ευγένειας.

4	44	84
---	----	----

Λαμπερά

Εικόνα 81: Τζόρτζια Ο'Κιφ -Αντανάκλαση της Λίμνης Τζορτζ (1921-22)

Τα λαμπερά χρώματα είναι καθαρά και ευδιάκριτα, αγνές αποχρώσεις χωρίς αξιοσημείωτη προσθήκη λευκού ή μαύρου. Αυτά τα έντονα χρώματα χρησιμοποιούνταν πολύ στο Pop-Art κίνημα της δεκαετίας του '60 κυρίως επειδή δίνουν την αίσθηση ότι πάλλονται.

Βασικά Χρωματικά Συστήματα

Κανένα χρώμα δεν λειτουργεί μόνο του. Στην πραγματικότητα, η επίδραση ενός χρώματος καθορίζεται από πολλούς παράγοντες: το φως που αντανακλάται από αυτό, τα χρώματα που το περιβάλλουν ή την προοπτική του ατόμου που κοιτά το χρώμα. Τα βασικά χρωματικά σχήματα αφορούν στην αντικειμενική πραγματικότητα της χρήσης τους και του συνδυασμού χρωμάτων. Το καθένα από αυτά τα σχήματα δημιουργεί ένα μοναδικό αποτέλεσμα για το θεατή.

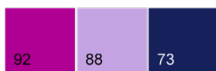

Αχρωματικά

Εικόνα 82: Ντε Κούνινγκ - Χωρίς Τίτλο (1948-49)

Εννοώντας “χωρίς χρώμα”, ένα αχρωματικό σχήμα αποτελείται από λευκό και μαύρο, και την πληθώρα των γκρι που μπορεί να παραχθούν από αυτά. Ποικιλία “ζεστών” και “ήρεμων” χρωματικών σχηματισμών φτιάχνονται προσθέτοντας μια νύξη από κόκκινο, κίτρινο ή μπλε (τα βασικά χρώματα),

Παρεμφερή

Εικόνα 83: Φρανκ Άουερμπαχ - Κεφάλι του Eow (1972)

Χρησιμοποιεί τρεις διαδοχικές αποχρώσεις ή οποιεσδήποτε από τις χροιές ή τις σκιές τους στον χρωματικό τροχό. Αυτές οι αποχρώσεις έχουν ένα αρμονικό και χαρούμενο αποτέλεσμα στο μάτι.

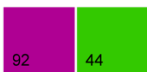

Εκρηκτικά

Εικόνα 84: Χανς Χόφμαν - Φεγγάρι που Ανατέλλει (1964)

Τα εκρηκτικά χρωματικά σχήματα έχουν ένα ζωηρό αποτέλεσμα, σαν έκρηξη. Για να δημιουργηθεί ένα εκρηκτικό σχήμα, πρέπει να συνδυαστεί ένα χρώμα με την απόχρωση δεξιά ή αριστερά του συμπληρωματικού του χρώματος.

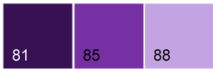

Συμπληρωματικά

Εικόνα 85: Χόκνεϋ - Φαράγγι του Νίκολς (1980)

Σ' αυτό το σχήμα χρησιμοποιούμε τα συμπληρωματικά χρώματα, δηλαδή τα ακριβώς αντίθετα στο χρωματικό τροχό. Για παράδειγμα, πράσινο/κόκκινο, μπλε/πορτοκαλί κ.λπ. Αυτά τα χρώματα επαυξάνουν το ένα το άλλο, παράγοντας μια σχεδόν παλλόμενη οπτική αίσθηση όταν τα βλέπουμε το ένα δίπλα στο άλλο.

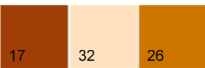

Μονοχρωματικά

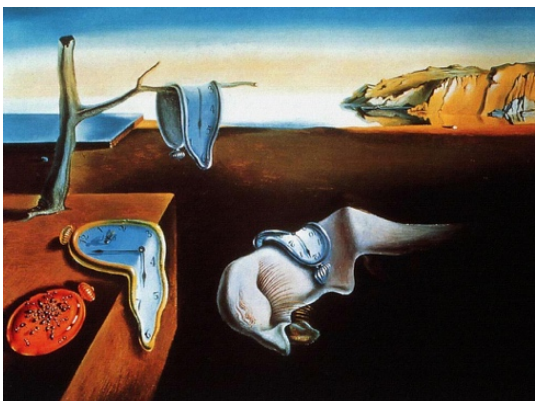

Εικόνα 86: Ζωρζ Σερά - Le Chahut (1889-90)

Σ' αυτό το σχήμα συνδυάζουμε μια απλή απόχρωση με καθεμία από τις χροιές ή τις σκιές της.

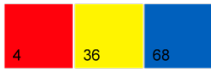

Ουδέτερα

Εικόνα 87: Σαλβαντόρ Νταλί - Η επιμονή της μνήμης (1931)

Το ουδέτερο χρωματικό σχήμα είναι τόσο απαλό που φαίνεται σχεδόν άορατο. Αποτελείται από αποχρώσεις που έγιναν ουδέτερες από τη προσθήκη των συμπληρωματικών τους. Η επιπλέον προσθήκη του μαύρου και του άσπρου διευρύνει την ουδέτερη παλέτα.

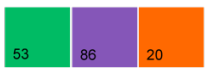

Βασικά

Εικόνα 88: Νικολά ντε Σταλ - Agrigente (Ακράγας) (1954)

Στο βασικό χρωματικό σχήμα συνδυάζονται οι καθαρές αποχρώσεις του κόκκινου, του κίτρινου και του μπλε. Η καθαρότητα του βασικού χρωματικού σχήματος την έχει κάνει αναγκαία παλέτα για καλλιτέχνες όπως ο Piet Mondrian και ο Roy Lichtenstein.

Βοηθητικά

Εικόνα 89: Χόκνεϋ - Περισσότερα κομμένα δέντρα στο Woldgate (2008)

Το βοηθητικό χρωματικό σχήμα αποτελείται από τις βοηθητικές αποχρώσεις του πορτοκαλί, του πράσινου και του βιολέ. Έχει φρέσκια, ψυχωφελή ποιότητα και μπορεί να αποδειχθεί πραγματικά ένα καθαρό χρωματικό σχήμα αν χρησιμοποιηθούν χροιές και σκιές από τις βοηθητικές αποχρώσεις

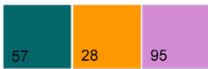

Χωριστά Συμπληρωματικά

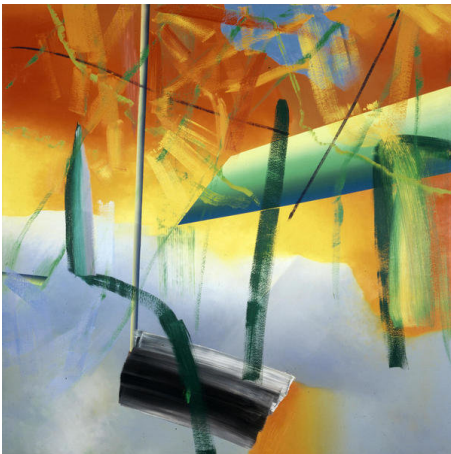

Εικόνα 90: Παναγιώτης Τέτσης - Λαϊκή αγορά (1979-82)

Το χωριστό συμπληρωματικό σχήμα είναι συχνά πιο ευχάριστο από ένα απλό συμπληρωματικό. Αποτελείται από μια απόχρωση συνδυασμένη με τις αποχρώσεις που υπάρχουν στις απέναντι πλευρές του χρωματικού τροχού.

Τριτογενείς Τριάδες

Εικόνα 91: Ρίχτερ - Ιούλιος (1983)

Υπάρχουν δυο χρωματικά σχήματα τριτογενών τριάδων, που αποτελούνται από τρεις τριτογενείς αποχρώσεις οι οποίες απέχουν ίσα η μια από την άλλη στον χρωματικό τροχό. Τα δυο σχήματα τριτογενών τριάδων είναι: κόκκινο-βιολέ, κίτρινο-πορτοκαλί και μπλε-πράσινο ή κόκκινο-πορτοκαλί, κίτρινο-πράσινο και μπλε-βιολέ.

ENOTHTA 3

4

Δυνατό

Εικόνα 92: Stephen Kent Johnson

Εικόνα 93: Wassily Kandinsky - Mit Und Gegen (1929)

Ένα δυνατό χρωματικό σχήμα είναι αυτό που **αιχμαλωτίζει τη προσοχή και το συναίσθημα** του παρατηρητή. Αν χρησιμοποιήσουμε μια δυνατή κόκκινη απόχρωση ως μέρος ενός χρωματικού σχήματος, ασχέτως των άλλων αποχρώσεων, το μάτι θα έλκεται από το σημείο που είναι το κόκκινο. Αυτή η **επιθετική, κυριαρχική ποιότητά** του έχει αναγάγει το κόκκινο σε χρώμα χαρακτηριστικό για σημαίες.

Το **τολμηρό** αποτέλεσμα ενός δυνατού χρωματικού σχήματος μπορεί να αντλείται και από τα συμπληρωματικά χρώματα τα οποία συνδυάζουμε με το κόκκινο. Πράσινο, μπλε-πράσινο και κίτρινο-πράσινο περιέχουν κόκκινες αποχρώσεις και αποκτούν μια αυξανόμενη παλλότητα σε εγγύτητα με το κόκκινο. Παρεμφερή σχήματα που περιέχουν χρώματα ή σκιές του κόκκινου, κόκκινο-πορτοκαλί και κόκκινο-βιολέ συχνά έχουν ένα ζεστό, σχεδόν **βασιλικό** αποτέλεσμα.

Εσωτερικό Σχεδιασμό

Στη χρήση δυνατών χρωματικών σχημάτων είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι το κόκκινο είναι ένα πολύ έντονο χρώμα που **ανεβάζει τους παλμούς μας**· θα είναι δύσκολο να κοιμηθούμε σ' ένα δωμάτιο αυτού του χρώματος. Μπορεί ωστόσο να αυξήσει τη συγκέντρωση σ' ένα **γραφείο**.

Καλές Τέχνες

Η χρήση ενός δυνατού χρωματικού σχήματος στις καλές ή εφαρμοσμένες τέχνες μπορεί να δημιουργήσει υψηλή συναισθηματική φόρτιση στον παρατηρητή, που διαβαθμίζεται από χαρά και ευφορία μέχρι δυσφορία.

Μονοχρωματικό

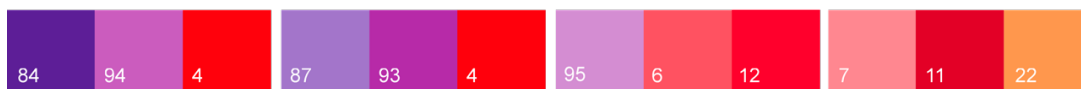
Βασικά

Συμπληρωματικά

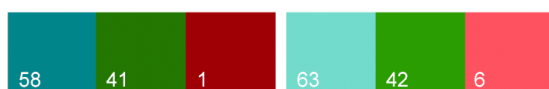
Παρεμφερή

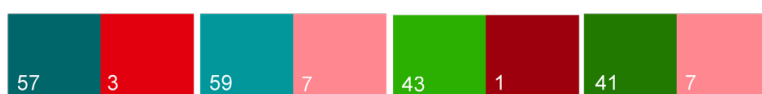
Χωριστά Συμπληρωματικά

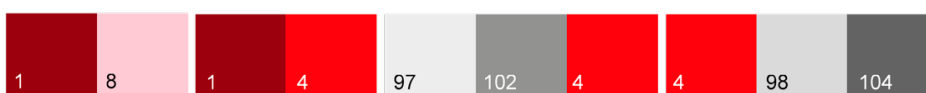
Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 94: Stephen Kent Johnson

Εικόνα 95: Βασίλι Καντίνσκι - Σύνθεση VII (1913)

Οι αποχρώσεις των πολύτιμων λίθων, πολύτιμων χαλιών, σκούρου ξύλου και παλιού κρασιού, είναι η βάση για ένα πλούσιο χρωματικό σχήμα. Το κυρίαρχο συναίσθημα που αποκομίζουμε από ένα τέτοιο σχήμα είναι **ευημερία, αρμονία και παλιομοδίτικη άνεση**. Τα χρώματα είναι υπερέχοντα, χωρίς να είναι εξουθενωτικά.

Ένα πλούσιο σχήμα συχνά περιλαμβάνει συμπληρωματικές αποχρώσεις που έχουν εμπλουτισθεί με μαύρο (χρυσοκόκκινο, μαρόν, πράσινο του δάσους και της ελιάς). Σε συνδυασμό με μεταλλικό χρυσό και χάλκινο, τα χρώματα αποκτούν ένα **παραδοσιακό άρωμα**. Η δομή είναι σημαντική σ' ένα πλούσιο χρωματικό σχήμα.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Για τη χρήση του πλούσιου χρωματικού σχήματος στον εσωτερικό σχεδιασμό, επιλέγουμε χρώματα όπως μια ζεστή σκιά του κόκκινου ή χρυσού για τους τοίχους. Βασικά για ένα τέτοιο χρωματικό σχήμα είναι επίσης το ακατέργαστο ασήμι και το γυαλισμένο ξύλο.

Καλές Τέχνες

Οι καλές τέχνες θα έπρεπε να χρησιμοποιούν λάδια αντί ακρυλικών για ένα πλούσιο αποτέλεσμα. Το λάδι δίνει βάθος, ακτινοβολία και ζεστασιά στο υλικό.

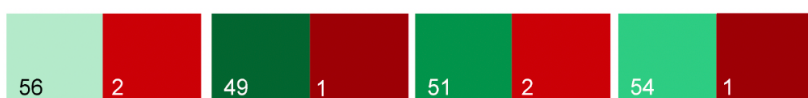
Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

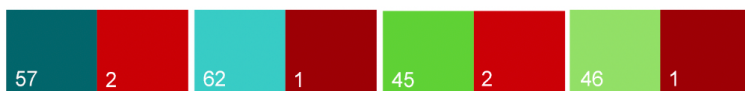
Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 96: Frank Frances Studio

Εικόνα 97: Πικάσο - Δεσποινίδες της Αβινιόν (1907)

Ένα ρομαντικό χρωματικό σχήμα είναι **ευγενικό**, με παστέλ και ανοιξιάτικα λουλούδια. Παραδόξως, το κόκκινο είναι η βάση για ένα ρομαντικό σχήμα. Το κόκκινο έχει απαλυνθεί με λευκό για να γίνει ένα παστέλ ροζ χρώμα. Υπάρχει μια φυσική έλξη του ματιού από το ροζ που οφείλεται στη κόκκινη απόχρωση, αλλά το ροζ **διεγείρει τη προσοχή** όταν το κόκκινο την απαιτεί. Η ρομαντική όψη του ροζ συνδυάζεται πολύ επιτυχημένα με άλλα παστελ χρώματα όπως το απαλό γαλάζιο του ουρανού, το απαλό βιολέ, το πράσινο και το κίτρινο. Όταν το ροζ παστελ συνδυάζεται με ισχυρότερα μπλε, μπλε-πράσινα και πράσινα το σχήμα γίνεται πιο **σοφιστικό**.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Η αθωότητα που προβάλλεται με ροζ κάνει αυτό το ήρεμο χρώμα την κατάλληλη επιλογή για **κρεβατοκάμαρα**.

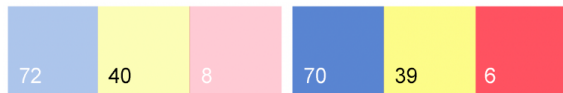
Καλές Τέχνες

Οι καλλιτέχνες ανακαλύπτουν ότι τα νεροχρώματα με τη καθαρή και φωτεινή τους ποιότητα, βελτιώνουν τη χρήση μιας ρομαντικής παλέτας. Την παλέτα αυτή χρησιμοποίησαν ζωγράφοι όπως ο Degas και ο Fragonard.

Μονοχρωματικό

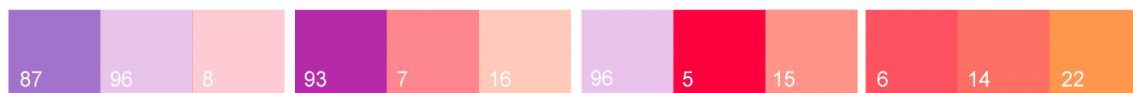
Βασικά

Συμπληρωματικά

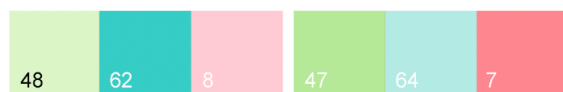
Παρεμφερή

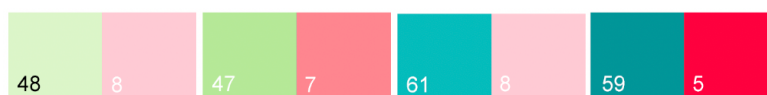
Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 98: Εκδοτικός Οίκος Spiegel στο Αμβούργο (1969) / Vesper Panton

Εικόνα 99: Ρόθο – Πορτοκαλί και Κίτρινο (1956)

Ζωντανά, εκφραστικά, νεανικά, αυτά είναι τα συναισθήματα που εμπεριέχονται σε ένα ζωντανό χρωματικό σχήμα, που βασίζεται σε μια κόκκινο-πορτοκαλί απόχρωση. Το κόκκινο-πορτοκαλί είναι ένα χρώμα χαρούμενο που προκαλεί το **αίσθημα της ζέστης και της ενέργειας**. Σ' ένα εσωτερικό επίπεδο, είναι το χρώμα που προβάλλεται από τη ρίζα chakra, όπου οι Ασιάτες πιστεύουν ότι κατοικεί η δύναμη της γης κάποιου. Υπάρχει κυριολεκτικά ένα **επιθετικό αίσθημα** σ' αυτό το σχήμα, που εμπνέει **κουράγιο**. Ιδιαίτερα σε μια παρεμφερή παλέτα, ένα ζωτικό σχήμα έχει τη λαμπρότητα, σχεδόν τη παλλόμενη ποιότητα των φθινοπωρινών φύλλων.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Μια στιγμιαία αίσθηση ζεστασιάς δημιουργείται όταν ένα ζωτικό χρωματικό σχήμα χρησιμοποιείται στον σχεδιασμό εσωτερικών χώρων, κάνοντάς το μη **ιδανική επιλογή για ήρεμα ή μελαγχολικά κλίματα**. Για εσωτερικούς χώρους, ένα ζωτικό και ιδιαιτέρως συμπληρωματικό σχήμα, χαρακτηριστικά κόκκινο-πορτοκαλί ζευγαρωμένο με μπλε-πράσινο, παρέχει ένα υπέροχο φόντο για επιπλώσεις μ' ένα εξωτικό, ανατολικό άρωμα.

Καλές Τέχνες

Ένα ζωτικό χρωματικό σχήμα είναι κατάλληλο στις εφαρμοσμένες τέχνες όπως κεραμική υαλοπλαστική και χειροποίητα υφαντά. Αυτά τα ζωηρά, απλά χρώματα προσφέρουν πλεονεκτήματα.

Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

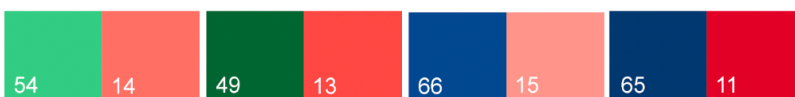
Χωριστά Συμπληρωματικά

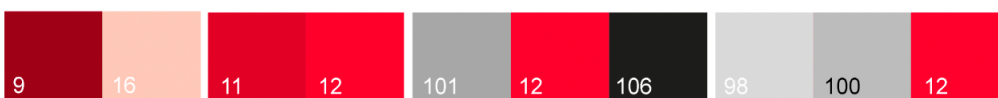
Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 100: Στούντιο Giancarlo Valle

Εικόνα 101: Αρσίλε Γκόρκυ - Νερό στον ανθισμένο μύλο (1944)

Η καρδιά του γήινου χρωματικού σχήματος είναι οι πλούσιες, ηχηρές σκιές του κόκκινου-πορτοκαλί χρώματος του ηλιοβασιλέματος ή της ανατολής της ερήμου. Αυτή η απόχρωση, υποκινεί μια **αγάπη για τη φύση** και χρησιμοποιείται συνήθως στην τέχνη και το σχεδιασμό που υπαινίσσεται ή περιέχει φυσικές φόρμες. Το γήινο σχήμα μεταμορφώνει την υψηλή ενέργεια κόκκινου-πορτοκαλί μ' έναν υπαινιγμό μαύρου σε κάτι πιο «προσγειωμένο». Είναι δύσκολο να βρούμε πληθυσμό που δεν έχει χρησιμοποιήσει τον κόκκινο πηλό, γνωστό και ως terra cotta, υποδηλώνει παγκοσμίως ότι σχετίζεται με τη φύση και τη γη. Στο γήινο αυτό χρωματικό σχήμα βασίζονται τα κοσμήματα των Αμερικανών ιθαγενών με τα τρκουάζ και τα κοραλλί, τα κιλίμια της Μέσης Ανατολής, η Θιβετιανή μάνταλα αλλά και τα πήλινα Αρχαιοελληνικά αγγεία.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Το χαλαρωτικό, ζεστό αίσθημα των γήινων χρωμάτων χρησιμοποιείται σε εσωτερικό κατοικιών, ιδιαίτερα σε **ανοιχτές κουζίνες / τραπεζαρίες και υπνοδωμάτια**. Σ' αυτό το σχήμα χρησιμοποιούνται άβαφα σκληρά υλικά όπως το ξύλο, το μπαμπού και το ρυζόχαρτο.

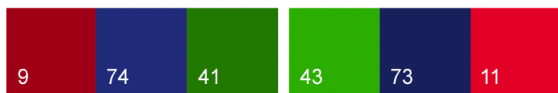
Καλές Τέχνες

Οι καλλιτέχνες θα βρουν στα γήινα σχήματα ένα φυσικό ξεκίνημα σε ότι αφορά την έρημο ή άλλες εξωτικές ή άγονες τοποθεσίες.

Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 102: Frank Frances Studio

Εικόνα 103: Γιохάνες Βερμέερ - Το δρομάκι (1657-58)

Μία αληθινή απόχρωση είναι **ζεστή, άνετη και μη επιτακτική**, και αποτελεί μη κεντρική απόχρωση για ένα φιλικό σχήμα. Το πορτοκαλί είναι **απλό και ευθύ**. Όταν συνδυάζεται με το συμπληρωματικό του το μπλε, οι δύο αποχρώσεις αποκτούν ευθραυστότητα, όπως τα φθινοπωρινά φύλλα δίπλα σ' ένα καθαρό ουρανό του Οκτώβρη. Σε μια πιο σημειολογική ματιά, το πορτοκαλί είναι διεθνώς το χρώμα της διάσωσης και χρησιμοποιείται για εξαρτήματα προστασίας επειδή φαίνεται εύκολα από μακριά.

Ως το στήριγμα του σχήματος, το πορτοκαλί θυμίζει χρυσάνθεμα, γυαλισμένα χαλκώματα και ακτινοβόλες φωτιές. Το πορτοκαλί είναι μια απόχρωση που αποδίδει **ασφάλεια, άνεση και τις χαρές της οικογενειακής ζωής**. Αυτό το σχήμα είναι απολύτως ελαστικό και συναντάται σε πίνακες Γερμανών καλλιτεχνών του 17^{ου} αιώνα όπως ο Vermeer και ο Rembrandt, που υμνούν δραστηριότητες της καθημερινότητας. Αυτή η προσιτή απόχρωση διεγείρει την **αισιοδοξία, την πίστη, την ανεκτικότητα και μια αίσθηση κοινοκτημοσύνης**.

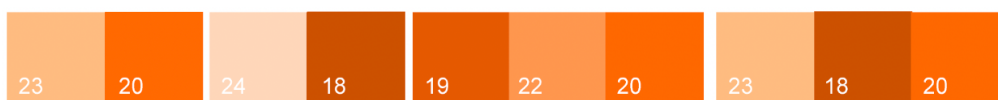
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Οι άνθρωποι συχνά έλκονται και αισθάνονται πιο κοινωνικοί σε χώρους με πορτοκαλί απόχρωση. Έτσι μια **τραπεζαρία ή ένας ξενώνας** είναι το τέλει μέρος για φιλόξενους τοίχους ή υφάσματα στο χρώμα ή τις αποχρώσεις του πορτοκαλί.

Καλές Τέχνες

Οι καλλιτέχνες εφαρμοσμένων τεχνών θα ανακαλύψουν ότι υπάρχει μια ανοιξιιάτικη, πρωτόγνωρη φρεσκάδα στη φιλική παλέτα. Είναι ιδανική για πίνακες με λουλούδια, χειροποίητες κάρτες και εκδόσεις για παιδικά βιβλία.

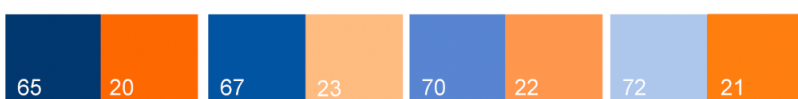
Μονοχρωματικό

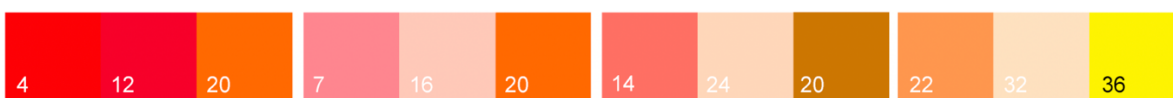
Βασικά

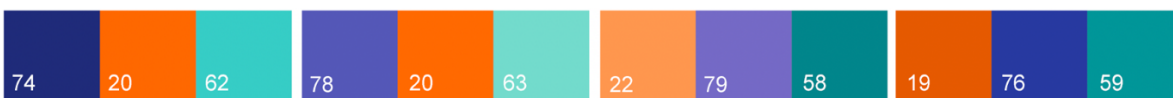
Συμπληρωματικά

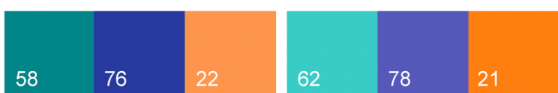
Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

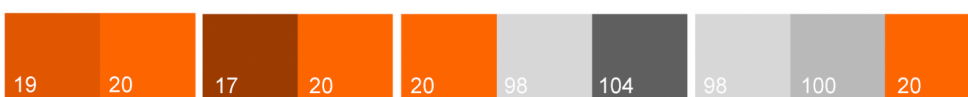
Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 104: Karolina Rochman Design

Εικόνα 105: Αρσίλε Γκόρκυ - Αρραβώνες II (1947)

Ο συνδυασμός των ευγενικών παστελ χρωμάτων που ακουμπούν τα φυσικά δημιουργεί ένα μαλακό χρωματικό σχήμα. Συχνά το μαλακό σχήμα περιλαμβάνει το ροδακινί, ένα χρώμα που συνδυάζει τη καθαρότητα του λευκού με τη ευρύτητα και τη προσιτότητα του πορτοκαλί.

Τα συναισθήματα που προκαλούνται είναι γενικά ευχάριστα όπως η **ηρεμία, η φιλοξενία και η χαλαρότητα**, είναι γοητευτικό, εύκολο στο μάτι και κολακευτικό στους περισσότερους τόνους. Η μεταξωτή αίσθηση ενός μαλακού σχήματος το κατατάσσει σ' αυτά που συνήθως χρησιμοποιούνται στη διακόσμηση **εστιατορίων, ξενοδοχείων και λουτρών**. Η μίξη ήσυχης πολυτέλειας και κομψότητας δίνουν σ' αυτό το σχήμα σχεδόν απεριόριστες δυνατότητες στον εσωτερικό σχεδιασμό.

Όταν χρησιμοποιείτε το μαλακό σχήμα, όλα τα χρώματα κρατιούνται στο ίδιο χαμηλό επίπεδο χρώματος και αντιθέσεων. Προσθέτοντας ένα δυνατότερο χρώμα, θα είναι δυσάρεστα παράτονο.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Εξαιτίας της μη επιτακτικής τους φύσης, τα μαλακά χρώματα είναι εξαιρετικά στο χρόνο, πράγμα που τα κάνει ιδανικά για εσωτερικούς χώρους.

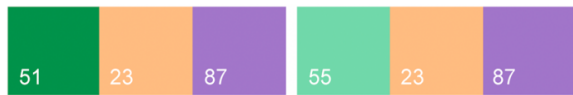
Καλές Τέχνες

Τα μαλακά χρώματα μας υποβάλλουν τη πληθωρικότητα ενός πίνακα. Οι καλλιτέχνες θα βρουν αυτή τη παλέτα χρήσιμη για πορτρέτα, οφείλοντάς της τους αμιγείς συνδυασμούς του ροδακινί και του ροζ, του μπεζ και του χρυσού.

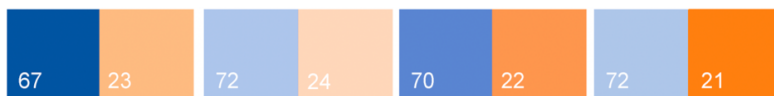
Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

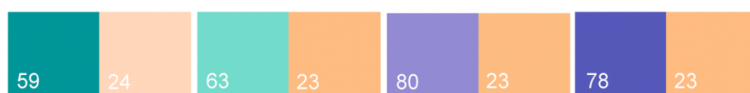
Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

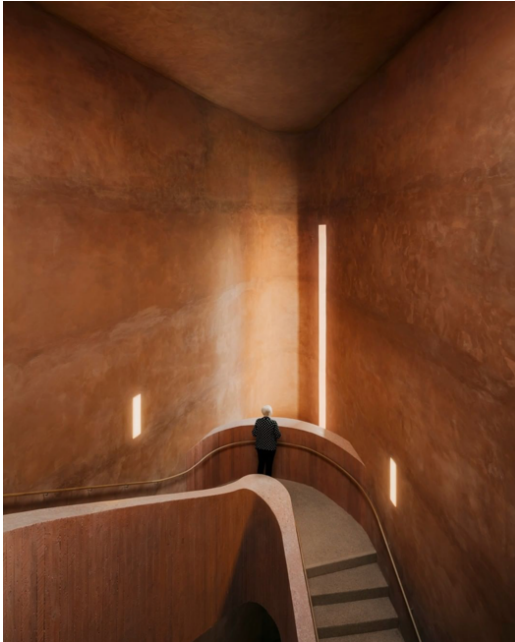

Εκρηκτικά

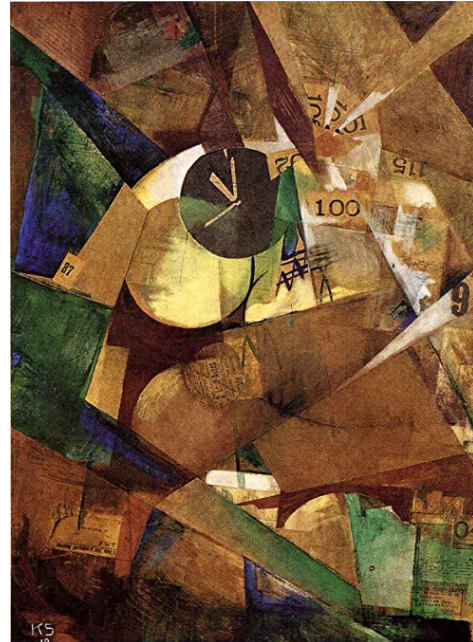

Ουδέτερα

Εικόνα 106: MKM Museum Küppersmühle Extension / Herzog & de Meuron

Εικόνα 107: Kurt Schwitters - Η μεγάλη Εγώ - εικόνα (1919)

Ένα φιλόξενο χρωματικό σχήμα είναι αυτό που περιέχει τη ζεστή ακτινοβολία του κίτρινου-πορτοκαλί ή το χρώμα του κεχριμπαριού. Το μελένιο χρώμα συνδυάζει τη προσιτή ποιότητα του πορτοκαλί και τις τίμιες, εκφραστικές ποιότητες του κίτρινου. **Ανοιχτό, τίμιο και ευχάριστο**, το φιλόξενο χρωματικό σχήμα δίνει μια κλασική αίσθηση, ιδιαιτέρως στους συμπληρωματικούς και μονοχρωματικούς συνδυασμούς του, που περιέχουν μια παλιομοδίτικη ευθυμία. Εξαιτίας της επεκτατικής φύσης της κίτρινης απόχρωσης, φαίνεται να καλεί τον παρατηρητή να εισχωρήσει στον πίνακα στον οποίο κυριαρχεί αυτή η απόχρωση.

Στην αγνή, υψηλού χρώματος φόρμα του, το κίτρινο-πορτοκαλί έχει πνευματώδεις συνεκδοχές, που φαίνονται στις ρόμπες των βουδιστών μοναχών. Θεωρείται χρώμα **εκφραστικό και ευπρεπές**.

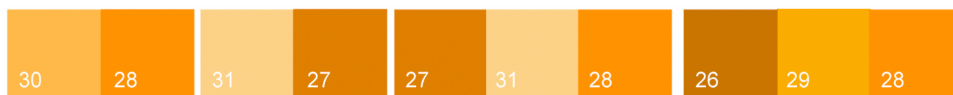
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Στα σπίτια, ένα φιλόξενο σχήμα μπορεί να περιέχει ξανθά ξύλα ή rattan για μια καθολικά κεχριμπαρένια ακτινοβολία. Ταιριάζει σε **οικογενειακά δωμάτια, τραπεζαρίες και καθιστικά**.

Καλές Τέχνες

Οι καλλιτέχνες ενστικτωδώς χρησιμοποιούν μια κίτρινο-πορτοκαλί απόχρωση για να δημιουργήσουν μια ζεστή προσιτή αίσθηση στους πίνακες.

Μονοχρωματικό

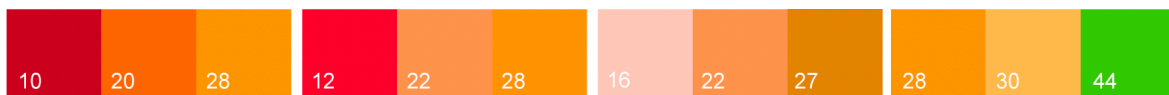
Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 108: Σπίτι του 1860s, Λονδίνο / Eicker Design

Εικόνα 109: Δημήτρης Μυτάρας - Κίτρινο επιτύμβιο (1992-93)

Ένα κινητικό χρωματικό σχήμα κινείται γύρω από το φωτεινότερο βασικό χρώμα, το κίτρινο. Το κίτρινο δημιουργεί κίνηση, είναι επεκτατικό, συχνά υπερσχύει άλλων χρωμάτων και είναι μια απόχρωση που προκαταβάλλει τον παρατηρητή. Στην τελική πληρότητά του, το κίτρινο μπορεί να γίνει το πιο **επιθετικό** των αποχρώσεων, περισσότερο ακόμα και από το κόκκινο. Όταν αναμιγνύεται με το λευκό, το κίτρινο περιέχει ακόμη περισσότερο φως και ενέργεια. Το τελευταίο από τα αληθινά ζεστά χρώματα στο χρωματικό τροχό, το κίτρινο, είναι **χαρούμενο ανανεωτικό και πνευματώδες**. Προάγει την **επικοινωνία, διεγείρει τη διάνοηση και δίνει έμφαση στη τάση για λεπτομέρεια**.

Η δραστήρια φύση του βασικού κίτρινου είναι ασυγκράτητη όταν συνδυάζεται με το συμπληρωματικό του, το βιολέ. Ο συνδυασμός πάλλεται από ενέργεια και κίνηση και συναντάται συχνά στη φύση, για παράδειγμα τα ανοιξιάρικα λουλούδια όπως οι ίριδες και ο κρόκος.

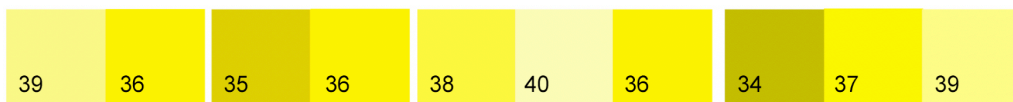
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Το κίτρινο είναι εξάισιο χρώμα για χώρους όπου η διανοητική σαφήνεια και ο λεπτομερής προσανατολισμός είναι απαραίτητα, για παράδειγμα σ' ένα **γραφείο**.

Καλές Τέχνες

Επειδή το μάτι ακολουθεί το κίτρινο οι καλλιτέχνες μπορούν να χρησιμοποιούν ένα κινητικό σχήμα για να καθοδηγούν το μάτι του παρατηρητή στο πίνακα.

Μονοχρωματικό

Βασικά

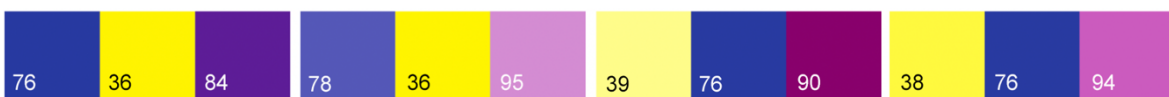
Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

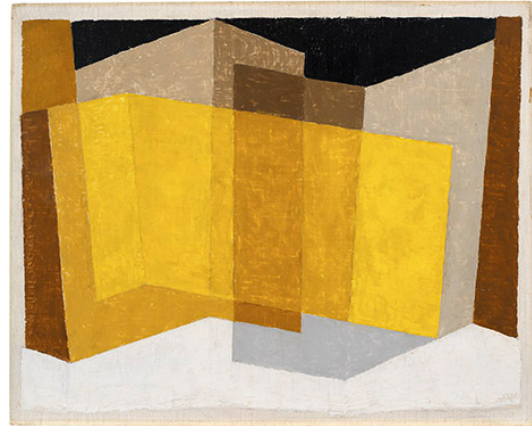

Ουδέτερα

Εικόνα 110: Studio Hagen Hall / Σπίτι στο βόρειο Λονδίνο

Εικόνα 111: Άλμπερτς - Angular (1935)

Το απόλυτα κατασταλτικό για τις αισθήσεις κομψό χρωματικό σχήμα είναι μια χαριτωμένη ανάμιξη από τις αμυδρότερες χροιές, συνδυαστικά με τη θερμή του απαλού κίτρινου. Σ' αυτό το χρώμα η ενεργητική φύση του κίτρινου «μαλακώνει» με το λευκό που παράγει ένα κρεμώδες χρώμα που αποτελεί ό,τι πιο κλασικό για εσωτερικούς τοίχους. Έχει μια **αναπλαστική, επεκτατική ποιότητα** που φαίνεται να λούζει ένα δωμάτιο με χρυσό φως. Υπάρχει μια διαυγής ποιότητα στο κομψό σχήμα. Ακόμη και στα συμπληρωματικά, στα χωριστά συμπληρωματικά και στις εκρηκτικές παραλλαγές, το κομψό χρωματικό σχήμα δεν είναι ποτέ δυσάρεστο, είναι πάντα **ισχυρό**, αποπνέει μια αίσθηση **αρμονίας και χάρης**.

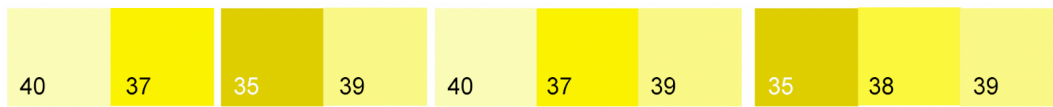
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Όταν χρησιμοποιείται το κομψό χρωματικό σχήμα προσφέρει διαύγεια και διαφάνεια. Αυτό σημαίνει ότι μαζί του μπορεί να χρησιμοποιηθεί γυαλί, καθαρά υφάσματα ακόμη και ένα άγγιγμα από μεταλλικό χρυσό, σε μια κορνίζα ή ένα διακοσμητικό· αποπνέει κομψότητα χωρίς να είναι επιδεικτική.

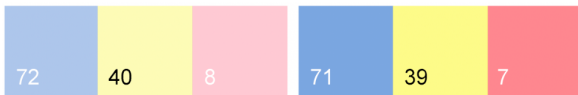
Καλές Τέχνες

Μεγάλοι καλλιτέχνες διατηρούν τη φινέτσα των κομψών χρωμάτων χρησιμοποιώντας λεπτές λωρίδες από διαυγή νεροχρώματα.

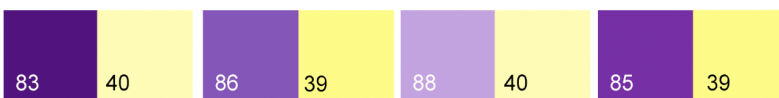
Μονοχρωματικό

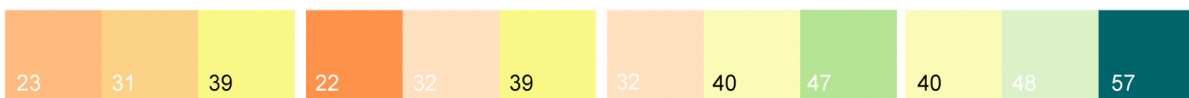
Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

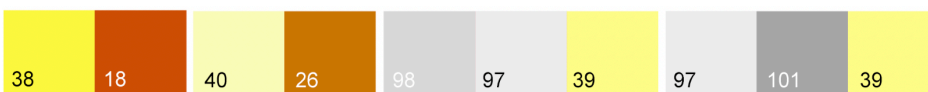
Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 112: Stephen Kent Johnson

Εικόνα 113: Ρομπέρτο Μάτα - Η γη είναι ένας άνθρωπος (1940)

Το φρέσκο χρωματικό σχήμα περιστρέφεται γύρω από το πράσινο. Το πράσινο είναι ένα χρώμα που συνδέεται με τη **θεραπεία, την ευδαιμονία, την αναγέννηση, την ηρεμία και τη γενναιοδωρία**. Αυτή η απόχρωση σημαίνει ισορροπία μεταξύ ζεστού και κρύου και περιέχει την εξωστρεφή επικοινωνιακή όψη του κίτρινου και τις ειρηνικές επιρροές του μπλε. Ένα φρέσκο σχήμα είναι ξεκούραστο στο μάτι, δίνοντας μια αίσθηση χαλαρότητας. Επειδή το πράσινο είναι μια απόχρωση που σβήνει χαριτωμένα άλλες αποχρώσεις, ιδιαίτερα το συμπληρωματικό του το κόκκινο, αυτές φαίνεται να φωτίζονται από τη παρουσία του.

Η πράσινη χρωματική παλέτα θυμίζει ομιχλώδη πράσινα νησιά, δάση, καταπράσινη χλόη και λιβάδια με τουλίπες. Στη παρεμφερή του παλέτα, παραπέμπει σε πράσινους λόφους πάνω από ένα μπλε-πράσινο ωκεανό. Η τρυφερή ομορφιά του φυσικού περιβάλλοντος προβάλλεται πάντα από αυτό το σχήμα.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Στον εσωτερικό χώρο, ένα φρέσκο χρωματικό σχήμα είναι ιδανικό για **κρεβατοκάμαρες και μπάνια**, προσδίδοντας αίσθηση ανανέωσης και χαλάρωσης.

Καλές Τέχνες

Για τους καλλιτέχνες, μια φρέσκια παλέτα είναι μια φανερό επιλογή που δημιουργεί ανοιξιάτικη διάθεση. Επειδή το πράσινο τείνει να «σβήσει», καλό θα ήταν να προστεθεί μια μικρή ποσότητα του συμπληρωματικού του· το κόκκινο, για να δωθεί ενέργεια σ' ένα πίνακα.

Μονοχρωματικό

Βασικά

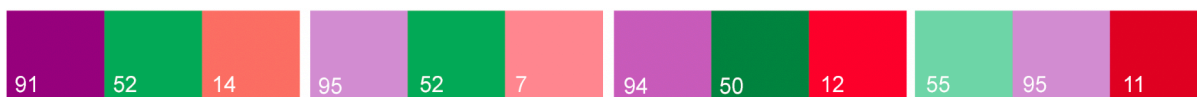
Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 114: Bergman Interiors / Laowai Speakeasy

Εικόνα 115: Αρσίλε Γκόρκυ - Σκούρος Πράσινος πίνακας (1948)

Τα παραδοσιακά χρωματικά σχήματα, με τις βαθιές πλούσιες σκιές και τόνους, αποπνέουν μια αίσθηση ιστορίας, σαν να έχουν σκοτεινιάσει με το χρόνο ή να βγήκαν από μια μεσαιωνική ταπετσαρία. Τα σκιασμένα πράσινα που κυριαρχούν σ' αυτό το σχήμα συνδυάζουν τη σταθερότητα του μαύρου με τη σταθερή, αναζωογονητική όψη του πράσινου. Υπάρχει όμως μια **συντηρητική, πολύτιμη χροιά** στη παραδοσιακή παλέτα, που δηλώνει **ασφάλεια και παλιές αξίες**.

Ακόμη και στις συμπληρωματικές και εκρηκτικές χροιές, τα παραδοσιακά χρώματα αναμιγνύονται, δημιουργώντας ένα ευχάριστο φόντο που δεν τραβά τη προσοχή.

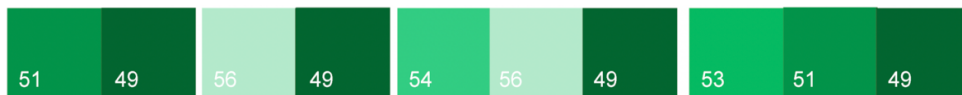
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Όταν συνδυάζονται σκούρα γυαλισμένα ξύλινα πατώματα, έπιπλα ή ξύλινες επιφάνειες, τα παραδοσιακά χρώματα δίνουν στο χώρο την αίσθηση του πατροπαράδοτου, ιδανικά για βιβλιοθήκες, τραπεζαρίες κ.λπ.

Καλές Τέχνες

Οι καλλιτέχνες ανακαλύπτουν τη χρησιμότητα αυτής της παλέτας για να τονίσουν την αρχαία ηρεμία της φύσης και για κάθε εργασία που θέλει να δηλώσει την αίσθηση της ιστορίας.

Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 116: Summer Thornton Design

Εικόνα 117: Edith Socolow – Παράθυρα

Ένα ανανεωτικό χρωματικό σχήμα πάντα περιλαμβάνει το καθαρό ενεργητικό χρώμα μπλε-γκρι. Ένα ευαίωτο, νεανικό μπλε-γκρι ή γαλάζιο έχει το ήρεμο, χαλαρωτικό αποτέλεσμα του μπλε αλλά περιέχει και το ζεστό άγγιγμα του κίτρινου. Τα ανανεωτικά χρώματα δηλώνουν **καλή φυσική κατάσταση υγείας και διανοητική διαύγεια**. Όπως δηλώνει και το όνομα, το γαλάζιο ή αζυμα πάντα υπονοεί δροσερό νερό και στην πραγματικότητα μπλε-γκρι είναι το χρώμα που συναντάμε πιο συχνά στις πισίνες. Αυτό είναι ένα επεκτατικό, χαρούμενο χρωματικό σχήμα ιδανικό για **μπάνια και υπνοδωμάτια**. Το γαλαζοπράσινο θεωρείται ένα από τα πιο θεραπευτικά χρώματα ιδιαιτέρως σε συνδυασμό με τη συμπληρωματική του απόχρωση το κόκκινο-πορτοκαλί· και υπονοεί μια όαση στην έρημο. Όταν συνδυάζεται με λευκό παραπέμπει σε νησί του Αιγαίου, όπως η Σαντορίνη. Ένα ανανεωτικό χρωματικό σχήμα είναι **σύγχρονο, συναρπαστικό, χαλαρό, δροσιστικό και ενεργητικό**.

Υπάρχει ένας έντονος εξωτισμός στα ανανεωτικά χρώματα, που συναντάται στην τέχνη του Ισλάμ, της Ωκεανίας και των αυτοχθόνων Αμερικάνων.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Στο σχεδιασμό **μπάνιων, κουζινών και εξωτερικών χώρων**, στιλπνά κεραμικά πλακάκια σε ανανεωτικά χρώματα προσθέτουν μια αύρα καλοκαιρινής ξεκούρασης όλο το χρόνο.

Καλές Τέχνες

Στις καλές και εφαρμοσμένες τέχνες, τα ανανεωτικά χρώματα και ιδιαιτέρως το γαλαζοπράσινο, δηλώνουν ζεστό καιρό και νερό. Αντίθετα από τα περισσότερα μπλε, το μπλε-γκρι δεν σβήνει, αλλά διατηρεί μια χαρακτηριστική και αξιοσημείωτη παρουσία.

Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 118: Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου / Kersten Geers David Van Severen

Εικόνα 119: Ρομπέρτο Μάτα - Elle Loge La Folie (1970)

Το τροπικό χρωματικό σχήμα διαφέρει από το ανανεωτικό στη προσθήκη του λευκού. Τα παστελ που προέρχονται απ' αυτό δηλώνουν μια εκπληκτική φωτεινότητα καθώς ανακλώνται από το νερό τα λουλούδια και τις αμμουδερές παραλίες, με μια **αίσθηση φωτός και διαφάνειας**. Αυτά τα γαλήνια χρώματα δηλώνουν τη ζωή στο νησί στη πιο χαλαρή της μορφή, γεμάτη ευωδιαστά λουλούδια, σπίτια βαμμένα στα παστελ της θάλασσας, εξωτικά ψάρια και δροσιστικά ποτά που τα απολαμβάνει κανείς στη θέα του ωκεανού.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Αυτό το σχήμα είναι ιδανικό για εσωτερικούς χώρους, ιδιαιτέρως όταν συνδυάζεται με τη φρεσκάδα του λευκού. Χώροι για **εστιατόρια, ξενοδοχεία και λουτρά** φωτίζονται από χρώματα που ηρεμούν και κατευνάζουν.

Καλές Τέχνες

Απαλή και μη επιτηδευμένη, αυτή η παλέτα προτιμάται από καλλιτέχνες που δημιουργούν αισιόδοξες δουλειές με ανοιχτές χαρούμενες φόρμες. Οι διάσημοι κοφτοί πίνακες του Henri Matisse δημιουργήθηκαν συχνά με τροπικά χρώματα. Χαρά, ευτυχία και ανέμελος ρομαντισμός επίσης δηλώνονται με το τροπικό σχήμα.

Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 120: Studio Giancarli Valle

Εικόνα 121: Πικάσο - Ο γέρος κιθαρίστας (1903)

Τα κλασικά χρωματικά σχήματα δηλώνουν δύναμη. Γενικότερα περιλαμβάνουν την ένταση και τη βαθύτητα της απόχρωσης του βασιλικού μπλε. Αυτό το όμορφο χρώμα είναι **σοβαρό, δυνατό και πνευματώδες**. Υπονοεί μια **αναζήτηση της εσωτερικής αλήθειας**. Το μπλε είναι το πιο σκοτεινό από τα χρώματα.

Η πυκνότητα που υποδηλώνει το βάθος της προσωπικότητας και εξασφαλίζει **πληρότητα, αυθεντικότητα, αξιοπρέπεια και επιβλητικότητα**. Η έκφραση «αληθινό μπλε» φωτίζει τις αρετές της σταθερότητας, της πίστης και της υπευθυνότητας και θεωρείται ότι μ' αυτή την απόχρωση **προβάλλονται ιδανικά**. Το βασιλικό μπλε περιέχει μια πινελιά πράσινου, που το κάνει πιο ζωντανό και λιγότερο βαρύ από το απόλυτο μπλε.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

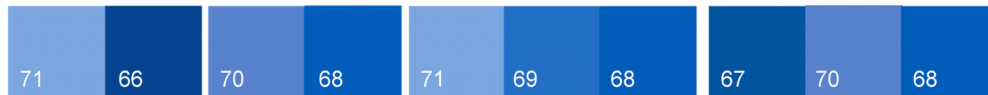
Η διαχρονικότητα, η ζωντάνια και η φυσικότητα ενός κλασικού χρωματικού σχήματος το κάνει πρακτικό για εσωτερικά κατοικιών. Συνεπώς, αποτελεί άριστη επιλογή για τη **διακόσμηση υπνοδωματίου ακόμη και παιδικού**.

Καλές Τέχνες

Στις καλές τέχνες το βασιλικό μπλε είναι το χρώμα που εναλλάσσεται με σκιές και ημίφως. Καλλιτέχνες μπορούν να δημιουργήσουν τη ψευδαίσθηση βαθιάς σκίασης χρησιμοποιώντας

το μπλε ρουά. Οι συμπληρωματικές και χωριστά συμπληρωματικές αποχρώσεις το πορτοκαλί, κόκκινο-πορτοκαλί και κίτρινο-πορτοκαλί θα δώσουν μια αίσθηση φωτεινή.

Μονοχρωματικό

Βασικά

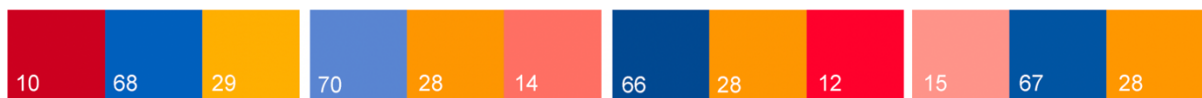
Συμπληρωματικά

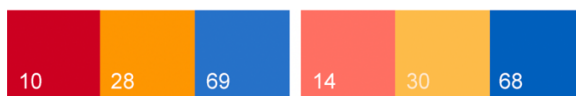
Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

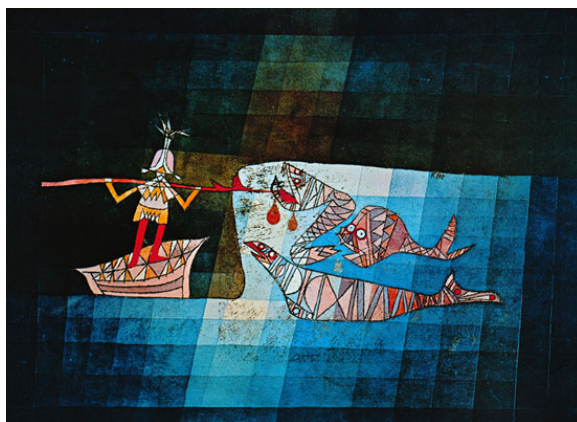

Ουδέτερα

Εικόνα 122: Roman and Williams / NoMad's London

Εικόνα 123: Paul Klee – ο Σεβάχ ο θαλασσινός (1928)

Το ναυτικό μπλε είναι ένα χρώμα που δηλώνει **αξιοπιστία, υπευθυνότητα και διάρκεια**. Από ένα αξιόπιστο χρωματικό σχήμα προβάλλεται η ήρεμη δύναμη της θέλησης.

Όταν το ναυτικό μπλε αναμιγνύεται με το λευκό, δίνει μια **δροσερή και προσιτή ποιότητα**.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Τα αξιόπιστα χρωματικά σχήματα θα πρέπει να περιέχουν ουσιαστική συμμετρία του φωτεινού, του λαμπερού και του παστελ για ένα αποτέλεσμα πλούσιο και όχι βαρύ ή καταπιεστικό.

Καλές Τέχνες

Ένα αξιόπιστο χρωματικό σχήμα είναι ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για καλλιτέχνες που θέλουν να δημιουργήσουν εικόνες που παραπέμπουν στο ναυτικό. Τα μπλε απορροφούν φως. Πινελιές από συμπληρωματικό πορτοκαλί θα ζωντανέψουν έναν καμβά όπου κυριαρχεί το μπλε.

Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

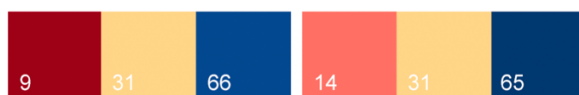
Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

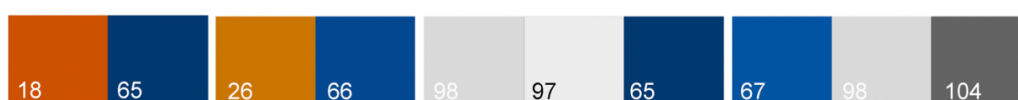
Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 14: Farrow & Ball

Εικόνα 125: Υβ Τανγκύ - Αόριστο διαιρετό (1942)

Το παλ γαλάζιο είναι ένα ήρεμο, απαλό χρώμα που αποτελεί τη βάση του ήπιου χρωματικού σχήματος. Συγκεκριμένα το γαλάζιο **ρυθμίζει τη πίεση του αίματος, τους σφυγμούς και τους ρυθμούς της αναπνοής.**

Η καθαρότητα του λευκού, η «τιμιότητα» και η σταθερότητα του μπλε αναμιγνύονται για να δώσουν ένα μπλε καινούριο χρώμα που θεωρείται **χρώμα για διαλογισμό.**

Ο κομψός αφρός του νερού, η κυκλική φύση της παλίρροιας και το απέραντο γαλάζιο του ουρανού της εξοχής δηλώνονται όταν το ήπιο σχήμα χρησιμοποιείται.

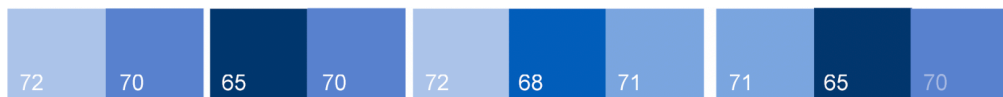
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Σχεδιάζοντας ένα υπνοδωμάτιο με παλ γαλάζιο, μπορούμε να απολαύσουμε τη χαλαρωτική του ποιότητα. Επιπλέον ενδυναμώνει την υπομονή και την ευχαρίστηση κάποιου που θα ξεκουραστεί εκεί. Αυτό το χρωματικό σχήμα είναι επίσης πολύ ευχάριστο στο χώρο του **μπάνιου**, όταν ενισχύει τις **θεραπευτικές ιδιότητες του λουτρού**. Οι συμπληρωματικές και χωριστά συμπληρωματικές αποχρώσεις του πορτοκαλί, κόκκινο-πορτοκαλί και κίτρινο-πορτοκαλί φωτισμένες με λευκό, προσθέτουν στο παλ γαλάζιο μια πιο αποφασιστική, γήινη δύναμη.

Καλές Τέχνες

Τα ήπια χρώματα παρέχουν μια εξάισια παλέτα για πορτρέτα. Ένα τρυφερό φόντο του μπλε προκαλεί ροδακινί αντανakλάσεις κάνοντάς το πιο ζωντανό.

Μονοχρωματικό

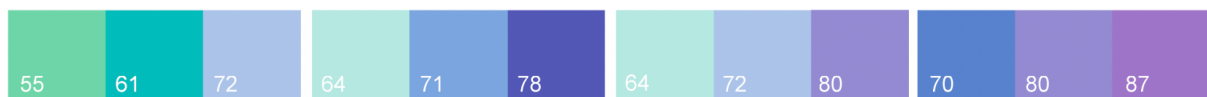
Βασικά

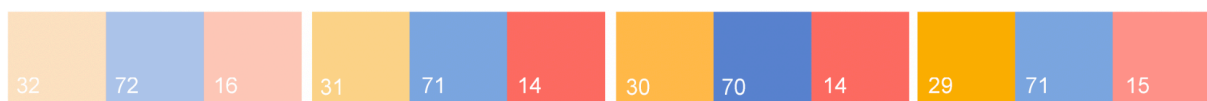
Συμπληρωματικά

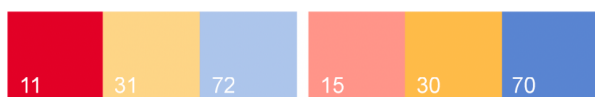
Παρεμφερή

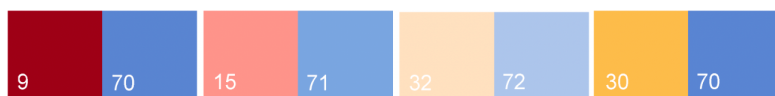
Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 126: Jonathan Adler

Εικόνα 127: Vincent van Gogh - 'Ένασπρη νύχτα (1889)

Ένα βαθύ μπλε-βιολέ, γνωστό ως «βασιλική πορφύρα» είναι το χρώμα που για αιώνες **συνδέθηκε με την εξουσία. Αυθεντική, δυνατή και τολμηρή**, είναι μια εντυπωσιακή απόχρωση που είναι δύσκολο να αγνοηθεί. Το μπλε-βιολέ είναι η πιο σκοτεινή απόχρωση στο χρωματικό τροχό και φαίνεται πιο φυσικό όταν συνδυάζεται με μεταλλικό χρυσό, κίτρινο-πορτοκαλί ή ένα δροσερό κίτρινο-λεμονί τα οποία προσδίδουν **φως και λάμψη**. Το ηγεμονικό σχήμα δηλώνει αρχαίο πλούτο, συνήθως με ένα ανατολικό άρωμα, μια αίσθηση πολύτιμων χαλιών, υφασμάτων και πινάκων από την Ινδία ή τη Μέση Ανατολή. Μπλε-βιολέ είναι το χρώμα από τα πιο φίνα ζαφείρια και υπάρχει μια ποιότητα πολύτιμων λίθων στα ηγεμονικά χρώματα που προσθέτουν **πλούτο** όπου κι αν χρησιμοποιηθούν.

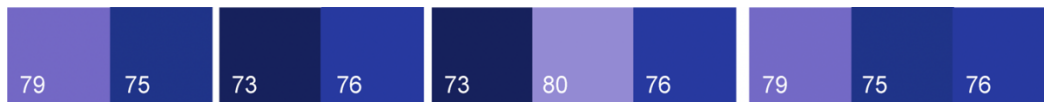
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Χρωματίζοντας ένα δωμάτιο μπλε-βιολέ, μετριάζεται η αντίθεση στις αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες και μπορεί να φαίνεται πιο σκοτεινό. Άρα ένα μπλε-βιολέ δωμάτιο θα πρέπει να έχει άπλετο φυσικό φως.

Καλές Τέχνες

Για πίνακες που πάλλονται, με βαθιά συναισθηματική επιρροή, το ηγεμονικό σχήμα με χωριστά συμπληρωματικές αποχρώσεις είναι απαραίτητο. Υπήρξε το αγαπημένο του Vincent Van Gogh.

Μονοχρωματικό

Βασικά

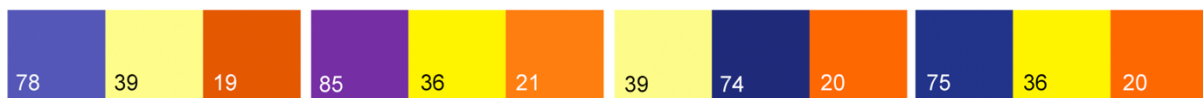
Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

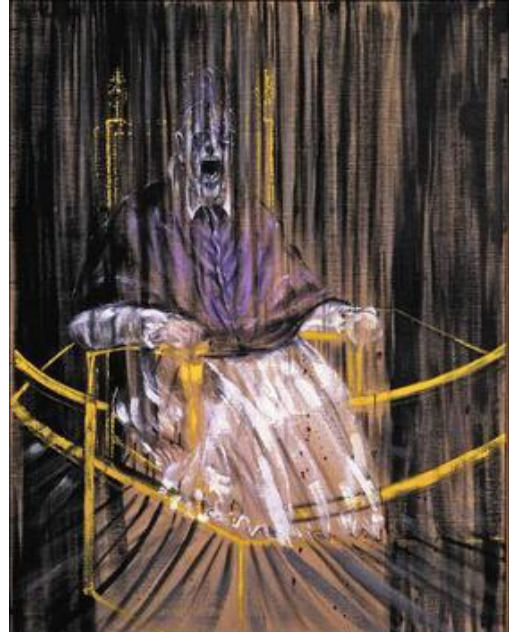

Ουδέτερα

Εικόνα 128: Restaurant Varna / Verner Panton

Εικόνα 129: Μπέηκον - Σπουδή κατά το Πορτραίτο του Βελάσκουεθ με τον Πάπα Ιννοκέντιο τον 10ο (1953)

Σπάνια, απρόβλεπτα και σαγηνευτικά είναι τα χρώματα στο μαγικό σχήμα. Μια δυναμική βιολέ απόχρωση, που συνδυάζει το πάθος του κόκκινου με τη πνευματώδη ευρύτητα του μπλε, είναι η κεντρική απόχρωση για τη μαγική παλέτα. Στην εσωτερική φιλολογία το βιολέ ή το μωβ ταυτίζεται με το τρίτο μάτι, θέση της διαλογιστικής γνώσης. Υπάρχει μια **δραστήρια παιδική ευρύτητα** στο βιολέ, και τα μαγικά χρωματικά σχήματα επωφελούνται από αυτή την **αίσθηση διασκέδασης**. Όταν συνδυάζεται με χωριστά συμπληρωματικά όπως το κίτρινο-πορτοκαλί ή κίτρινο-πράσινο, αυτή η **παλιμπαιδίζουσα ποιότητα γίνεται ευρύτερη και πιο αστεία**.

Το κίτρινο είναι το αληθινό συμπληρωματικό του βιολέ, προσθέτοντας **φρεσκάδα και αίσθηση ισορροπίας**. Οι δύο αποχρώσεις αναδεικνύουν η μία την ομορφιά της άλλης, όπως το κίτρινο και το βιολέ της ίριδας. Οι ανορθόδοξοι συνδυασμοί του μαγικού σχήματος προσθέτουν μια αίσθηση του φανταστικού σε κάθε τέχνη, σχέδιο ή χώρο.

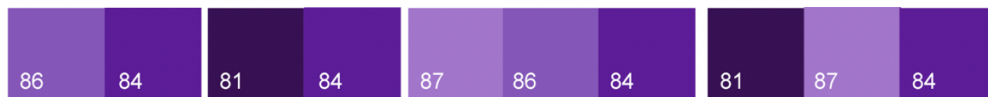
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Μια εκλεπτυσμένη στροφή στα μαγικά χρώματα μπορεί να επιτευχθεί χρησιμοποιώντας υφάσματα που συνδυάζουν μαγικές αποχρώσεις σε τοίχους με το απαλότερο άγγιγμα του βιολέ.

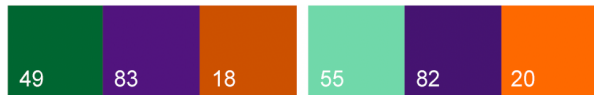
Καλές Τέχνες

Εξωπραγματικές, απόκοσμες εικόνες, εύκολα δημιουργούνται με τα μαγικά χρώματα.

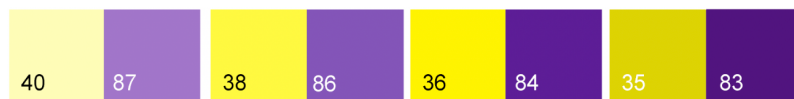
Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

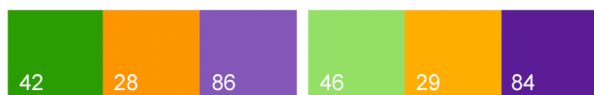
Παρεμφερή

Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 130: Stephen Kent Johnson

Εικόνα 131: Δημήτρης Μυτάρας - Ο Φόνος (1994)

Κανένα χρώμα δεν είναι τόσο **ενεργητικό** όσο το κόκκινο-βιολέ, που συνδυάζει τη διεισδυτική φύση του κόκκινου με την έμπνευση του βιολέ. Συναντάται επίσης ως φούξια· αυτή η **εξωστρεφής** απόχρωση που φαίνεται να πάλλεται ειδικά όταν συναντά τη συμπληρωματική της κίτρινο-πράσινο.

Αυτό το ενεργητικό σχήμα είναι **τολμηρό, θαρραλέο και ενθουσιώδες**, παραπέμποντας σε νεανικές δραστηριότητες. Είναι **Avant-Garde και συναρπαστικό**, η αντίθεση του παραδοσιακού. Το ενεργητικό σχήμα μπορεί κάλλιστα να λειτουργήσει για τη δημιουργία **μνημειώδους έκτασης**, αλλά μάλλον θα είναι δύσκολο να ζήσεις μ' αυτό για πολύ.

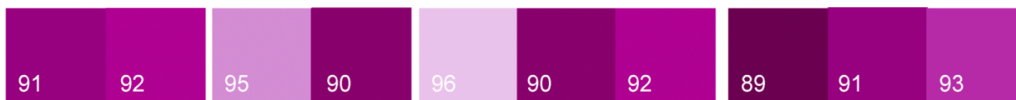
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Στη διακόσμηση, τα ενεργητικά χρώματα πρέπει να χρησιμοποιούνται έξυπνα για ένα ζωντανό αποτέλεσμα. Το παλ κίτρινο ή πράσινο και τόνοι του γκρι ή του μαύρου, βοηθάνε να ισορροπήσει το ενεργητικό σχήμα.

Καλές Τέχνες

Τα ενεργητικά χρώματα δηλώνουν ταχύτητα και δραστηριότητα. Οι καλλιτέχνες μπορούν να προσθέτουν κινητικότητα σε πίνακες με μερικές σταλαγματιές φούξια.

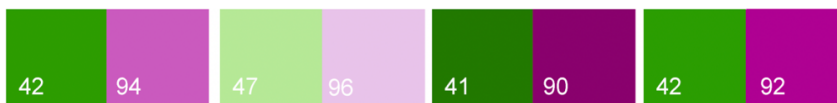
Μονοχρωματικό

Βασικά

Συμπληρωματικά

Παρεμφερή

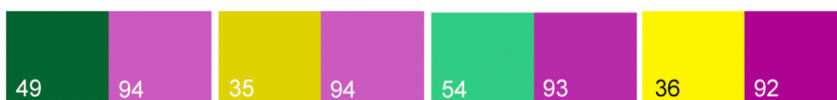
Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

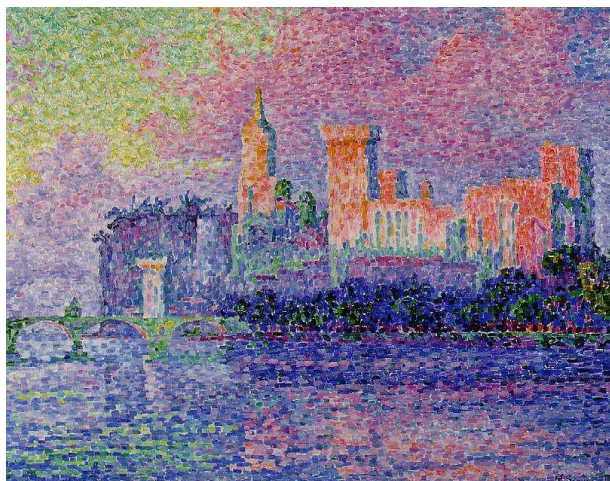

Ουδέτερα

Εικόνα 132: Masque Spacio / Bun, Μιλάνο

Εικόνα 133: Πωλ Σινιάκ - Παπικό παλάτι (1900)

Τα χαμηλά είναι τα σχήματα που προέρχονται από την προσθήκη του ουδέτερου γκρι ή του λευκού. Το μυστικό τους είναι η **φινέτσα**. Είναι χαμηλών τόνων και η συναισθηματική χροιά που αποτυπώνεται σ' αυτές τις αποχρώσεις δίνει μια νοτισμένη αίσθηση. Είναι τα αγαπημένα χρώματα των Ιμπρεσιονιστών του 19^{ου} αιώνα συμπεριλαμβανομένων του Berthe Morisot και της Mary Cassatt, καθώς **υποδηλώνουν το σχήμα, το φως και την κίνηση**. Το μωβ είναι το πιο σύνηθες χρώμα τους. Με μια σταγόνα από το έντονο φούξια, έχουμε ένα **απαλό, χαλαρωτικό χρώμα, με μια βαθιά θλίψη**. Ίσως γι' αυτό το λόγο οι χήρες της Βικτωριανής εποχής μετά το θάνατο του συζύγου τους φορούσαν μαύρα για ένα χρόνο και μετά υιοθετούσαν το μωβ. Όταν συνδυάζεται με τους συμπληρωματικούς του πράσινους και κίτρινους τόνους, το μωβ παίρνει μια όψη πιο **ζωντανή**.

Υπάρχει μια ρετρό αίσθηση στο μωβ όταν χρησιμοποιείται στην τέχνη ή στο σχέδιο. Θυμίζει την **Art Deco** περίοδο του 1920 και 1930 καθώς επίσης και την πιο πρόσφατη **Μεταμοντέρνα** του 1980.

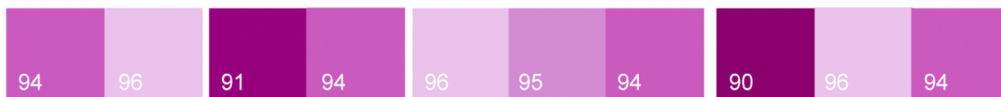
Εσωτερικός Σχεδιασμός

Η χάρη των χαμηλών χρωμάτων, ιδιαίτερως του μωβ, μπορεί να μην είναι κολακευτική σε μερικούς τόνους. Εάν χρησιμοποιηθεί σε εσωτερικό σχεδιασμό, το φως θα πρέπει να διαθέτει εξισορροπητική ζεστασιά.

Καλές Τέχνες

Οι καλλιτέχνες έχουν διαπιστώσει ότι χρησιμοποιώντας χαμηλά χρώματα προσδίδουν στους πίνακες έντονη κίνηση.

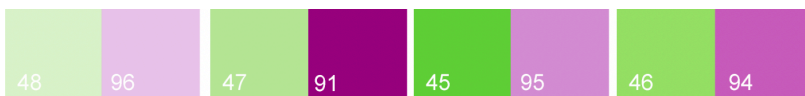
Μονοχρωματικό

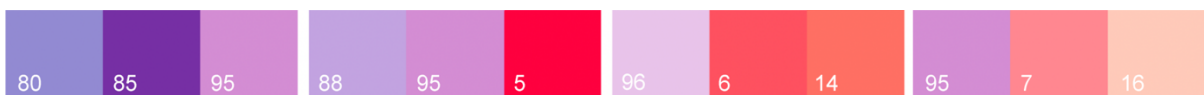
Βασικά

Συμπληρωματικά

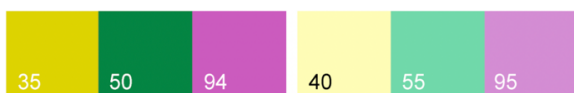
Παρεμφερή

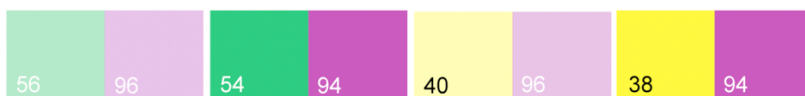
Χωριστά Συμπληρωματικά

Χωριστά

Εκρηκτικά

Ουδέτερα

Εικόνα 134: Julie Cloos Mølsgaard / Viking pencil

Εικόνα 135: Υβ Τανγκύ - Μαμά, ο Μπαμπάς τραυματίστηκε (1927)

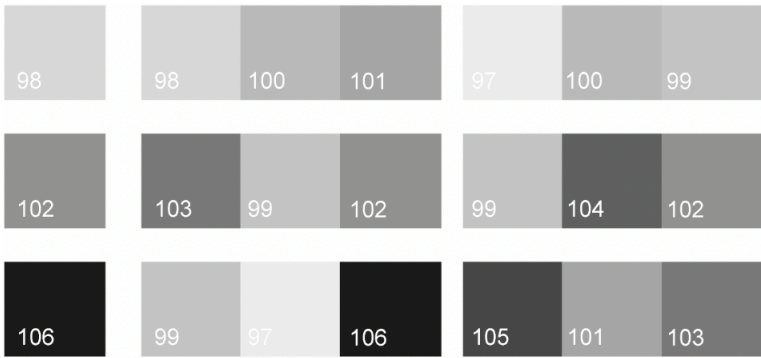
Είναι **ανώνυμο, σιωπηλό και δεκτικό**, όλες οι αρετές που το κάνουν ιδανικό για να στηριχθούν σ' αυτό λαμπερά χρώματα. Υπάρχει μια **βιομηχανική όψη** στο επαγγελματικό χρωματικό σχήμα, που το κάνει **ιδανικό για κτιριακά συγκροτήματα**. Αυτό το σχήμα υπονοεί μια **συναισθηματικά ήρεμη ατμόσφαιρα**. Μια αχρωματική παλέτα επιτρέπει σε κάθε χρώμα να αποκτήσει πρόσθετη παλλότητα. Εξαιτίας της έμφυτης ουδετερότητάς τους, τα επαγγελματικά χρώματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προβάλλουν λαμπερά χρωματιστά αντικείμενα.

Εσωτερικός Σχεδιασμός

Ενώ το επαγγελματικό χρωματικό σχήμα είναι ιδανικό για περιβάλλοντα που πρέπει να δείχνουν καθαρά και μη συναισθηματικά, ένα **σχεδιαστήριο ή ένας χώρος υποδοχής· αντιθέτως θα ήταν πολύ κρύο για ένα υπνοδωμάτιο ή ένα μπάνιο**.

Καλές Τέχνες

Τα επαγγελματικά χρώματα δηλώνουν το βιομηχανικό, το μηχανικό, το «μοντέρνο». Στις καλές τέχνες αυτό το σχήμα συνήθως χρησιμοποιείται για αφηρημένη ζωγραφική στις απεικονίσεις, συχνά παρουσιάζει ένα υγρό, ομιχλώδες και θυελλώδες περιβάλλον. Αυτά τα χρώματα θυμίζουν το ηρωικό ύφος των τοιχογραφιών στα Ρωσικά οικοδομήματα και την εποχή της μηχανής.

Ψυχολογία Χρωμάτων

Τα χρώματα στο σπίτι μας έχουν την ικανότητα να μας χαλαρώνουν, να ενθαρρύνουν ή να αποθαρρύνουν τη συζήτηση και ακόμη και να προκαλούν αϋπνία. Γιατί; Λόγω της **ψυχολογίας του χρώματος**, που αναφέρεται στις έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις που όλοι έχουμε στα χρώματα. Ερευνητικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι οι απαντήσεις μας είναι εν μέρει φυσιολογικές, με βάση τις επιδράσεις του χρώματος στα μάτια και το νευρικό μας σύστημα και εν μέρει επηρεασμένες από το περιβάλλον και τις εμπειρίες της ζωής μας.

Η αντίληψη του ματιού για κάθε χρώμα προκαλεί στιγμιαίες αντιδράσεις στον εγκέφαλο και στο νευρικό μας σύστημα.

Για παράδειγμα, τα **ζεστά χρώματα**, όπως το πορτοκαλί, το κόκκινο και το κίτρινο, έχουν τα μεγαλύτερα μήκη κύματος, απαιτώντας ενέργεια για την προβολή τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αυτά τα χρώματα φαίνεται να μας τραβάνε τη προσοχή. Διεγείρουν επίσης τον εγκέφαλο και αυξάνουν τους παλμούς και τους ρυθμούς της αναπνοής μας.

Σε αντίθεση, τα **ψυχρά χρώματα**, όπως το μπλε και το πράσινο, έχουν το μικρότερο μήκος κύματος και εισέρχονται εύκολα στο μάτι. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παράγει ένα ηρεμιστικό και καταπραϋντικό αίσθημα ενώ επιβραδύνει το μεταβολισμό μας.

Δεδομένου ότι το χρώμα ασυνείδητα επηρεάζει τους ανθρώπους κάθε μέρα, υπάρχει ένα μεγάλο πλεονέκτημα στη κατανόηση του πώς και του γιατί συμβαίνουν αυτές οι αντιδράσεις. Αυτό που ακολουθεί είναι μια λεπτομερής εξήγηση των φυσικών αποκρίσεων που έχουμε σε κάθε χρώμα, μαζί με τους πιο συνηθισμένους ψυχολογικούς συσχετισμούς. Περιλαμβάνονται επίσης προτάσεις σχετικά με τον καλύτερο τρόπο χρήσης αυτών των πληροφοριών για την αρχιτεκτονική και τον εσωτερικό σχεδιασμό αλλά και στο πώς η εθνικότητα έχει επηρεάσει τη χρήση του χρώματος.

Κόκκινο

Όταν κάποιος κουνάει μια κόκκινη κάπα στην αρένα, κυρίως παίζει με το πλήθος παρά με τον ταύρο. Στη πραγματικότητα οι ταύροι έχουν αχρωματοψία και ανταποκρίνονται μόνο στη κίνηση της κάπας. Το κοινό, ωστόσο, εκτιμά πλήρως την ενέργεια του ζωντανού κόκκινου. Το χρώμα λέει κίνδυνο, ενθουσιασμό, πάθος, δύναμη, επιθετικότητα και επιτυχία.

Το κόκκινο προκαλεί, κυριολεκτικά, σοκ στο σύστημα του ανθρώπου, τραβώντας τη προσοχή. **Αν κάποιος κοιτάξει το κόκκινο επίμονα, θα αυξηθεί η αρτηριακή πίεση και οι παλμοί.** Αυτό το χρώμα απαντάται να βρεθεί στα εστιατόρια γρήγορου φαγητού γιατί ενεργοποιεί τον σιελογόνο αδένα, κάνοντας κάποιον να πεινάει ενώ κουράζει και τα μάτια, κάτι που ενθαρρύνει κάποιον να φάει πολύ και να φύγει γρήγορα. Λόγω της ισχυρής του επίδρασης στο αυτόνομο νευρικό σύστημα, το κόκκινο μπορεί να κάνει κάποιον ανήσυχο και νευρικό. Για παράδειγμα, στο καζίνο οι άνθρωποι τοποθετούν μεγαλύτερα και πιο επικίνδυνα στοιχήματα κάτω από τα κόκκινα φώτα. Ταυτόχρονα, το χρώμα ωθεί τους ανθρώπους να παίρνουν γρήγορες αποφάσεις, γι' αυτό και χρησιμοποιείται σε κουμπιά που θέλουν να σου τραβήξουν τη προσοχή.

Στον εσωτερικό σχεδιασμό, το κόκκινο συνοδεύεται από μια προειδοποίηση: χρησιμοποιείτε μόνο σε δωμάτια όπου υπάρχει ανάγκη ενθάρρυνσης της δραστηριότητας και της ζωντανής συζήτησης, όπως ένα σαλόνι ή τραπεζαρία. Το κόκκινο είναι επίσης μια εξαιρετική επιλογή για “περαστικούς” χώρους όπου δεν περνάει κάποιος πολύ χρόνο, όπως διάδρομοι, λόμπι ή μπάνια επισκεπτών. Στα παιδικά δωμάτια, μπορεί να προκαλέσει αϋπνία.

A.

B.

Γ.

Δ.

A. Εικόνα 136: Karolina Rochman Design

B. Εικόνα 137: Bund Ταχυδρομείο / Yatofu

Γ. Εικόνα 138: L'Appartement Oscar, Παρίσι / Hugo Toro

Δ. Εικόνα 139: Super club/ AVROKO

Κίτρινο

Ως το χρώμα του ήλιου, το κίτρινο στη ψυχολογία είναι το πιο χαρούμενο χρώμα στο χρωματικό φάσμα, μεταδίδοντας συναισθήματα αισιοδοξίας, χαράς και αυθορμητισμού. Η συσχέτιση με τον ήλιο δίνει επίσης στο κίτρινο μια φωτισμένη αύρα, που σημαίνει σοφία, νόηση και φαντασία.

Το κίτρινο εγγράφεται γρήγορα στον εγκέφαλο, διεγείροντας το νευρικό σύστημα και το μυαλό. Είναι ένα χρώμα που δεν μπορεί να αγνοηθεί αφού ξεχωρίζει απ' όλα τα υπόλοιπα. Για παράδειγμα, τα κίτρινα ταξί ξεχωρίζουν στη κίνηση.

Η υψηλή ορατότητα του κίτρινου προάγει επίσης τη γρήγορη καθαρή σκέψη, σύμφωνα με τον θεωρητικό χρωμάτων Fabre Birren, ο οποίος εστίασε στη λειτουργική χρήση των αποχρώσεων στη καθημερινή ζωή. Ο Birren ήταν υπεύθυνος για τη δημιουργία του Χρυσού Οδηγού το 1950 για να ανακουφίσει με το χρώμα του τη μονοτονία στην εργασία για τους τηλεφωνητές.

Το κίτρινο προσθέτει ζωντάνια σε άλλα χρώματα, κάνοντας τις **ζεστές αποχρώσεις** να φαίνονται πιο λαμπερές και ζωντανεύουν τα ψυχρά χρώματα. Ως εκ' τούτου, είναι συνεπές στο σχεδιασμό του σπιτιού κυρίως σε κουζίνες και τραπεζαρίες· το κίτρινο προσφέρει επίσης ένα σκηνικό για φαγητό. Ωστόσο, σε μερικές περιπτώσεις ενθαρρύνει τη ζωντανή συζήτηση και τις χαρούμενες στιγμές, αλλά η παρατεταμένη έκθεση σε λαμπερό κίτρινο μπορεί να προκαλέσει πνευματική διέγερση και να δημιουργεί άγχος. Έχει αναφερθεί ότι το κίτρινο κάνει τα μωρά να κλαίνε, επομένως μπορεί να αποφευχθεί στα παιδικά δωμάτια.

A.

B.

Γ.

A. Εικόνα 140: Ceràmica Ferrés

B. Εικόνα 141: Studio Perrier Architects

Γ. Εικόνα 142: L' Apartment Oscar, Παρίσι / Hugo Toro

Πορτοκαλί

Το χρώμα **ενθαρρύνει τη πρόσληψη οξυγόνου στον εγκέφαλο**, επομένως χρησιμοποιείτε σε ένα χώρο που δεν χρησιμεύει για ξεκούραση. Στη χρωματοθεραπεία το πορτοκαλί **διεγείρει τη διαδικασία επούλωσης, αυξάνει το ανοσοποιητικό, διεγείρει την όρεξη ενώ παράλληλα βοηθά στη πέψη και προάγει ευτυχία**. Δεν συνιστάται σε άτομα που ταρασσονται εύκολα.

Το πορτοκαλί, είναι μια μίξη του κόκκινου και του κίτρινου, δανείζοντας χαρακτηριστικά και από τα δύο χρώματα. Έχει την **ενέργεια** και την **ευζωία** του κόκκινου και το **χαρούμενο, φιλικό** χαρακτήρα του κίτρινου. Αυτό θέτει το πορτοκαλί ως ένα τολμηρό, δυνατό χρώμα που υποδηλώνει το διασκεδαστικό και αυθόρμητό του χαρακτήρα.

Το **έντονο πορτοκαλί** έχει πολύ υψηλή ορατότητα καθιστώντας το ιδανικό για προειδοποιητικά σήματα ή για να τραβήξει τη προσοχή. Σε πιο **ήσυχους τόνους**, το πορτοκαλί είναι μια υπενθύμιση του φθινοπώρου, με τους ζεστούς και ευχάριστους συνειρμούς τους. Το **καμμένο πορτοκαλί** είναι επίσης πιο εύκολο στο μάτι και έχει μια σοφιστική γοητεία που μπορεί να είναι τόσο κομψή όσο και εξωτική.

Το **έντονο πορτοκαλί** είναι καλό να χρησιμοποιείται ελάχιστα στον εσωτερικό σχεδιασμό. Όταν χρησιμοποιείται φρόνιμα μπορεί να είναι απρόσμενο και πολυτελές, ζεσταίνοντας το δωμάτιο σαν τη λάμψη της φωτιάς. Το πορτοκαλί, επίσης, εκφράζει φρεσκάδα, υγεία και ποιότητα, έτσι χρησιμοποιείται σε διακοσμητικά τραπεζαρίας και κουζίνας. Το **ροδακινί** στον εσωτερικό σχεδιασμό, εκπέμπει ζεστασιά και καλή διάθεση. Επίσης, είναι ένα χρώμα ευχάριστο κάτω από φυσικό αλλά και τεχνητό φως.

A.

B.

Γ.

A. Εικόνα 143: Studio Hagen Hall / house in north London

B. Εικόνα 144: Studio Hagen Hall / house in north London

Γ. Εικόνα 145: Karolina Rochman Design

Πράσινο

Το πράσινο δεν αντιπροσωπεύει μόνο τη ζωή και την ανάπτυξη, είναι επίσης το πιο χαλαρωτικό ηρεμιστικό χρώμα στο φάσμα.

Σε αντίθεση με άλλες αποχρώσεις, **το πράσινο εστιάζει απευθείας στον αμφιβληστροειδή χωρίς να διαθλάται, καθιστώντας το ιδιαίτερα εύκολο στα μάτια.** Θεωρείται επίσης ότι έχει την ικανότητα να καταπραΰνει και να αναζωογονεί. Σύμφωνα με τον J.L. Morton (χρωματικός σύμβουλος), οι άνθρωποι που εργάζονται σε πράσινα περιβάλλοντα έχουν λιγότερους στομαχόπονους.

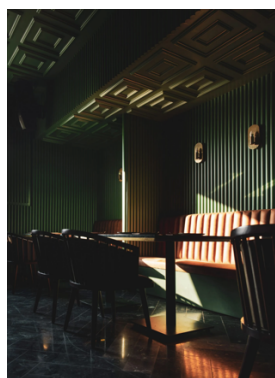
Όσο πιο χλωμό είναι το πράσινο τόσο πιο ήρεμο είναι. Αυτός είναι λόγος που οι τοίχοι σε νοσοκομεία βάφονται συχνά με γαλαζοπράσινο, για να ηρεμεί τους ασθενείς και τους επισκέπτες. Επίσης τα “πράσινα δωμάτια” στα παρασκήνια των θεάτρων έχουν ως στόχο τη μείωση του άγχους πριν από τις παραστάσεις. Η καθησυχαστική ποιότητα του πράσινου το κατέστησε το επίσημο χρώμα ασφάλειας παγκοσμίως, όπως και στα φανάρια. Στο Λονδίνο βρήκαν και μια ακόμη ασφαλή χρήση του χρώματος: βάφοντας τη γέφυρα Blackfriars με ένα πιο καταπραϋντικό πράσινο μειώθηκαν τα ποσοστά αυτοκτονιών.

Τα **ζωηρά πράσινα** φέρνουν στο μυαλό την άνοιξη και την ύπαιθρο, μεταφέροντας χαρούμενα συναισθήματα. Μπορεί όμως να υποδηλώνει και ανωριμότητα και απειρία. Το **πράσινο του δάσους**, από την άλλη πλευρά, είναι το χρώμα των ώριμων δέντρων, που αντιπροσωπεύει την σταθερότητα και την ανάπτυξη. Επειδή το πράσινο είναι το χρώμα του χρήματος υποδηλώνει υψηλή οικονομική θέση και επιτυχία και το συναντάμε συχνά σε δικηγορικά γραφεία ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το **πράσινο τη ελιάς** έχει τη μεγαλύτερη δύναμη να συνδέεται με αυτό, επειδή θυμίζει στους ανθρώπους το στρατό. Το πράσινο έχει επίσης αρνητικές συσχετίσεις. Για παράδειγμα, το πράσινο “Chartreuse” (κιτρινοπράσινο και έντονο) έχει βαθμολογηθεί ως το πιο ενοχλητικό χρώμα απ’ όλα τα χρώματα.

Στον εσωτερικό σχεδιασμό, πολλές αποχρώσεις του πρασίνου αποδεικνύονται αρμονικές σ’ όλο το σπίτι. Τα **ζωηρά πράσινα** φέρνουν την αίσθηση της φύσης στο εσωτερικό και μπορούν να δημιουργήσουν μια ομαλή οπτική ροή μεταξύ του εσωτερικού και του εξωτερικού φυλλώματος. Αυτές οι αποχρώσεις έχουν επίσης μια αναζωογονητική ποιότητα, καθιστώντας τις ιδιαίτερα ελκυστικές σε κουζίνες και τραπεζαρίες. Επειδή το **ανοιχτό πράσινο** προκαλεί μια αίσθηση γαλήνης, είναι ιδανικό για μπάνια ή υπνοδωμάτια.

A.

B.

Γ.

Δ.

A. Εικόνα 146: Studio Renesa / Restaurant Punjab

B. Εικόνα 147: Studio Renesa / Restaurant Punjab

Γ. Εικόνα 148: Stephen Kent Johnson⁴

Δ. Εικόνα 149: Σπίτι στη Σεούλ / Daniel Valle Architects

Μπλε

Το μπλε είναι το πιο ευχάριστο από όλα τα χρώματα. Τα ανοιχτά έως μεσαίου εύρους μπλε με ιδιαίτερα, ευχάριστα και ξεκούραστα. Στη πραγματικότητα, το βλέμμα στο μπλε **μειώνει το σφυγμό και το ρυθμό αναπνοής και μειώνει προσωρινά την αρτηριακή πίεση**. Πρακτικά όλοι οι συσχετισμοί μας με το μπλε είναι θετικοί. Όταν βλέπουμε δροσερά ή μπλε του ωκεανού, πολλοί από εμάς σκεφτόμαστε τον ουρανό και τα ήρεμα νερά.

Το **ναυτικό μπλε** αντιπροσωπεύει τη πίστη και την αξιοπιστία, επομένως είναι ιδανικό για την έκφραση ειλικρίνειας. Τα **φωτεινά μπλε** είναι φιλικά και συμπαθητικά. Τα **σκούρα μπλε** υποδηλώνουν υψηλή κοινωνική θέση, σταθερότητα και αξιοπρέπεια.

Στο σπίτι, το μπλε μπορεί να κάνει ένα χώρο να φαίνεται μεγαλύτερος και ο χρόνος φαίνεται να περνά πιο αργά με τη παρουσία του. Το **βαθύ μπλε** προσδίδει ένα βασιλικό αίσθημα και μια σοβαρή ατμόσφαιρα σε ένα δωμάτιο, ενώ τα πιο ανοιχτά ή πιο **φωτεινά μπλε** έχουν περισσότερη γοητεία και γλυκύτητα. Άνθρωποι τείνουν να είναι πιο παραγωγικοί σε μπλε δωμάτια και μελέτες δείχνουν ότι σηκώνουν μεγαλύτερα βάρη σε μπλε γυμναστήρια.

A.

B.

Γ.

Δ.

Ε.

A. Εικόνα 150: R/terior studio

B. Εικόνα 151: R/terior studio

Γ. Εικόνα 152: Roman and Williams / NoMad's London outpost

Δ. Εικόνα 153: Stephen Kent Johnson

Ε. Εικόνα 154: La Sastrería Valencia / Masque Spacio

Μωβ

Το μωβ θα μπορεί να ονομαστεί το χρώμα της μεγαλοπρέπειας. Ιστορικά, το μωβ ήταν τόσο δύσκολο και ακριβό στην παραγωγή του που μπορούσαν να το φορέσουν μόνο οι «πλούσιοι» της κοινωνίας.

Στην αρχαία Ρώμη, το χρώμα αυτό προοριζόταν για τον Καίσαρα, τους στρατηγούς που επέστρεφαν από τον πόλεμο και τους Ρωμαίους γερουσιαστές. Όσο υψηλότερος ήταν ο βαθμός του ατόμου, τόσο περισσότερο μωβ του επέτρεπαν να φορέσει.

Δεν είναι λοιπόν περίεργο που το μωβ συνδέεται με τον πλούτο, τα δικαιώματα και την υπερβολή. Υπάρχει όμως και μια πνευματική πλευρά, αφού το μωβ έγινε αργότερα το χρώμα των εκκλησιαστικών ενδυμάτων και το περίγραμμα στα ενδύματα προσευχής στον Ιουδαϊσμό.

Η χρωματική σύνθεση του μωβ συνδυάζει τον ενθουσιασμό του κόκκινου με την ηρεμία του μπλε. Το πιο σκούρο **δαμασκηνί** έχει τόνους που φοριούνται σε κηδείες και μπορεί να είναι καταθλιπτικό και επίσημο. Σε πολλές χώρες αντικαθιστά το μαύρο ως το επίσημο χρώμα του πένθους. Αλλά το δαμασκηνί έχει επίσης έναν αέρα μυστηρίου και μαγείας, δίνοντάς του μια άπιαστη ποιότητα που προσθέτει στην οικονομική του γοητεία. Το **βασιλικό πορφυρό**, με την ευγενή του κληρονομιά, υποδηλώνει επίσης ευμάρεια και θέση, αλλά χωρίς την απόμακρη αίσθηση των πιο σκούρων αποχρώσεων. Λόγω της αφθονίας του κόκκινου, τα φωτεινά **φούξια** φέρουν την περισσότερη ενέργεια. Αυτά είναι πιο χαρούμενα, πιο συναρπαστικά χρώματα, ενώ το **βιολέ** και της **λεβάντας** έχουν μια ρομαντική, νοσταλγική ποιότητα.

Στους εσωτερικούς χώρους, η υπερβολική χρήση του μωβ μπορεί να είναι πολύ δραματική. Δεδομένου ότι το μωβ της **λεβάντας** είναι ένα ήρεμο χρώμα, χρησιμοποιείται συχνά στα υπνοδωμάτια. Τόσο το χρώμα όσο και το άρωμα από το φυτό χρησιμοποιούνται ομοιοπαθητικά για να ενθαρρύνουν τον ύπνο.

A.

B.

A. Εικόνα 155: Masque Spacio / Houtique Maison et Objet 2019

B. Εικόνα 156: Masque Spacio / Breathe Mateo Soto

Ροζ

Το ροζ όχι μόνο προάγει την ευγένεια, αλλά στην πραγματικότητα αποθαρρύνει την επιθετικότητα και την κακή διάθεση.

Ο Alexander Schauss, διευθυντής του Αμερικανικού Ινστιτούτου Βιοκοινωνικής και Ιατρικής Έρευνας στην Τακόμα της Ουάσιγκτον, μελέτησε τις αντιδράσεις των υποκειμένων σε ένα χρώμα που ονόμασε "το ροζ του Baker Miller" και διαπίστωσε ότι **όταν χρησιμοποιήθηκε στις φυλακές, το χρώμα ηρεμούσε προσωρινά τους βίαιους κρατούμενους**. Στο βιβλίο του Morton Walker "The Power of Color", ο Δρ. Schauss εξήγησε: "Ακόμα κι αν ένα άτομο προσπαθεί να είναι θυμωμένο ή επιθετικό με την παρουσία του ροζ, δεν μπορεί. Οι μύες της καρδιάς δεν μπορούν να τρέξουν αρκετά γρήγορα. Είναι ηρεμιστικό χρώμα που εξατλεί την ενέργειά σου». Το κελί του Αλ Καπόνε στο Αλκαρτάζ ήταν ροζ.

Το να κοιτάς το ροζ μειώνει τον θυμό και τη σωματική δύναμη τόσο αποτελεσματικά που έχει χρησιμοποιηθεί επίσης για τη μείωση του ποσοστού αυτοκτονιών στα σωφρονιστικά ιδρύματα και την αποτροπή της αντικοινωνικής συμπεριφοράς στα σχολεία.

Εκτός από παθητικό, το ροζ ηρεμεί και καταπραΰνει. **Η ιδέα χρονολογείται από τον 18ο αιώνα, όταν θεωρήθηκε ότι το ροζ βοηθά στην πέψη**. Από τότε το χρησιμοποιούσαν συχνά στην τραπεζαρία.

Ενώ το κόκκινο μιλάει για αγάπη, το ροζ είναι πιο περιποιητικό. Το **έντονο ροζ**, είναι πιο ενεργητικό από τις **παστελ αποχρώσεις** λόγω της υψηλής συγκέντρωσης του κόκκινου. Αυτή η ζωντάνια κάνει επίσης το **φούξια** να φαίνεται διασκεδαστικό και μοντέρνο. Μελέτες έχουν δείξει ότι το χρώμα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά στα παιδικά δωμάτια για να αποθαρρύνει την υπερδραστική συμπεριφορά χωρίς να περιορίζει εντελώς το παιχνίδι.

Στη χρωματοθεραπεία, ένα ροζ δωμάτιο συνιστάται για άτομα που δυσκολεύονται να ηρεμήσουν. Ανεξάρτητα από τις συνθήκες, είναι δύσκολο να κρατήσεις μια επιθετική συμπεριφορά στη παρουσία του ροζ.

A.

B.

Γ.

A. Εικόνα 157: R/terior studio

B. Εικόνα 158: R/terior studio

Γ. Εικόνα 159: L'appartement Léopold, Παρίσι / Hugo Toro

Καφέ

Ως το χρώμα της γης και των δέντρων, το καφέ προσφέρει άνεση ενώ μας θυμίζει τζάκι και σπίτι. Τα ζεστά ουδέτερα χρώματα θεωρούνται ότι έχουν διαρκή αξία και μπορούν να κάνουν τους ανθρώπους να αισθάνονται ότι όλα θα πάνε καλά.

Το καφέ είναι ένα ειλικρινές χρώμα και αυτό ανάγεται στους ιστορικούς χρόνους, όταν τα φωτεινά χρώματα προορίζονταν για τους βασιλιάδες και τους πλούσιους, υποβιβάζοντας το καφέ στους αγρότες. Το καφέ χρώμα έχει μια κοινή αίσθηση και μια αίσθηση ταπεινότητας.

Στην εσωτερική διακόσμηση, το καφέ θεωρείται ο εξαιρετικός ισοπεδωτής, γειώνοντας όλα τα άλλα χρώματα. Δεδομένου ότι είναι το χρώμα του ξύλου, το καφέ είναι μέρος των περισσότερων σπιτιών.

Τα **ήσυχχα ουδέτερα χρώματα** είναι συχνά αγαπημένα σε σαλόνια, γραφεία και οικογενειακά δωμάτια, επειδή εκπέμπουν απλότητα και γαλήνη ενώ δημιουργούν οικειότητα.

Οι **ανοιχτόχρωμοι ουδέτεροι τόνοι** κάνουν το δωμάτιο να αισθάνεται μεγαλύτερο και λιγότερο γεμάτο, ενώ τα πιο **σκούρα καφέ** δημιουργούν μια αίσθηση άνεσης και ασφάλειας. Οι τοίχοι στο **καφέ της σοκολάτας** μπορεί να είναι ιδιαίτερα πλούσιοι και εκλεπτυσμένοι.

A.

B.

Γ.

Δ.

A. Εικόνα 160: Abstinence restaurant / Lizée-Hugot

B. Εικόνα 161: Alsace LA / Home Studios

Γ. Εικόνα 162: Alsace LA / Home Studios

Δ. Εικόνα 163: Masque Spacio

Γκρι

Το γκρι είναι ο ορισμός του ουδέτερου. Είναι ένα μη δεσμευτικό, επίσημο και αξιοπρεπές χρώμα. Στερείται επίσης ζεστασιά, που μπορεί να το κάνει να φαίνεται κάπως απόμακρο και επίσημο. Αυτή η ελευθερία από τα συναισθηματικά ερεθίσματα δίνει στο γκρι μια αύρα δύναμης και πλούτου.

Η παγωμένη δροσιά του γκρι το καθιστά δημοφιλές στη διακόσμηση του γραφείου. Ως ένα αριστοκρατικό ουδέτερο χρώμα που δεν είναι ούτε φιλικό ούτε δυσάρεστο, αποπνέει αξιοπιστία και επιτυχία.

Το γκρι συνδέεται επίσης με την ωριμότητα και τη σοφία. Στην εσωτερική διακόσμηση, το **σκούρο γκρι** είναι αρχοντικό και επίσημο, αλλά μπορεί να είναι λίγο ζοφερό. Ενώ ένα **ανοιχτό γκρι** είναι πιο ξεκούραστο, αλλά καμία απόχρωση δεν θα ενθαρρύνει τη συζήτηση. Τα γκρι ταιριάζουν καλύτερα σε δωμάτια όπου οι ένοικοι αναζητούν ηρεμία. Πιο **σκούρες αποχρώσεις** σε μια τραπεζαρία, που θα δώσουν στο δωμάτιο κομψότητα, δημιουργούν ένα απaráμιλλο σκηνικό για φαγητό.

Είναι ενδιαφέρον ότι οι αντιδράσεις στο γκρι χρώμα στο σπίτι συχνά εξαρτώνται από το πού βρίσκεται το κτίριο. Εάν το **κλίμα** τείνει να είναι ομιχλώδες και βροχερό ένα μεγάλο μέρος του έτους, τα γκριζα δωμάτια θεωρούνται ιδιαίτερα καταθλιπτικά.

A.

B.

A. Εικόνα 164: Casa Salvatori, Ιταλία / Elissa Ossino Studio

B. Εικόνα 165: Julie Cloos Mølsgaard / Viking pencil

Άσπρο

Ενώ αντιπροσωπεύει την αγνότητα, την αθωότητα, την αρετή και την πιστή, ιστορικά το λευκό ταυτιζόταν με σημαντικό πλούτο. Αυτή η ιδέα ανάγεται στις μέρες πριν από την εφεύρεση του πλυντηρίου ρούχων, όταν οι άνθρωποι που φορούσαν λευκά ρούχα σήμαινε ότι μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά προσωπικό για να διατηρούν τα ρούχα τους καθαρά. Έκτοτε, το λευκό αντιπροσωπεύει την αίγλη, γι' αυτό χρησιμοποιείται συχνά σε προϊόντα ασφάλειας και ιατρικών προϊόντων (επίδεσμοι, γάζες, βαμβάκι, ιατρικές ρόμπες κ.λπ.).

Οι **Αρχαίοι Έλληνες** φορούσαν λευκό στο κρεβάτι για να ενθαρρύνει τα ευχάριστα όνειρα. Και λόγω της σχέσης του λευκού με τον ουρανό και τους αγγέλους, συμβολίζει τον θάνατο στην **Ινδία**, την **Κίνα** και την **Ιαπωνία**.

A.

B.

Γ.

Δ.

A. Εικόνα 166: Hotel Grand Stark / Palisociety and North 45

B. Εικόνα 167: Julie Cloos Mølsgaard / Viking pencil

Γ. Εικόνα 168: Fort Greene Townhouse / Home Studios

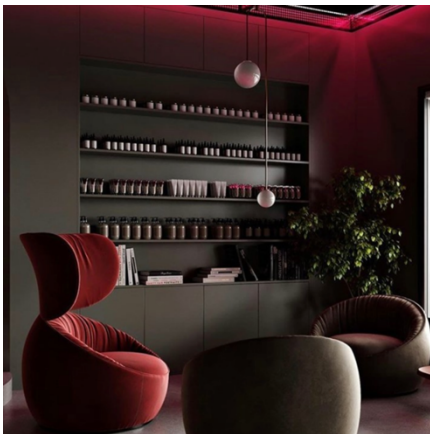
Δ. Εικόνα 169: Somriures / Masque Spacio

Μαύρο

Το μαύρο είναι το πιο αξιόπιστο και επιβλητικό χρώμα. Το συνδέουμε με το θάνατο και το σκοτάδι με αποτέλεσμα να έχουμε μια επιφυλακτική αίσθηση του άγνωστου απέναντι του.

Τον 16^ο αιώνα, η Άννα της Βρετάνης δημιούργησε το έθιμο να φοράει μαύρο κατά τη διάρκεια μιας περιόδου πένθους. Σε πολλές χώρες, οι χήρες φορούν μαύρα για το υπόλοιπο της ζωής τους.

Στον εσωτερικό σχεδιασμό, το μαύρο δίνει την αίσθηση βάρους και βάθους. **Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τοίχος έμφασης σε ένα μικρό χώρο για να του δώσει περισσότερο βάθος από αυτό που έχει στην πραγματικότητα.**

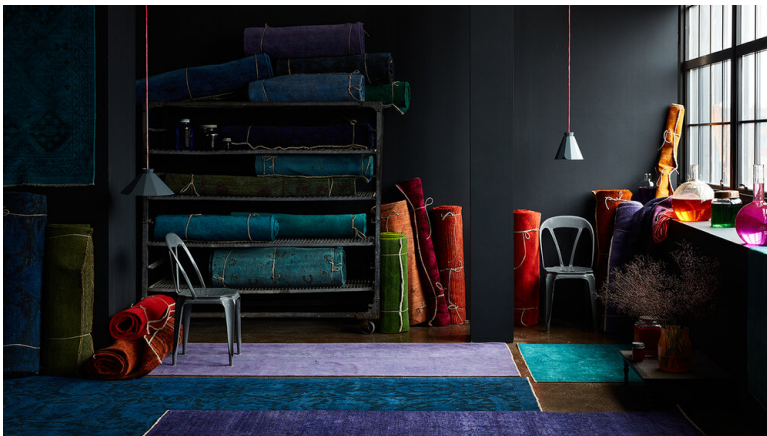
A.

B.

Γ.

Δ.

A. Εικόνα 170: R/terior studio

B. Εικόνα 171: SHH / dining hall in Beijing's central Chaoyang district

Γ. Εικόνα 172: frank frances studio

Δ. Εικόνα 173: frank frances studio

Επίλογος

Για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, το χρώμα αντιμετωπίζεται ως μια αφηρημένη οντότητα. Αν και στην αρχή του πολιτισμού εκτιμήθηκε και θεωρήθηκε ως μέσο έκφρασης, τιμής και κοινωνικής θέσης. Με την πρόοδο του πολιτισμού και της παράδοσης η σημασία του χρώματος αντικαταστάθηκε από υλικά και δομικές μορφές.

Σε αρχιτεκτονικές κριτικές συχνά αναφέρεται ότι οι χρωματικές αποφάσεις είναι «δύσκολες» να συζητηθούν ορθολογικά και ότι αντιπροσωπεύουν προσωπικές απόψεις που είναι ασήμαντες. Μετά από μια σημαντική χρονική έκταση, έγινε αντιληπτό ότι το χρώμα μπορεί να ξεκαθαρίσει και να καθορίσει το χώρο, τη μορφή και τη δομή.

Το χρώμα μπορεί να φανεί ότι επηρεάζει τους ανθρώπους και ολόκληρη την κοινωνία με καλό ή κακό τρόπο. Είναι ένα απαραίτητο και ευέλικτο μέσο διαμόρφωσης του χώρου που μπορεί να προσδώσει νόημα, πλαίσιο και ταυτότητα, μπορεί να υποστηρίξει την αρχιτεκτονική μορφή ή να λειτουργήσει ανατρεπτικά εναντίον της. Μας βοηθά να κατανοήσουμε τον χαρακτήρα, τη διάθεση και τις χωρικές ιεραρχίες της αρχιτεκτονικής, να χρησιμοποιηθεί για να βελτιστοποιήσει το χώρο, να του δώσει ατομικότητα, να φέρει ηρεμία ή να προσθέσει ζωντάνια.

Η επιλογή του χρώματός, έχει παρατηρηθεί ότι αντανακλά τις εσωτερικές σκέψεις και τα συναισθήματά μας. Η επιδέξια και διακριτική χρήση του χρώματος στο εσωτερικό μπορεί να επηρεάσει τη νοοτροπία, την παραγωγικότητα και το όραμα προς το καλό ή το κακό. Η επίδραση του χρώματος στη μορφή και την εμφάνιση, την υφή, την κλίμακα όλα αυτά είναι σημαντικοί παράγοντες στο σχεδιασμό δομών. Ενισχύει ή θολώνει τα χωρικά όρια, καθορίζει και τονίζει επιφάνειες και όγκους μέσα στη σύνθεση. Μπορεί κανείς να δημιουργήσει διαφορετικές διαθέσεις σε έναν ενιαίο αρχιτεκτονικό χώρο με τη βοήθεια διαφορετικών χρωμάτων. Ως εκ τούτου, το χρώμα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ή τη διάσπαση της αξίας μιας δομής.

Η σχέση του χρώματος και των επιπτώσεών του στα συναισθήματα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αντίληψη του χρώματος, του περιβάλλοντος και τις συναισθηματικές σχέσεις, που έχουν βιώσει τα άτομα που κάνουν μια σύνδεση μεταξύ των χρωμάτων και των συναισθημάτων. Ωστόσο, ορισμένες γενικεύσεις έχουν χρησιμοποιηθεί για να καθορίσουν ποιες ηλικιακές ομάδες προτιμούν ποια χρώματα. Το χρώμα μπορεί να είναι ζωντανό και συναρπαστικό ή ήρεμο και καταπραϊντικό, όλοι γεννιόμαστε με την προσωπική μας ανταπόκριση στο χρώμα.

Η χρήση του χρώματος σε δεδομένο χώρο είναι ικανή για την γέννηση ποικίλων συναισθημάτων στα άτομα, ένα χρώμα ανάλογα με την χρήση του μπορεί να είναι ζωντανό και συναρπαστικό ή ήρεμο και καταπραϊντικό.

Βιβλιογραφία

Έντυπη Βιβλιογραφία

1. Walter Sargent - Το χρώμα στη φύση (1987)
2. Goethe, Johann Wolfgang von - Goethe: θεωρία των χρωμάτων (2008)
3. Johannes Itten - Τέχνη του χρώματος (1998)
4. Karen Haller – Το μικρό βιβλίο των Χρωμάτων (2019)
5. Πέγκη Γ. Φαραντού – Εισαγωγή στην Ψυχολογία των Χρωμάτων Χρωματοψυχολογία (2014)
6. Joseph Albers – Η αλληλεπίδραση των χρωμάτων (1963)
7. Lesa Sawahata, Bride Whelam – Η αρμονία των Χρωμάτων: ένας οδηγός για δημιουργικούς χρωματικούς συνδυασμούς (2001)
8. Kassia St. Clair - The secret lives of colour (2017)
9. Glasner, Schmidt - Chroma: design architecture & art in Color (2009)
10. Meerwein, Rodeck, Mahnke - Color: communication in architectural space (2007)
11. Malacara - Color vision and colorimetry (2011)
12. Kouwer - Colors and their character (2013)
13. Janet Best - Colour design: theory and applications (2012)
14. Sean Adams - The designer's dictionary of Color (2017)
15. Steven Davis - Color perception (2000)
16. Φράνκ Ουίτφορντ – Μπαουχάους (1993)
17. Μελίτα Εμμανουήλ - Η ιστορία της τέχνης από το 1945 σε πέντε ενότητες (2013)
18. Kurt Nassau - Color for Science, Art and Technology (1997)
19. Rose Gonnella, Max Friedman - Design Fundamentals: Notes on Color Theory (2014)
20. David Hornung – Color (2012)
21. Asim Roy Choudhury - Principles of Colour and Appearance Measurement (2014)
22. Aaris Sherin - Design Elements, Color Fundamentals (2012)
23. Eddie Opara, John Cantwell - Best Practices for Graphic Designers, Color Works (2013)
24. Rolf G. Kuehni - Color: An Introduction to Practice and Principles (2012)
25. Terry Marks, MINE, Origin, Tina Sutton - Color Harmony Compendium (2009)
26. Adams Morioka - Color Design Workbook (2008)
27. Tina Sutton, Bride M Whelan - The Complete Color Harmony (2004)
28. Chris Grimley, Mimi Love - Color, Space, and Style (2007)
29. Tina Sutton - The Pocket Complete Color Harmony (2020)
30. Linda Holtzschue - Understanding Color (2017)
31. Roy S. Berns - Billmeyer and Saltzman's Principles of Color Technology (2019)
32. Jim Krause - Color for Designers: Ninety-five things you need to know when choosing and using colors for layouts and illustrations (2014)
33. Leatrice Eiseman - The Complete Color Harmony, Pantone Edition (2017)
34. Luther M, The psychology of colors. Trans.by Vida Ebizadeh. Dorsa, (2004)
35. Abutalebi E, The symbolic meaning of colors, Center of Islamic studies of broadcasting organization, 1993
36. Ahmadian L, Investigating the element of color and its display in the Shahnameh (2002)

37. Style-Architecture and Building Art: Transformations of architecture in the nineteenth century and its present condition – Herman Muthsesius (1994)
38. Ψηφιδωτά Δάπεδα: προσέγγιση στη τέχνη του αρχαίου ψηφιδωτού – Π. Ασημακοπούλου – Ατζάκα (2003)
39. India Art and Culture, 1300–1900 by Stuart Cary Welch (1985)
40. The Art of South and Southeast Asia A Resource for Educators by Steven M. Kossak, Edith W. Watts
41. A History of Roman Art by Steven L. Tuck (2015)
42. Art Beyond the West the Arts of the Islamic World, India and Southeast Asia, China, Japan and Korea, the Pacific, Africa, and the Americas by Michael Kampen ORiley (2013)
43. Polychromy in Roman Architecture Colours - Jan Stubbe Østergaard Anne Marie Nielsen (2014)
44. Roman Art A Resource for Educators by Nancy L. Thompson (2007)
45. Ancient Egyptian Art and Architecture a Very Short Introduction by Christina Riggs (1995)
46. Arabic-Islamic Cities Building and Planning Principles by Besim Selim Hakim (1986)
47. Art of the Islamic World A Resource for Educators by Maryam D. Ekhtiar, Claire Moore (1966)
48. Beauty and Islam Aesthetics in Islamic Art and Architecture by Valerie Gonzalez (2001)
49. Cosmology And Architecture in Premodern Islam an Architectural Reading of Mystical Ideas by Samer Akkach (2005)
50. Egyptian Art in the Age of the Pyramids by Metropolitan Museum of Art (1999)
51. Egyptian Wall Paintings by Charles K. Wilkinson (1979)
52. Islamic Art and Architecture by Robert Hillenbrand (1999)
53. Islamic Art and Geometric Design Activities for Learning by Metropolitan Museum of Art (2004)
54. Prisse D’Avennes Atlas of Egyptian Art by Prisse d’Avennes (2000)
55. The Art of Africa. A Resource for Educators by Christa Clarke (2006)
56. The Art of Renaissance Europe A Resource for Educators by Bosiljka Raditsa, Rebecca Arkenberg, Rika Burnham, Deborah L. Krohn, Kent Lydecker, Teresa Russo (2000)
57. The Art of South and Southeast Asia A Resource for Educators by Steven M. Kossak, Edith W. Watts (2001)
58. The shaping of Persian art Collections and interpretations of the art of Islamic Iran and Central Asia by Yuka Kadoi, Yuka Kadoi, Ivan Szanto (2013)
59. Ιστορία της Δυτικής Αρχιτεκτονικής - David Watkin (2007)
60. Η Αρχιτεκτονική στην Αρχαία Ελλάδα – Wolfgang Muller – Wiener

Διαδικτυακή Βιβλιογραφία

1. https://issuu.com/rediffmail9741/docs/colour_in_architecture_ishita_panja
2. <https://issuu.com/onechee/docs/thesis>
3. https://issuu.com/davews/docs/colour_in_architecture_-_applying_colour_psycholog
4. https://issuu.com/vikkitou/docs/tou_color_theory
5. https://issuu.com/agarc534/docs/garcia_m12

6. <https://www.saragaranty.com/om-farg>
7. <https://rockfoncolours.com/meet-the-experts/>
8. <https://rockfoncolours.com/a-brief-history-and-evolution-of-colours/>
9. <https://rockfoncolours.com/colours-and-our-mind/>
10. <https://rockfoncolours.com/colours-and-the-fifth-wall/>
11. https://www.google.com/search?q=carl+jung+color+theory&rlz=1C5CHFA_enGR829GR830&oq=carl+jung+color+&aqs=chrome.1.69i57j0i19i5j0i19i22i30l4.6837j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8
12. https://www.google.com/search?q=carl+jung+color+psychology&rlz=1C5CHFA_enGR829GR830&oq=carl+jung+color+&aqs=chrome.4.69i59j69i57j0i22i30l7.4871j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8
13. https://www.schirn.de/en/magazine/context/josef_albers_interaction_of_color_pete_r_halley_color_theory/
14. <https://archinect.com/features/article/53292622/color-in-architecture-more-than-just-decoration>
15. <https://www.architect-us.com/blog/2016/09/color-and-architecture-2/>
16. https://issuu.com/rediffmail9741/docs/colour_in_architecture_ishita_panja
17. <https://issuu.com/onechee/docs/thesis>
18. <http://thesis.arch.hku.hk/2015/2015/12/17/colour-progression/>
19. <https://www.archdaily.com/930266/how-color-affects-architecture>
20. <https://www.archdaily.com/895498/the-role-of-color-in-architecture-visual-effects-and-psychological-stimuli>
21. https://issuu.com/davews/docs/colour_in_architecture_-_applying_colour_psycholog
22. <https://medium.com/studiotmd/the-perception-of-color-in-architecture-cf360676776c>
23. <https://www.greenbuilt.no/en/2018/01/04/color-psychology-in-architecture/>
24. <https://alsecco.co.uk/2017/11/how-can-colour-psychology-be-used-to-good-effect-in-design-and-architecture/>
25. <https://www.slideshare.net/joaopernao/colour-and-architecture-2730520>
26. <https://www.scribd.com/presentation/293528514/Colour-Symbolism1>
27. http://changingminds.org/disciplines/communication/color_effect.htm
28. <https://www.lescouleurs.ch/en/journal/posts/colour-in-architecture>
29. <https://www.archinomy.com/case-studies/color-meaning-symbolism-and-psychology/>
30. <https://www.mchmaster.com/news/colors-in-architecture/>
31. <https://slideplayer.com/slide/354441>
32. https://www.ancientgreecereloaded.com/files/ancient_greece_reloaded_website/brainstorming/the_power_of_colors.php
33. <https://www.whiteriverdesign.com/the-meaning-of-colours-in-culture/>
34. <https://medium.muz.li/cross-cultural-color-and-emotion-eaacb7865840>
35. <https://www.huffpost.com/entry/what-colors-mean-in-other-b-9078674>
36. https://www.researchgate.net/publication/307509730_A_STUDY_ON_THE_CONCEPTS_AND_THEMES_OF_COLOR_AND_LIGHT_IN_THE_EXQUISITE_ISLAMIC_ARCHITECTURE
37. https://en.wikipedia.org/wiki/French_Gothic_stained_glass_windows

38. https://www.ehow.com/info_8668480_function-stained-glass-gothic-architecture.html
39. <https://faithandform.com/feature/color-and-light/>
40. https://scholarspace.iccc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1031&context=honors_journal
41. <https://stainedglass.org/resources/history-of-stained-glass/>
42. <https://www.mvorganizing.org/what-was-the-purpose-of-stained-glass-windows-in-gothic-cathedrals/>
43. <https://www.chartres-csm.org/en/the-cathedral/the-stained-glass-windows-of-chartres-cathedral/the-function-of-the-stained-glass-windows/>
44. <https://www.americanvisionwindows.com/the-history-of-stained-glass-windows/>
45. <https://www.scottishstainedglass.com/religious-stained-glass/symbolism-behind-stained-glass-color-in-churches/>
46. <https://www.mayfairgallery.com/blog/neoclassical-style-guide-art-architecture-18th-century/>
47. <https://www.cumberlandstainedglass.com/what-does-the-color-in-your-stained-glass-window-represent/>
48. https://www.researchgate.net/profile/Evrykleia-Karagiannidou/publication/259177669_Ta_archaika_chromata_ten_proistorike_kai_archaika_epoche/links/0deec52a228a883ec1000000/Ta-archaika-chromata-ten-proistorike-kai-archaika-epoche.pdf
49. https://en.wikipedia.org/wiki/Ancient_Egyptian_architecture#Characteristics
50. <https://www.thoughtco.com/colors-of-ancient-egypt-43718>
51. <https://ancientegyptonline.co.uk/colour/>
52. <https://www.worldhistory.org/article/999/color-in-ancient-egypt/>
53. <https://www.khanacademy.org/humanities/ancient-art-civilizations/egypt-art/beginners-guide-egypt/a/materials-techniques>
54. <https://www.theclassroom.com/dominant-color-in-islamic-art-architecture-12086265.html>
55. <https://www.greattibettour.com/tibetan-culture/tibetan-buddhism-colors.html>
56. <https://www.tibettravel.org/tibetan-buddhism/meanings-of-colors-in-tibet.html>
57. <https://www.exoticindiaart.com/article/colors/>
58. https://www.chinadaily.com.cn/life/2010-08/10/content_11569784.htm
59. <https://www.oxfordartonline.com/page/1762;jsessionid=3a0dd31447bdadc3b01b01a9728d1051;jsessionid=3A0DD31447BDADC3B01B01A9728D1051>
60. https://www.ehow.com/list_6693892_characteristics-roman-art.html
61. <https://www.jennydean.co.uk/colours-of-the-romans/>
62. <https://www.contemporary-african-art.com/african-patterns.html>
63. <https://munsell.com/color-blog/sir-isaac-newton-color-wheel/>

Λίστα Εικόνων

- Εικόνα 1: Συμπληρωματικά Χρώματα
Εικόνα 2: Τζαμί Nasir-ol-Molk στο Σιράζ του Ιράν
Εικόνα 3: Cenacle στο όρος Σιών στην Ιερουσαλήμ
Εικόνα 5: Καθεδρικός ναός Chartres, Chartres, Γαλλία
Εικόνα 6: Καθεδρικός ναός της Κολωνίας, Κολωνία, Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία (αρχές 14ου αιώνα)
Εικόνα 7: Καθεδρικός Ναός του Καντέρμπουρυ, Κεντ, Αγγλία (13ος αιώνας)
Εικόνα 8: Γιορκ Μίνστερ, Γιορκ, Αγγλία (1338–39)
Εικόνα 9: Καθεδρικός Ναός, Λίνκολν, Αγγλία (1855)
Εικόνα 10: Εκκλησία του St Medard, Thouars, Γαλλία (19° αιώνα)
Εικόνα 11: Saint-Urbain, Τρουά, Γαλλία (1900)
Εικόνα 12: Victoria Quarter, Λιντς (1990) από τον Brian Clarke
Εικόνα 13: Temple Ohev Sholom, Harrisburg, Πενσυλβανία από τους Ascalon Studios
Εικόνα 14: Συναγωγή Μνήμης Ολοκαυτώματος, Ντάρμστατ, από τον Brian Clarke
Εικόνα 15: Casa Batlló, Βαρκελώνη, Ισπανία από τον Antonio Gaudi
Εικόνα 16: Casa Amatller, Βαρκελώνη, Ισπανία από τον Josep Puig i Cadafalch
Εικόνα 17: Το Σπίτι με τις Καρυάτιδες, Ψυρρή, Αθήνα
Εικόνα 18: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εικόνα 19-20: Ναός της Αφαίας στην Αίγινα
Εικόνα 21: Τοιχογραφία με δελφίνια στα βασιλικά διαμερίσματα στο Ανάκτορο της Κνωσού
Εικόνα 22: Τοιχογραφία που απεικονίζει ταυροκαθάψια στο Ανάκτορο της Κνωσού
Εικόνα 23: «Ο Πρίγκηπας με τα κρίνα»
Εικόνα 24: Οι Εννέα Τύποι Αιγυπτιακών κιονόκρανων – “The Grammar of Ornament”
Εικόνα 25: Τζαμέ Τζαμί του Ισφαχάν, περίοδος Σελτζούκων
Εικόνα 26: Ζωγραφισμένο πλακάκι με αραβικές διακοσμήσεις – Τζαμί Imam Jameh, Ισφαχάν
Εικόνα 27: Τζαμί Nasir al-Molk στο Shiraz - Mohammad Hasan Me'mar και Mohammadreza Kashipaz Shirazi
Εικόνα 28: Πλακάκια βαμμένα με υάλωμα από το περίπτερο του Süleyman. Παλάτι Τοπ Καπί, Κωνσταντινούπολη, 1527–28
Εικόνα 29: Ο πράσινος θόλος του τζαμιού Al-Nabi, Medina, Σαουδική Αραβία
Εικόνα 30: Μεγάλο Τζαμί της Κόρδοβα
Εικόνα 31: Ο τirkουάζ θόλος του τζαμιού Goharshad, Haram Razavi, Holy Mashhad, Ιράν
Εικόνα 32: Masjid-i Shah, Ισφαχάν, Ιράν (1612–38)
Εικόνα 33: Θιβετιανή Χάτα
Εικόνα 34: Το Παλάτι Ποτάλα στην πόλη Λάσα, αυτόνομη περιοχή του Θιβέτ, 1649
Εικόνα 35: Μοναστήρι Nechung Dorje Drayang Ling, Λάσα, Θιβέτ, 1973
Εικόνα 36: Κίτρινο σπίτι στην οδό Barkhor - Makye Ame
Εικόνα 37: Παραδοσιακό θιβετιανό σπίτι με λευκούς τοίχους που περιβάλλει το μαύρο παράθυρο και χρωματιστά κουφώματα Sakya
Εικόνα 38: Χρυσές στέγες του παλατιού Potala στην πόλη Λάσα, αυτόνομη περιοχή του Θιβέτ, 1649
Εικόνα 39: Chenrezig Mandala από άμμο για τον 14ο Δαλάι Λάμα
Εικόνα 40: Φοίνικες
Εικόνα 41: Σχέδια σε Αφρικανικά Καλάθια
Εικόνα 42: Αρχιτεκτονική της Πλινθόκτιστης Κληρονομιάς
Εικόνα 43: Πλινθόκτιστο Σπίτι
Εικόνα 44: Σχέδιο παπλώματος με ύφασμα Kente
Εικόνα 45: Σχέδια Kente
Εικόνα 46: Πάπλωμα Kente
Εικόνα 47-48: Ύφασμα Kuba
Εικόνα 49: Ο τροχός χρωμάτων. Σχεδιάστηκε από τον Γκαίτε το 1809
Εικόνα 50: Ο τροχός των χρωμάτων. Σχεδιάστηκε από τον Ίττεν το 1920
Εικόνα 51: Παλέτα “Les Claviers de Couleurs 1931 και 1959” του Le Corbusier
Εικόνα 52: Η είσοδος του σπιτιού του Λουίς Μπαραγκάν στο Μεξικό
Εικόνα 53: Το καθιστικό του σπιτιού του Λουίς Μπαραγκάν στο Μεξικό
Εικόνα 54: Η τράρσα του σπιτιού του Λουίς Μπαραγκάν στο Μεξικό

Εικόνα 55-59: Κέντρο Ζορζ Πομπιντού, Παρίσι, Γαλλία
Εικόνα 60-61: Εσωτερικό του Κέντρο Ζορζ Πομπιντού, Παρίσι, Γαλλία
Εικόνα 62-63: La Muralla Roja, Costa Blanca, Ισπανία, 1973
Εικόνα 64-65: Walden 7, Sant Just Desvern, Ισπανία, 1975
Εικόνα 66-67: La Fábrica, Sant Just Desvern, Ισπανία, 1973
Εικόνα 68: Les Espaces d'Abbraxas, Marne-la-Vallée, Γαλλία, 1982
Εικόνα 69: Χανάδου, Alicante, Ισπανία, 1971
Εικόνα 70: Χρωματικός Τροχός
Εικόνα 70: Χρωματικός Τροχός
Εικόνα 71: Χρωματικός Τροχός με Βασικές Αποχρώσεις
Εικόνα 72: Χρωματικός Τροχός με Δευτερεύουσες Αποχρώσεις
Εικόνα 73: Χρωματικός Τροχός με Τριτογενείς Αποχρώσεις
Εικόνα 74: Υβ Κλέν - Ανάγλυφο μπλε σφουγγάρι RE 19 (1958)
Εικόνα 75: Κόκκινο στο Κόκκινο – Mark Rothko
Εικόνα 76: Paul Klee - Προειδοποίηση των πλοίων (1918)
Εικόνα 77: Roberto Matta - Συμφορές του Μυστικισμού (1942)
Εικόνα 78: Andy Warhol – Κόκκινος Λένιν (1987)
Εικόνα 79: Vincent van Gogh's – Το χωράφι με τις Ίριδες κοντά στην Arles (1888)
Εικόνα 80: Υβ Τανγκύ - Ο ήλιος στην στολισμένη θήκη (1937)
Εικόνα 81: Τζόρτζια Ο'Κιφ - Αντανάκλαση της Λίμνης Τζορτζ (1921-22)
Εικόνα 82: Ντε Κούνινγκ - Χωρίς Τίτλο (1948-49)
Εικόνα 83: φρανκ Άουερμπαχ - Κεφάλι του Εω (1972)
Εικόνα 84: Χανς Χόφμαν - Φεγγάρι που Ανατέλλει (1964)
Εικόνα 85: Χόκνεϋ - Φαράγγι του Νίκολς (1980)
Εικόνα 86: Ζωρζ Σερά - Le Chahut (1889-90)
Εικόνα 87: Σαλβαντόρ Νταλί - Η επιμονή της μνήμης (1931)
Εικόνα 88: Νικολά ντε Σταλ - Agrigente (Ακράγας) (1954)
Εικόνα 89: Χόκνεϋ - Περισσότερα κομμένα δέντρα στο Woldgate (2008)
Εικόνα 90: Παναγιώτης Τέτσης - Λαϊκή αγορά (1979-82)
Εικόνα 91: Ρίχτερ - Ιούλιος (1983)
Εικόνα 92: Stephen Kent Johnson
Εικόνα 93: Wassily Kandinsky - Mit Und Gegen (1929)
Εικόνα 94: Stephen Kent Johnson
Εικόνα 95: Βασίλι Καντίνσκι - Σύνθεση VII (1913)
Εικόνα 96: Frank Frances Studio
Εικόνα 97: Πικάσο - Δεσποινίδες της Αβινιόν (1907)
Εικόνα 98: Εκδοτικός Οίκος Spiegel στο Αμβούργο (1969) / Vesper Pantone
Εικόνα 99: Ρόθκο – Πορτοκαλί και Κίτρινο (1956)
Εικόνα 100: Στούντιο Giancarlo Valle
Εικόνα 101: Αρσίλε Γκόρκου - Νερό στον ανθισμένο μύλο (1944)
Εικόνα 102: Frank Frances Studio
Εικόνα 103: Γιοχάνες Βερμέερ - Το δρομάκι (1657-58)
Εικόνα 104: Karolina Rochman Design
Εικόνα 105: Αρσίλε Γκόρκου - Αρραβώνες II (1947)
Εικόνα 106: MKM Museum Küppersmühle Extension / Herzog & de Meuron
Εικόνα 107: Kurt Schwitters - Η μεγάλη Εγώ - εικόνα (1919)
Εικόνα 108: Σπίτι του 1860s, Λονδίνο / Eicker Design
Εικόνα 109: Δημήτρης Μυτάρας - Κίτρινο επιτύμβιο (1992-93)
Εικόνα 110: Studio Hagen Hall / Σπίτι στο βόρειο Λονδίνο
Εικόνα 111: Άλμπερτς - Angular (1935)
Εικόνα 112: Stephen Kent Johnson
Εικόνα 113: Ρομπέρτο Μάτα - Η γη είναι ένας άνθρωπος (1940)
Εικόνα 114: Bergman Interiors / Laowai Speakeasy
Εικόνα 115: Αρσίλε Γκόρκου - Σκούρος Πράσινος πίνακας (1948)
Εικόνα 116: Summer Thornton Design
Εικόνα 117: Edith Socolow – Παράθυρα

Εικόνα 118: Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου / Kersten Geers David Van Severen
Εικόνα 119: Ρομπέρτο Μάτα - Elle Loge La Folie (1970)
Εικόνα 120: Studio Giancarlo Valle
Εικόνα 121: Πικάσο - Ο γέρος κιθαρίστας (1903)
Εικόνα 122: Roman and Williams / NoMad's London
Εικόνα 123: Paul Klee – ο Σεβάχ ο θαλασσινός (1928)
Εικόνα 14: Farrow & Ball
Εικόνα 125: Υβ Τανγκύ - Αόριστο διαιρετό (1942)
Εικόνα 126: Jonathan Adler
Εικόνα 127: Vincent van Gogh - Ένασρη νύχτα (1889)
Εικόνα 128: Restaurant Varna / Verner Panton
Εικόνα 129: Μπέκον - Σπουδή κατά το Πορτραίτο του Βελάσκουεθ με τον Πάπα Ιννοκέντιο τον 10ο (1953)
Εικόνα 130: Stephen Kent Johnson
Εικόνα 131: Δήμητρης Μυτάρας - Ο Φόνος (1994)
Εικόνα 132: Masque Spacio / Bun, Μιλάνο
Εικόνα 133: Πωλ Σινιάκ - Παπικό παλάτι (1900)
Εικόνα 134: Julie Cloos Mølsgaard / Viking pencil
Εικόνα 135: Υβ Τανγκύ - Μαμά, ο Μπαμπάς τραυματίστηκε (1927)
Εικόνα 136: Karolina Rochman Design
Εικόνα 137: Bund Ταχυδρομείο / Yatofu
Εικόνα 138: L'Appartement Oscar, Παρίσι / Hugo Toro
Εικόνα 139: Super club/ AVROKO
Εικόνα 140: Ceràmica Ferrés
Εικόνα 141: Studio Perrier Architects
Εικόνα 142: L' Apartment Oscar, Παρίσι / Hugo Toro
Εικόνα 143: Studio Hagen Hall / house in north London
Εικόνα 144: Studio Hagen Hall / house in north London
Εικόνα 145: Karolina Rochman Design
Εικόνα 146: Studio Renesa / Restaurant Punjab
Εικόνα 147: Studio Renesa / Restaurant Punjab
Εικόνα 148: Stephen Kent Johnson4
Εικόνα 149: Σπίτι στη Σεούλ / Daniel Valle Architects
Εικόνα 150: R/terior studio
Εικόνα 151: R/terior studio
Εικόνα 152: Roman and Williams / NoMad's London outpost
Εικόνα 153: Stephen Kent Johnson
Εικόνα 154: La Sastrería Valencia / Masque Spacio
Εικόνα 155: Masque Spacio / Houtique Maison et Objet 2019
Εικόνα 156: Masque Spacio / Breathe Mateo Soto
Εικόνα 157: R/terior studio
Εικόνα 158: R/terior studio
Εικόνα 159: L'appartement Léopold, Παρίσι / Hugo Toro
Εικόνα 160: Abstinence restaurant / Lizée-Hugot
Εικόνα 161: Alsace LA / Home Studios
Εικόνα 162: Alsace LA / Home Studios
Εικόνα 163: Masque Spacio
Εικόνα 164: Casa Salvatori, Ιταλία / Elissa Ossino Studio
Εικόνα 165: Julie Cloos Mølsgaard / Viking pencil
Εικόνα 166: Hotel Grand Stark / Palisociety and North 45
Εικόνα 167: Julie Cloos Mølsgaard / Viking pencil
Εικόνα 168: Fort Greene Townhouse / Home Studios
Εικόνα 169: Somriures / Masque Spacio
Εικόνα 170: R/terior studio
Εικόνα 171: SHH / dining hall in Beijing's central Chaoyang district
Εικόνα 172: frank frances studio
Εικόνα 173: frank frances studio

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σε ποιο βαθμό ο συνδυασμός της ψυχολογίας του χρώματος και της αρχιτεκτονικής επηρεάζει τον ανθρώπινο νου;

Μπορούμε να τονώσουμε την εγκεφαλική δραστηριότητα του ατόμου εάν συνδέσουμε τη σωστή απόχρωση σε έναν συγκεκριμένο χώρο, προκειμένου να εμπνεύσουμε τους ανθρώπους να εργαστούν, να μελετήσουν ή και να αλληλεπιδράσουν κοινωνικά;

Πώς μπορούν οι αρχιτέκτονες, οι σχεδιαστές και οι ψυχολόγοι να συνεργαστούν για να δημιουργήσουν νέους χώρους εφαρμόζοντας την ψυχολογία των χρωμάτων και να αλλάξουν δραστικά τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι κατανοούν το δομημένο περιβάλλον;

Η ανθρώπινη ψυχολογία είναι ένα εξαιρετικά περίπλοκο θέμα και η αναγνώριση της ύπαρξης μιας σύνδεσης μεταξύ της αρχιτεκτονικής και του τρόπου που αισθανόμαστε σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον δεν είναι εύκολη. Ο καθένας βιώνει τον χτισμένο χώρο με μοναδικό τρόπο λόγω της μοναδικότητας της ίδιας της ανθρώπινης φύσης ενώ η γενίκευση του τρόπου με τον οποίο ένα συγκεκριμένο χρώμα μπορεί να μας κάνει πιο ενεργητικούς, καταθλιπτικούς ή ξύπνιους είναι αρκετά τολμηρή.

Ωστόσο, αντικείμενο της παρούσας ερευνητικής εργασίας αποτελεί, η απόδειξη και η διερεύνηση της ύπαρξης σύνδεσης μεταξύ ανθρώπινης ψυχολογίας και χώρου, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας του δομημένου κόσμου.

Η μελέτη διερευνά αρχικά την ιστορία του χρώματος και της χρήσης αυτού, διαχρονικά σε διαφορετικούς πολιτισμούς. Εν συνεχεία συγκεντρώνει τις απόψεις και θεωρίες αρκετών ακαδημαϊκών, ζωγράφων και αρχιτεκτόνων από τον Γκαίτε έως τον Ιττέν και από τον Λε Κορμπιζιέ έως τον Μποφίλ. Το κύριο μέρος της μελέτης ασχολείται με τη φύση του χρώματος και πτυχές της όπως η χημική του σύσταση, ή χρήση του από διάσημους ζωγράφους σε έργα τέχνης αλλά και η ψυχολογική του επιρροή στην αρχιτεκτονική. Η εργασία αποπειράται να παράξει μια επιστημονική εξήγηση αναφορικά με το «τι», «γιατί» και «πώς» του χρώματος, η οποία θα καταστεί απαραίτητη κατά την ανάλυση των ψυχολογικών επιπτώσεων της χρήσης του. Εν κατακλείδι τελικός στόχος αποτελεί η απόδειξη πως το χρώμα μπορεί να ιδωθεί ως κάτι πολύ περισσότερο από ένα απλό υλικό βαφής επιφανειών.
